

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΔΕΡΒΟΥ

ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ, ΕΝ Τῃ ΡΙΖΑΡΕΙῳ ΣΧΟΛῃ ΚΑΙ Τῃ ΑΡΣΑΚΕΙᾳ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Μετ' εἰκόνων

ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἐγκριθεῖσα κατὰ τὸν νόμον ΒΤΓ' ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν
διδασκαλικῶν βιβλίων ἐπὶ πέντε ὀχολικά ἔτη

(1896—1901)

ΕΓΚΡΙΣΕΙ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

3—Ὁδὸς Ὀφθαλμιατρεῦτος—3—

1896

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἰδίαν μου ὑπογραφήν
θεωρεῖται κλοπιμαῖον.

Σκόβολα

Ἀριθ. Πρωτ. 6189

Διεκπ. 3902

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Γεώργιον Δέρβον

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895 περὶ
διδασκτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως
καὶ τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν
ἐκθεσὶν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδασκτικῶν
βιβλίων τῶν εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων, γνωρίζομεν
ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως
τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης τὸ
κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον ἐγκριθέν εἰσαχθῆ ἔν τοις δημοσίοις,
δημοσυντηρητέοις καὶ ἰδιωτικοῖς ἑλλ. σχολείοις ἐπὶ πέντε σχολ-
ικὰ ἔτη ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1896—1897.

Ὁ Ὑπουργός

Δ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

18266

Στέφανος Μ. Παρίσ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελ.

ζ'—η'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

	του Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ	
	ὡς τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.	
	καὶ Ἐλισάβητ.....	1— 2
	Ἰησοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου.....	2— 3
	τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν Ἐλισάβητ.....	3— 4
	Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.....	4— 5
	ἡλικίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.....	5— 8
§	6. Ἡ Ὑπαπαντή.....	8—10
	7. Προσκύνησις τῶν μάγων.....	10—12
	8. Φυγὴ τοῦ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον καὶ φόνος τῶν παιδῶν ἐν Βηθλεὲμ.....	12—13
§	9. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναῶ.....	13—15
	10. Ἐμφάνισις καὶ κήρυγμα Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.....	15—16
	11. Βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.....	16—17
	12. Ὁ Ἰησοῦς πειράζεται ὑπὸ τοῦ Διαβόλου.....	17—18

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Δημόσιος βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀρχόμενος μετὰ τὸ
βάπτισμα αὐτοῦ καὶ τελευτῶν εἰς τὸν θάνατον
αὐτοῦ (30—33 μ.Χ.)

	13. Οἱ δώδεκα μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ.....	18—20
§	14. Ἡ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐκδίωξις τῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων.	20— 21
§	15. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεΐτις.....	22—25
§	16. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Γαλιλαίας ὁμιλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.	25—31
	α) Πότε οἱ μαθηταὶ καὶ ὄπαδοι αὐτοῦ θὰ εἶνε εὐτυχεῖς καὶ πότε θὰ γίνωσιν ἀληθεῖς διδάσκαλοι τῆς κοινωνίας.	25—26
	β) Ὁ Ἰησοῦς συμπληροῖ διατάξεις τινὰς τῆς νομοθεσίας τῶν Ἑβραίων καὶ πρῶτον τὰς περὶ φόνου καὶ διαλλαγῆς.	26
	γ) Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ ὄρκου, αὐτοδικίας καὶ περὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης.....	26—27
	δ) Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ ἐλεημοσύνης προσευχῆς καὶ ἡσυχαστικῆς.....	27—28
	ε) Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ φιλαργυρίας καὶ προνοίας τοῦ θεοῦ.....	28—29

ζ)	Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ κατακρίσεως καὶ αἰτήσεως..	29—30
ζη)	» » περὶ ψευδοπροφητῶν.....	30—31
η)	» » περὶ ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς πίστεως.	31
§ 17.	Αἱ παραβολαί.....	31—43
α)	Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως.....	32—33
β)	Αἱ παραβολαὶ τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεως καὶ τῆς ζύμης.	33—34
γ)	Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων.....	34—35
δ)	Ἡ παραβολὴ τοῦ Σαμαρείτου.....	35—36
ε)	Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου.....	36—37
ς)	Ἡ παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.....	37—39
ζ)	Ἡ παραβολὴ τοῦ βασιλέως.....	39—40
η)	Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀπολωλότος προβάτου.....	40—41
θ)	Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ.....	41—42
ι)	Ἡ παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου.....	42—43
§ 18.	Τὰ θαύματα.....	43—58
α)	Τὸ ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας θαῦμα.....	44
β)	Διατροφή τῶν πενταχισθίων ἀνθρώπων.....	44—45
γ)	Ὁ Ἰησοῦς περιπατεῖ ἐπὶ τῆς θαλάσσης.....	46—47
δ)	*Ἰασις τοῦ λεπροῦ.....	47—48
ε)	*Ἰασις τοῦ δούλου τοῦ ἑκατοντάρχου.....	48—49
ς)	*Ἰασις παραλυτικοῦ.....	49—51
ζ)	Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός.....	51—53
η)	Ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ ἄρχοντος Ἰαίρου...	53—54
θ)	Ἡ ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ χήρας τινος ἐν τῇ πόλει Ναὶν.....	54—55
ι)	Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.....	55—58
§ 19.	Ἡ μέλλουσα κρίσις.....	58—59
§ 20.	Παραγγελίας τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀποστόλους του.....	59—60
§ 21.	Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.....	60—62
§ 22.	Θάνατος Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.....	62—63
§ 23.	Θριαμβευτικὴ εἰσὸδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα.....	64—65
§ 24.	Δεινὸς ἔλεγχος τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων.....	65—67
§ 25.	Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.....	67—69
§ 26.	Τελευταῖοι πρὸς ἀποχαιρετισμὸν λόγοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς του.....	69—71
§ 27.	Ὁ Ἰησοῦς ἐν Γεθσημανῇ.....	71—73
§ 28.	Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ ἄρνησις τοῦ ἀποστόλου Πέτρου.....	73—
§ 29.	Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα.....	74
§ 30.	Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου.....	75
§ 31.	Ὁ Ἰησοῦς σταυροῦται ἐν Γολγοθᾶ μεταξὺ δύο ληστῶν.....	76
§ 32.	Θάνατος καὶ ταφή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.....	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς ἰδρύσεως
καὶ ἐξαπλώσεως τῆς θρησκείας αὐτοῦ ὑπὸ τῶν
ἀποστόλων.

	Σελ.
§ 33. Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.....	81—83
§ 34. Ὁ ἀναστάς Ἰησοῦς ἐμφανίζεται ἐνώπιον δύο ὁπαδῶν του εἰς Ἐμμαούς, ὡς καὶ ἐνώπιον τῶν δέκα ἀποστόλων καὶ τῶν ὁπαδῶν των ἐν Ἱερουσαλῆμ.....	83—85
§ 35. Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται ἐν Ἱερουσαλῆμ καὶ εἰς τὸν ἀπό- στολον Θωμᾶν, ἐν δὲ τῇ Γαλιλαίᾳ εἰς πάντας τοὺς ἀπο- στόλους.....	85—87
§ 36. Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ.....	87—88
§ 37. Ἡ Πεντηκοστή.....	88—90
§ 38. Διαγμὸς τῆς πρώτης ἐν Ἱεροσολύμοις χριστιανικῆς ἐκ- κλησίας καὶ ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος.....	90—92
§ 39. Ἐξάπλωσις τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐκτὸς αὐτῆς διὰ τῶν ἀποστόλων ἢ τῶν μαθητῶν αὐτῶν.....	92—93
§ 40. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος.....	93—94
§ 41. Πρώτη καὶ δευτέρα ἀποστολικὴ ὁδοιπορία τοῦ Παύλου.	94—95
§ 42. Τρίτη καὶ τετάρτη ἀποστολικὴ ὁδοιπορία τοῦ Παύλου..	95—96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὥρισε θρησκευτικὸν μάθημα ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων **Ἱστορίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης** ἥτοι Ἱστορίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, ὡς αὕτη ἐκτίθεται ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Βιβλία δὲ τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶνε τὰ γραφέντα ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἢ τῶν μαθητῶν αὐτῶν. Εἶνε δὲ τὰ ἑξῆς :

1) Τὰ τέσσαρα ἱερὰ εὐαγγέλια τοῦ Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ καὶ Ἰωάννου.

2) Αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

3) Αἱ δεκατέσσαρες ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἥτοι δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς, δύο πρὸς Κορινθίους, δύο πρὸς Τιμόθεον, πρὸς Ῥωμαίους, πρὸς Γαλάτας, πρὸς Κολοσσαεῖς, πρὸς Ἐφεσίους, πρὸς Φιλιππισίους, πρὸς Φιλήμονα, πρὸς Τίτον καὶ πρὸς Ἑβραίους.

4) Αἱ ἑπτὰ καθολικαὶ ἐπιστολαὶ ὀνομασθεῖσαι οὕτω διότι κυρίως δὲν ἀποστέλλονται πρὸς ὠρισμένην ἐκκλησίαν, ὡς αἱ πλεῖσται ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἀλλὰ πρὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ὑπάρχοντας χριστιανούς. Εἶνε δὲ αὗται μία τοῦ Ἰακώβου, δύο τοῦ Πέτρου, τρεῖς τοῦ Ἰωάννου καὶ μία τοῦ Ἰούδα, ἀδελφοῦ τοῦ Ἰακώβου καὶ

5) Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ θὰ ἦτο ἀδύνατον τοιαύτη ἐκτενὴς ἱστορία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων νὰ διαχθῆ εἰς παιδας ἑλληνικῶν σχολείων, διὰ τοῦτο ἐπιποιῶσιν οἱ ἐνδιατρίβοντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπισυγγραφῆ ἐκτενοῦς ἱστορίας περὶ τοῦ βίου, τῆς σκαλίας καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς

ἐκτίθεται εἰς τὰ τέσσαρα ἱερὰ εὐαγγέλια καὶ οἱ ὀλίγα μόνον γράφοντες περὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τυγχῶν τῶν Ἀποστόλων. Τούτοις ἐπόμενος καὶ ἐγὼ συνέγραψα Ἱερὰν Ἱστορίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης διαιρέσας αὐτὴν εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια, ἐν οἷς ἐκτίθενται:

Α) Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Β) Ὁ δημόσιος βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀρχόμενος μετὰ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ καὶ τελευτῶν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ (30—33)

Γ) Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ διάδοσις καὶ ἐξάπλωσις τῆς θρησκείας αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων.

Ὅποῖον δὲ εἶνε τὸ ἐμὸν βιβλίον νομίζω περιττὸν ἐγὼ νὰ κρίνω, ἀρκούμενος νὰ παραθέσω ἐνταῦθα ἐκ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τὴν γνώμην τῆς πρὸς ἔγκρισιν τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ὀρισθείσης ἐπιτροπείας, εἰς ἣν ὑπέβαλον αὐτό. Ἴδου δὲ πῶς ἡ ἐπιτροπεία αὕτη γνωματεύει περὶ τῆς ἱστορίας μου: «ὁ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας ταύτης ἐμφαίνει ἡμῖν, ὅτι ἀπὸ σχεδίου χωρεῖ εἰς τὸ ἔργον του. Εἶνε δηλαδὴ βιβλίον, ἐν ᾧ διηγεῖται τὰ πράγματα ὀμαλῶς καὶ σαφῶς, ἀπὸ παιδαγωγικῆς σκέψεως καὶ ἀφειτηρίας ὀρμώμενος. Ὁ κ. Δέρβος συγγράφων τὴν ἱστορίαν ταύτην μετ' ἐξαιρετικῆς προσοχῆς καὶ φιλοπονίας οὐχὶ τῆς συνήθους πρὸς σύνθεσιν διδακτικῶν βιβλίων, μετὰ στοργῆς ἐνδομύχου καὶ ἀγάπης εἰλικρινοῦς, εἶχεν ὑπ' ὄψει τοὺς μικροὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, δι' οὓς τὸ βιβλίον τοῦτο ὤριστα: δι' ὃ ὁμοφώνως ἐγκρίνομεν τὴν ἱερὰν ταύτην ἱστορίαν, ὅπως εἰσαχθῆ ὡς διδακτικὸν ἐν τοῖς ἑλλ. σχολείοις βιβλίον».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΔΕΡΒΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἰδιωτικὸς βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

§ 1. Ζαχαρίας καὶ Ἐλισάβετ.

(Λουκ. Α'. 5—25).

Ὅτε ὁ μέγας Ἡρώδης ἐβασίλευε τῆς Ἰουδαίας, ἔζη ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ἐλισάβετ. Καὶ οἱ δύο ἦσαν δίκαιοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔζων βίον ἀμεμπτον, ἀκολουθοῦντες πάσας τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. Δὲν εἶχον τέκνα, ἡ δὲ ἀτεκνία ἐθεωρεῖτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὄνειδος καὶ μέγα κακόν, καὶ οἱ δύο ἦσαν προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν. Ὅτε δὲ ἦτο ἡ ἐβδομὰς τῆς ἐφημερίας τοῦ Ζαχαρίου, ἐκληρώθη οὗτος, ὅπως θυμιάσῃ ἐν τῷ ναῷ· διότι ἦτο συνήθεια τῶν Ἰουδαίων ὁ ἱερεὺς νὰ κληρῶται μόνον ἅπαξ κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς ἐφημερίας του, ὅπως θυμιά ἐν τῷ ναῷ.

Ὁ ἱερεὺς Ζαχαρίας κληρωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐθυμία ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὅποτε αἰφνιδίως ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἕσταται πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ θυσιαστηρίου. Ὁ Ζαχαρίας ἀμέσως ἐταράχθη καὶ ὑπὸ μεγάλου φόβου κατελήφθη. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι ἡ δέησίς σου εἰσηκούσθη καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ θὰ σοὶ γεννήσῃ υἱὸν καὶ θὰ καλέσῃς αὐτὸν Ἰωάννην. Οὗτος θὰ εἶνε χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις καὶ εἰς σέ καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους· διότι θὰ γίνῃ μέγας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, θὰ εἶνε πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ πολλοὺς Ἰσραηλίτας πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ δὲ Ζαχαρίας, μὴ πιστεύων εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀγγέλου, εἶπε πρὸς αὐτόν· διὰ τίνος σημείου ἐγὼ θὰ γνωρίσω, ὅτι θ' ἀπο-

κτῆσω υἰὸν καὶ μάλιστα τοιοῦτον ; Ἄφου καὶ ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ μου εἴμεθα ἤδη προβεθηκότες τὴν ἡλικίαν ; Καὶ ὁ ἄγγελος ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐγὼ εἶμαι ὁ Γαβριήλ, ὁ ἀποσταλεὶς ὑπὸ Θεοῦ, ἵνα λαλήσω καὶ εὐαγγελισθῶ πρὸς σέ ταῦτα· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐπίστευσας εἰς ὅ,τι σοὶ εἶπον, θὰ μείνης ἄφρων, ἕως ὅτου ὁ υἱὸς σου γεννηθῆ καὶ ὀνομασθῆ Ἰωάννης. Καὶ τῷ ὄντι· ὁ Ζαχαρίας ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἔμεινεν ἄφρων καὶ κωφὸς καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ναοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ πρὸς τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θυμιάματος ἴστατο ἔξω καὶ προσήχεται. Ὁ λαὸς βλέπων τὸν Ζαχαρίαν ἄφρονον καὶ κωφὸν ἐνόητεν, ὅτι οὗτος εἶδεν ὄπτασίαν ἐν τῷ ναῷ.

Ἄφου δὲ ἐτελείωσεν ἡ ἑβδομάς τῆς ἐφημερίας του, ὁ Ζαχαρίας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἣ ὁποία εὕρισκετο εἰς τὰ ὄρεινά μέρη τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ εἰς τὴν ὁποίαν διέμενεν ἡ οἰκγένεια αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὸν οἶκον, ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐλισάβετ ἔμεινεν ἔγκυος, καθὼς εἶπεν ὁ ἄγγελος.

Παρατηρήσεις.

Αἱ εὐχαὶ καὶ δεήσεις τῶν εὐσεβῶν, ὡς τοῦ Ζαχαρίου καὶ τῆς Ἐλισάβετ, εἰσακούονται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀπιστοῦντες εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ τιμωροῦνται, ὡς ἐτιμωρήθη ὁ Ζαχαρίας μείνας ἄφρων καὶ κωφός· διότι κατὰ τὸν ψαλμὸν ΔΒ'. 4 «εὐθύς ὁ λόγος τοῦ Κυρίου καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει».

§ 2. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.

(Λουκ. Α'. 26—38).

Ἐξ μῆνας ἀπὸ τῆς συλλήψεως τῆς Ἐλισάβετ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριήλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καλουμένην Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον Μαριάμ, ἣτις ἦτο μεμνηστευμένη μὲ τὸν Ἰωσήφ, καταγόμενον ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Δαβίδ. Ὁ ἄγγελος εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπε· «Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναίξιν». Ἡ παρθένος ἀκούσασα τὸν λόγον τοῦτον τοῦ ἀγγέλου ἐταράχθη καὶ ἐσυλ-

λογίζετο, τίνα ἔνοιον ἠδύνατο νὰ ἔχη ὁ χαιρετισμὸς οὗτος ; Εἶπε δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτήν· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· διότι ἔτυχες ἐξαιρέτου εὐνοίας παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ θὰ συλλάβῃς καὶ θὰ γεννήσῃς υἱὸν καὶ θὰ καλέσῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος θὰ εἶνε μέγας καὶ θὰ κληθῆ υἱὸς τοῦ Ὑψίστου καὶ θὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον τοῦ Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ δὲν θὰ ὑπάρχῃ τέλος.

Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· καὶ πῶς θὰ γίνῃ τοῦτο ; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτήν· Πνεῦμα Ἅγιον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις Ὑψίστου θὰ σὲ ἐπισκιάσῃ· διὰ τοῦτο τὸ ἅγιον τέκνον, ὅπερ θὰ γεννηθῆ ἐκ σοῦ, θὰ κληθῆ Υἱὸς Θεοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ Ἐλισάβετ, ἡ συγγενὴς σου, συνέλαβεν εἰς τὸ γῆρας τῆς καὶ ἔχει υἱὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς· διότι παρὰ τῷ Θεῷ οὐδὲν πρᾶγμα εἶνε ἀδύνατον. Ἡ δὲ Μαριάμ δεχθεῖσα ἐν ταπεινοφροσύνῃ τοὺς λόγους τοῦ ἀγγέλου εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· ἄς γίνῃ εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπας. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Παρατηρήσεις.

Ἡ παρθένος Μαριάμ διὰ τὴν εὐσέθειαν καὶ φρόνησιν, διὰ τὴν ἀγνότητα, ταπεινοφροσύνην τῆς καρδίας τῆς καὶ διὰ τὴν ὑπακοήν τῆς εἰς τὸ θεῖον θέλημα, ἠγαπήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξελέγη, ἵνα γίνῃ μήτηρ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἰδοὺ πῶς τιμῶνται καὶ εὐνοοῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τοιαῦται παρθένοι. Ἡ λέξις Ἰησοῦς εἶνε ἑβραϊκὴ καὶ μεταφράζεται ἐλληνιστὶ Σωτήρ.

§ 3. Ἐπίσκεψις τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν Ἐλισάβετ.

(Λουκ. Α'. 39—56).

Ἡ παρθένος Μαριάμ ἀκούσασα παρὰ τοῦ ἀγγέλου, ὅτι ἡ Ἐλισάβετ εἶνε ἐγκυος, ἐπορεύθη ἀμέσως πρὸς αὐτήν, κατοικοῦσαν εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς ὄρεινῆς χώρας τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἵνα συγχαρῆ αὐτήν διὰ τὴν κυοφορίαν τῆς. Ἄμα δ' ὡς ἡ Παρθένος εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ἐλισάβετ, αὕτη πληρωθεῖσα Πνεύματος Ἁγίου

ὠνόμασε τὴν Μαριάμ μητέρα τοῦ Κυρίου. Ἡ δὲ Μαριάμ ἀκούσασα παρὰ τῆς Ἑλισάβετ τὴν ὀνομασίαν ταύτην ὕμνησε τὸν Θεόν, ὅστις ἔδειξε πρὸς αὐτὴν τόσῃν εὐμένειαν καὶ χάριν, διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων· «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτηρί μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. Ἴδου γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πάσαι αἱ γενεαί». Ἔμεινε δὲ Μαριάμ πλησίον τῆς Ἑλισάβετ σχεδὸν τρεῖς μῆνας καὶ ἔπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐν Ναζαρέτ κατοικίαν της.

Παρατηρήσεις.

Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ὑμῆ τὸν Θεὸν μετὰ χαρᾶς καὶ ταπεινοφροσύνης, ὅταν ἀπολαμβάνῃ παρ' αὐτοῦ ἀγαθόν τι, ὡς οὕτως ὕμνησε καὶ ἡ Παρθένος Μαριάμ. Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἔγκειται τὸ ὕψος καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου.

§ 4. Γέννησις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

(Λουκ. Α'. 57—80).

Ὅτε συνεπληρώθη ὁ ὀρισμένος χρόνος πρὸς τοκετὸν ἦτοι οἱ ἐννέα μῆνες, ἡ Ἑλισάβετ ἐγέννησεν υἱόν, ὡς ὁ ἄγγελος εἶχεν ὑποσχεθῆ τοῦτο εἰς τὸν Ζαχαρίαν. Οἱ δὲ γείτονες καὶ συγγενεῖς, ἀκούσαντες τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου, συνέχαιρον τὴν Ἑλισάβετ, διότι ὁ Θεὸς ἠδύοκῆσε νὰ καταστήσῃ αὐτὴν μητέρα τέκνου, ἐν ᾧ πρὶν ἦτο στεῖρα.

Κατὰ δὲ τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως περιετμήθη τὸ παιδίον καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι ἤθελον νὰ ὀνομάσωσιν αὐτὸ Ζαχαρίαν. Τὸ ὄνομα εἰδίδετο εἰς τὰ παιδιά κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς περιτομῆς· ἀλλ' ἡ τοῦ παιδίου μήτηρ Ἑλισάβετ εἶπεν, ὅτι δὲν θὰ κληθῆ Ζαχαρίας, ἀλλὰ Ἰωάννης. Τότε οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι διὰ νευμάτων καὶ σχημάτων ἠρώτησαν τὸν ἄφωνον καὶ κωφὸν πατέρα, πῶς ἤθελε νὰ ὀνομασθῆ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ζαχαρίας ζητήσας πινακίδιον ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ, ὅτι πρέπει νὰ κληθῆ Ἰωάννης. Παραχρῆμα τὸ στόμα τοῦ Ζαχαρίου ἠνοιχθη

καὶ ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ καὶ εὐλογῇ τὸν Θεόν, πάντες δὲ ἐθαύμαζον καὶ ἔλεγον, ποῖόν τι θὰ εἶνε ἐν τῷ μέλλοντι τὸ παιδίον τοῦτο ;

Τότε ὁ Ζαχαρίας ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου καὶ προεφήτευσεν λέγων· «Εὐλογημένος εἶη Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, διότι ἐπεσκέψατο καὶ ἔσωσε τὸν λαόν του διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ διὰ στόματος τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν. Καὶ σύ, παιδίον, θὰ κληθῆς προφήτης τοῦ Ὑψίστου καὶ θὰ προπορευθῆς ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἐτοιμάσῃς τὴν ὁδὸν του διδάσκων τὸν λαόν τὴν γνῶσιν τῆς σωτηρίας». Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν σωματικῶς καὶ ἐκραταιοῦτο πνευματικῶς καὶ ἔμενον ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἰουδαίας μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὤφειλε ν' ἀναδειχθῆ προφήτης καὶ πρόδρομος ἐνώπιον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Παρατηρήσεις.

Τὸ πρῶτον, ὅπερ ὁ Ζαχαρίας ἔκαμεν, ἅμα ὡς ἐλύθη ἡ γλῶσσά του καὶ ἠνοιχθῆ τὸ στόμα του, ἦτο νὰ εὐλογήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐκφράζων εἰς αὐτὸν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ χαρὰν του οὐ μόνον διότι ἔδωκεν εἰς αὐτὸν υἱόν, ἀλλὰ καὶ διότι προώρισεν αὐτὸν πρόδρομον τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Οὕτω καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ εὐλογῶμεν καὶ δοξολογῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀπόκτησιν οἰουδήποτε ἀγαθοῦ.

§ 5. Ἡ Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. Α'. 20—25. Λουκ. Β'. 1—20).

Ὅτε ἡ Παρθένος ἔμενον ἔγκυος, ἄγγελος Κυρίου δι' ὀνείρου ἐφάνη εἰς τὸν μνηστῆρα αὐτῆς Ἰωσήφ, λέγων· Ἰωσήφ, υἱὲ Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς νὰ παραλάβῃς Μαριάμ τὴν μνηστὴν σου· διότι συνέλαβεν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ θὰ γεννήσῃ υἱὸν καὶ θὰ καλέσῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν ἦτοι Σωτῆρα. Ἄφ' οὗ δὲ ὁ Ἰωσήφ ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτὸν ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν μνηστὴν του.

Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης Αὐγουστος ἐξέδωκε διάταγμα, δι' οὗ ὑπεχρεοῦντο πάντες οἱ ὑπήκοοί του ν'

ἀπογραφῶσιν, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ ὁ Ἰωσήφ μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ Μαριάμ ἐκ τῆς Ναζαρέτ, πόλεως τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἵνα ἀπογραφῇ ὡς καταγόμενος ἐκ τῆς πόλεως ταύτης. Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς Βηθλεὲμ, δὲν εὑρον οἰκίαν νὰ κατοικήσωσι, διότι πᾶσαι

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος.

αἱ οἰκίαι ἦσαν κατελημμέναι ἕνεκα μεγάλης συρροῆς πλήθους, ἐλθόντος εἰς Βηθλεὲμ διὰ τὴν ἀπογραφὴν, ἠναγκάσθησαν δὲ νὰ καταφύγωσιν εἰς πενιχρὸν τινα οἰκίσκον (χάσι), ἐν τῷ ᾧ οἰοῖτο ὑπῆρχον ἄλογα ζῶα. Ἐν ᾧ διέμενον ἐνταῦθα, ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ γεννηθῇ ἡ Μαριάμ καὶ ἐγέννησε τὸν μονογενῆ τῆς υἱὸν καὶ

ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἔθεσεν αὐτὸν ἐντὸς τῆς φάτνης· διότι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τόπος, ἵνα τὸ παιδίον κατατεθῆ ἀσφαλῶς.

Εἰς δὲ τὴν Βηθλεὲμ καὶ τὰ περίξ αὐτῆς διέτριβον ἐν ὑπαίθρῳ ποιμένες, οἵτινες ἐρύλασσαν τὴν νύκτα τὸ ποιμνίον των. Καὶ αἰφνιδίως ἄγγελος Κυρίου ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτοὺς καὶ φωτεινὴ λάμψις περιέκύκλωσεν αὐτούς· διὸ ἐφοβήθησαν πολὺ· ὁ δὲ ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτούς· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ ἀναγγέλλω τὴν εὐχάριστον εἰδήσιν εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς πάντα τὸν λαόν, ὅτι σήμερον ἐν Βηθλεὲμ, τῇ πόλει Δαβὶδ, ἐγενήθη Σωτῆρ, ὅστις εἶνε Χριστὸς Κύριος. Τὸ δὲ σημεῖον, δι' οὗ θὰ γνωρίσητε τὸν γεννηθέντα Σωτῆρα, εἶνε ὅτι θὰ εὑρητε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Μόλις ἔπαυσεν ὁ ἄγγελος ὁμιλῶν, αἰφνιδίως ἀνεφάνη πλῆθος οὐρανόυ στρατιᾶς ἀγγέλων, οἵτινες ἐνωθέντες μετὰ τοῦ ἀγγέλου ἐδοξολόγουν τὸν Θεὸν λέγοντες· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Μετὰ τὴν δοξολογίαν οἱ ἄγγελοι ἀπῆλθον εἰς τὸν οὐρανόν, οἱ δὲ ποιμένες ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Βηθλεὲμ μετὰ σπουδῆς καὶ εὔρον τὴν Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ ἐν τῷ πενιχρῷ οἰκίσκῳ (χάνι) καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Διηγήθησαν δὲ εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ εἰς τὴν Μαριάμ καὶ εἰς πάντας τοὺς παρестῶτας ἐκεῖ ἀνθρώπους ὅ,τι ὁ ἄγγελος εἶχεν εἰπεῖ εἰς αὐτοὺς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Οὗτοι δ' ἀκούσαντες ἐθαύμασαν διὰ τοὺς λόγους τῶν ποιμένων, ἡ δὲ Μαριάμ διετήρει ἐν τῇ μνήμῃ της τοὺς λόγους τούτους. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ ὑμνοῦντες τὸν Θεὸν διὰ πάντα, ὅσα ἤκουσαν καὶ εἶδον. Ὅτε δὲ συνεπληρώθησαν ὀκτῶ ἡμέραι ἀπὸ τῆς γεννήσεως, τὸ παιδίον περιετμήθη καὶ ὠνομάσθη Ἰησοῦς ἦτοι Σωτῆρ.

Παρατηρήσεις.

Εἰ καὶ ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος ὑπῆρξε πενιχρὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν τῷ οὐρανῷ ὅμως ἐπανηγυρίζετο ὑπὸ τῶν ἀγγέλων μεγαλοπρεπέστατα, ἡ δὲ μεγαλοπρέπεια αὕτη ἐφάνη καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καταπλήξασα τοὺς ποιμένας, ὅταν οὗτοι εἶδον πλῆθος οὐρανόυ στρατιᾶς ἀγγέλων καὶ ἤκουσαν αὐτοὺς λέγοντας· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐ-

δοκία». Οἱ ἄγγελοι διὰ τῶν λόγων τούτων ἐνόουν, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ δοξάσῃ διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἔργων τὸν ἐν οὐρανοῖς Θεόν, θὰ κηρύξῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν εἰρήνην καὶ θὰ φέρῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Τοιοῦτον λοιπὸν Σωτῆρα, ὅστις ἔφερον εἰς πάντα τὸν κόσμον τὴν χαρὰν, τὴν εἰρήνην, τὴν ὁμόνοιαν, τὴν ἀγάπην, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ ὑμῶμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας.

§ 6. Ἡ Ὑπαπαντή.

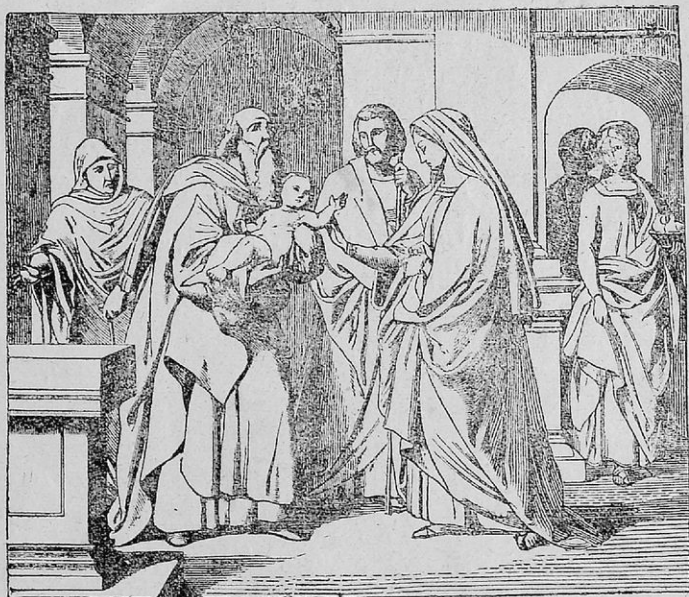
(Λουκ. Β'. 22—40).

Τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἀνέβησαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ ἔφερον εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν ὡς πρωτότοκον υἱόν· διότι κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον οἱ γονεῖς ὄφειλον νὰ φέρωσιν εἰς τὸν ναὸν τὰ πρωτότοκά των τέκνα καὶ νὰ τὰ ἀφιερῶσιν ἐν τῷ ναῷ, ὅπως ὑπηρετήσωσιν ἐν αὐτῷ. Ὅτε ὅμως συνέστη ἡ τάξις τῶν Λευιτῶν ἱερέων, τότε οἱ γονεῖς ἀπλῶς ἔφερον τὰ πρωτότοκά των τέκνα εἰς τὸν ναὸν καὶ προσέφερον θυσίαν, χωρὶς ταῦτα νὰ εἶνε ὑποχρεωμένα νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐν αὐτῷ. Ἐὰν οἱ γονεῖς ἦσαν πτωχοί, προσέφερον θυσίαν δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν, ὡς τοῦτο ἔκαμε καὶ ἡ πτωχὴ Παρθένος Μαριάμ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔζη ἐν Ἱερουσαλὴμ ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς ὀνομαζόμενος Συμεὼν, ὅστις περιέμενε νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας καὶ νὰ παρηγορηθῇ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Οὗτος εἶχεν εἰδοποιηθῆ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτι δὲν θ' ἀποθάνῃ, πρὶν ἴδῃ τὸν Χριστόν.

Κατὰ τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ εἰσῆλθον μετὰ τοῦ παιδίου εἰς τὸν ναόν, ἦλθε καὶ ὁ Συμεὼν κατ' ἔμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Λαβὼν δὲ τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας του ὕμνησε τὸν Θεόν καὶ εἶπε : «Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ». Ὁ δὲ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ ἐθαύμαζον

διὰ πάντα, ὅσα ἐλέχθησαν περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Ὁ δὲ Συμεὼν ἠλόγησεν αὐτούς καὶ εἶπε πρὸς τὴν μητέρα τοῦ παιδίου· Ἴδού, ὁ υἱός σου Ἰησοῦς εἶνε προωρισμένος νὰ γίνῃ αἰτία, ὥστε ἄλλοι μὲν τῶν Ἰσραηλιτῶν νὰ καταπέσωσι καὶ ἀπολεσθῶσι πνευματικῶς, διότι δὲν θὰ πιστεύσωσιν εἰς αὐτόν, ἄλλοι δὲ νὰ σωθῶσι καὶ ἀναστηθῶσιν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, διότι θ' ἀναγνωρίσωσιν αὐτόν ὡς Θεάνθρωπον. Ὁ Ἰησοῦς θὰ εἶνε ἐπὶ τῆς γῆς

Ἡ μετάβασις τῆς Παρθένου μετὰ τοῦ παιδίου εἰς τὸν ναόν.

τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἄπιστοι καὶ ἀσεβεῖς θ' ἀντιλέγωσι. Σὺ δέ, ὦ Μαριάμ, θὰ αἰσθανθῆς τὴν ὀδύνην διὰ τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ σου, ὡς ῥομφαίαν ἢ ὁποία θὰ διέλθῃ τὴν ψυχὴν σου.

Κατὰ τὴν ὥραν δέ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Συμεὼν ἔλεγε τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὴν Μαριάμ, ἔτυχε νὰ εἶνε παρούσα καὶ χήρα τις προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν περὶ πῶς 84 ἐτῶν, καλουμένη Ἄννα

προφήτις, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ ὕμνει τὸν Σωτῆρα καὶ ὠμίλει περὶ αὐτοῦ εἰς πάντας, οἱ ὅποιοι ἀνέμενον ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ ἐτελείωσαν πάντα, ὅσα ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἐν τῷ ναῶ παράστασιν τοῦ παιδίου καὶ εἰς τὴν θυσίαν, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν των Ναζαρέτ.

Παρατηρήσεις.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα, ὅτι, ἐκτὸς τῶν ποιμένων, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰ. Χριστὸν καὶ δύο ἄλλοι γνήσιοι Ἰσραηλιῖται, ὁ Συμεὼν καὶ ἡ Ἄννα, οἵτινες προβάλλονται εἰς ἡμᾶς ὡς ὑποδείγματα πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως. Ὁ δὲ πιστεύων εἰς τὸν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ζῆ πνευματικῶς, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἰωάννης (Α'. Ἰω. Ε'. 12): «Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει».

§ 7. Προσκύνησις τῶν μάγων.

(Ματθ. Β'. 1—12).

Ἐν ᾧ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ διέτριβον μετὰ τοῦ παιδίου εἰς Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἦλθον ἐξ Ἀνατολῆς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα σοφοὶ τινες ἄνδρες, μάγοι καλούμενοι, ἵνα μάθωσι, ποῦ ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· διότι εἶδον τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἦλθον νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν. Ἐβασίλευε δὲ τῆς Ἰουδαίας ὁ μέγας Ἡρώδης, ὅστις ἀκούσας τοὺς λόγους τῶν μάγων ἐταράχθη, διότι ἐφοβήθη, μήπως ἐκ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, ὡς βασιλέως, κλονισθῆ ὁ θρόνος του. Ἐπίσης ἐταράχθη καὶ ἡ πόλις τῶν Ἱεροσολύμων, διότι ἐγίνωσκεν, ὅτι ὁ Ἡρώδης, ἐπειδὴ ἦτο φύσει θηριώδης, ἤθελεν ἐξοργισθῆ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἤθελε προξενήσει πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς κατοικοὺς αὐτῆς. Ὁ Ἡρώδης παραχθεις ἐκάλεσε τὸ Συνέδριον τῶν Ἑβραίων καὶ ἤθελε παρ' αὐτοῦ νὰ μάθῃ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ δὲ Συνέδριον εἶπε πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐμελλε νὰ γεννηθῆ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας κατὰ τὴν ἀξιοσημείωτον προφητείαν τοῦ Μιχαίου.

Τότε ὁ Ἡρώδης καλῶς κρυφίως τοὺς μάγους ἐζήτησεν ἀκρι-

θῶς καὶ ἔμαθε, πότε ἐφάνη ὁ ἀστήρ· διότι εἶχε σκοπὸν νὰ μάθῃ τὴν ἡλικίαν τοῦ παιδίου καὶ νὰ στείλῃ νὰ φονεύσῃ αὐτό. Ἄφ' οὗ ἔκρυψε τὸν σκοπὸν του, εἶπε πρὸς τοὺς μάγους· « Ὑπάγετε, ἀκριθῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου καὶ ὅταν τὸ εὑρητε, ἀναγγεῖλάτε μοι τοῦτο, ὅπως καὶ ἐγὼ ἔλθω καὶ προσκυνήσω αὐτό». Οἱ δὲ μάγοι ἀνεχώρησαν καὶ ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀστέρος ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ἔνθα εὐρίσκειτο τὸ παιδίον μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτό. Ἀνοιξαντες δὲ τὸ θησαυροφυ-

Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων.

λάκιον αὐτῶν προσέφερον εἰς αὐτὸ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίθινον καὶ σμύρναν κατὰ τὴν συνήθειαν, ἣτις ἐπεκράτει καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ ἐν τῇ Ἀνατολῇ νὰ προσφέρωσιν ἐνώπιον τῶν βασιλέων δῶρα οἱ παρουσιαζόμενοι. Ἄλλ' οἱ μάγοι δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα· διότι εἰδοποιηθέντες δι' ὀνείρου ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν των δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Παρατηρήσεις.

Καθὼς οἱ μάγοι ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν εὔρον, οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ χρι-

στιανοί, ἐὰν ζητήσωμεν τὸν Ἰησοῦν, δυνάμεθα νὰ εὑρωμεν αὐτὸν, ὅταν σπουδάζωμεν τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἢ φοιτῶμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἢ συναναστροφώμεθα μετ' εὐσεβῶν καὶ ἀγίων ἀνδρῶν, ἐν οἷς βασιλεύει ὁ Θεός. Οἱ μάγοι, ὡς φοβούμενοι τὸν Θεόν, χαίρουσιν, ἐν ᾧ ὁ ἰσχυρὸς Ἡρώδης καὶ οἱ περὶ αὐτόν, ὡς πονηροὶ καὶ ἀσεβεῖς, ταρασσονται καὶ τρέμουσιν ἐνώπιον ἐνὸς ἀφώνου παιδίου.

§ 8. Φυγὴ τοῦ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον καὶ φόνος
τῶν παιδίων ἐν Βηθλεέμ.

(Μαθ. Β'. 13-23).

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μάγων ἀμέσως ἐφάνη ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν νὰ ἐγερθῆ καὶ νὰ λάβῃ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα του καὶ νὰ φύγῃ εἰς Αἴγυπτον, ἥτις ἦτο ἀσφαλὲς καταφύγιον εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐπειδὴ ἦτο ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία καὶ ὁ Ἡρώδης δὲν ἠδύνατο τίποτε νὰ κάμῃ κατ' αὐτοῦ. Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ μετὰ τοῦ παιδίου ἐκτελοῦντες τὴν διαταγὴν τοῦ ἀγγέλου ἔφυγον εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα ἔμειναν, ἕως ὅτου τῷ 3 ἔτει μ. Χ. ἀπέθανεν ὁ Ἡρώδης.

Ὁ Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη παρὰ πολὺ καὶ διέταξε νὰ σφαγῶσιν ὅλα τὰ βρέφη τῆς Βηθλεέμ ἀπὸ ἡλικίας δύο ἐτῶν καὶ ὀλιγώτερον. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Ἡρώδης ἀπέθανεν, ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη εἰς τὸν ἐν Αἰγύπτῳ Ἰωσήφ, λέγων, νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς εἰς τὴν Παλαιστίνην. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἡρώδου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης Ὁκταβιανὸς Αὐγούστος εἶχει διανείμει τὰς ἐπαρχίας τῆς Παλαιστίνης εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ ἦτοι εἰς μὲν τὸν Ἀρχέλαον τὴν Ἰουδαίαν, Ἰδουμαίαν καὶ Σαμαρείαν, εἰς δὲ τὸν Ἡρώδην Ἀντίπαν τὴν Γαλιλαίαν καὶ Περραίαν καὶ εἰς τὸν Φίλιππον τὴν Βατάνειαν, Τραχωνίτιδα καὶ Αὐρανίτιδα. Ὁ Ἰωσήφ ἐφοβήθη νὰ ἔλθῃ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς εἰς τὴν Ἰουδαίαν, τῆς ὁποίας ἤρχεν ὁ Ἀρχέλαος· διότι καὶ οὗτος, ὡς ὁ πατήρ του, ἦτο ὠμὸς καὶ σκληρὸς καὶ διὰ

τοῦτο ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἧς ἦρχεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀρχελαοῦ ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας, ὅστις ἦτο ὀλίγον φιλόνητος. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰωσήφ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς Μαριάμ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐγκατεστάθη εἰς μίαν πόλιν αὐτῆς, τὴν Ναζαρέτ.

Παρατηρήσεις.

Ὁ χριστιανὸς πρὸς ἐπιτυχίαν οἰουδήποτε ἔργου ὀφείλει νὰ ἔχη τὴν πεποίθησίν του πρὸς τὸν Θεόν, ὡς εἶχεν ὁ Ἰωσήφ· ὁ πιστεύων εἰς τὸν Θεὸν σφάζεται ἀπὸ παντὸς κινδύνου, βοηθεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐσώθη καὶ ἐβοηθῆθη ὁ Ἰωσήφ, φυγῶν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

§ 9. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετῆς ἐν τῷ ναῶ.

(Λουκ. Β'. 40—52).

Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον οἱ Ἰουδαῖοι ὀφείλον νὰ ἔρχωνται εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων τρίς τοῦ ἔτους ἦτοι κατὰ τὰς τρεῖς τῶν μεγάλας ἑορτάς, τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας. Ἄλλ' ἀφοῦ διεσπάρησαν εἰς τὰ διάφορα τῆς γῆς μέρη, δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ τρίς τοῦ ἔτους μετάβασις αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἤρκει δὲ μόνον ἡ εἰς αὐτὰ μετάβασις ἅπαξ τοῦ ἔτους. Διὰ τοῦτο βλέπομεν τοὺς γονεῖς τοῦ Ἰησοῦ νὰ μεταβαίνωσι κατ' ἔτος εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα.

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, οἱ γονεῖς παρέλαβον αὐτὸν καὶ ἀνέβησαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἵνα ἑορτάσωσι τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἧτις διήρκει ἐπὶ 7 ἡμέρας. Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν τούτων οἱ γονεῖς ἀνεχώρησαν ἐξ Ἱεροσολύμων μετ' ἄλλης συνοδίας, εἰς ἣν ἐνόμιζον ὅτι ἦτο καὶ ὁ παῖς Ἰησοῦς, ἐν ᾧ οὗτος εἶχε μείνει ἐν Ἱερουσαλήμ.

Ἀφοῦ οἱ γονεῖς εἶχον προχωρήσει ὁδὸν μιᾶς ἡμέρας, ἀνεζήτησαν τὸν παῖδα μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν γνωστῶν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εὔρον αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ εὔρον τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ναῶ καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ

ἀκούοντα καὶ ἐρωτῶντα αὐτούς. Πάντες δὲ οἱ ἀκούοντες ἐξίσταντο διὰ τὴν σύνεσιν καὶ διὰ τὰς ἀπαντήσεις τοῦ παιδός. Καὶ ὅταν οἱ γονεῖς εἶδον τὸν Ἰησοῦν, ἐθαύμασαν διὰ τὸν τρόπον, εἰς ὃν εἶρον αὐτὸν καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε πρὸς αὐτόν· τέκνον, τί ἐπραξας; διατί κατέλιπες ἡμᾶς καὶ ἔμεινες μόνος ἐδῶ; ἡμεῖς σε ἐζητοῦμεν μετὰ πόνου καὶ ὀδύνης. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· διατί ἐζητεῖτέ με; δὲν ἐγνωρίζετε, ὅτι πρέπει νὰ εἶμαι ἐν τῷ οἴκῳ

Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναῷ.

τοῦ πατρός μου ἦτοι ἐν τῷ ναῷ; Καὶ οἱ γονεῖς δὲν ἐνόησαν τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα κατέβη ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν γονέων του ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὅπου ἐξηκολούθησεν ὑποτασσόμενος εἰς αὐτούς. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει τὰ λόγια ταῦτα ἐν τῷ βᾶθει τῆς καρδίας της. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προέκοπτε κατὰ τὴν σοφίαν καὶ ἡλικίαν, ἠγαπᾶτο δὲ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Παρατηρήσεις.

Καθὼς ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ, ἐτήρουν τὰς ἐορτὰς καὶ μετέβαινον εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων πρὸς τέλεσιν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ

χριστιανοὶ ὀφείλομεν νὰ φυλάττωμεν αὐτὰς καὶ νὰ ἐπισκεπτώμεθα τοὺς ναοὺς. Εἰς τοῦτο τὸ τελευταῖον μᾶς ὀδηγεῖ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις, ὡς εἶδομεν, παρέμεινεν ἐν τῷ ναῷ, ἐνῶ οἱ γενεῖς αὐτοῦ ἀπῆλθον.

§ 10. Ἐμφάνις καὶ κήρυγμα Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

(Λουκ. Γ'. Μαθ. Γ'. 1—12).

Κατὰ τὸ 15ον ἔτος τῆς αὐτοκρατορίας Τιβερίου Καίσαρος, καθ' ὃ ἡγεμὼν καὶ ἐπίτροπος τῆς Ἰουδαίας ἦτο ὁ Πόντιος Πιλάτος, ἀρχιερεῖς δὲ ὁ Ἄννας καὶ ὁ Καϊάφας, Ἰωάννης, ὁ υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου καὶ τῆς Ἐλισάβετ, ἄγων περίπου τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας ἐνεφανίσθη ὡς κῆρυξ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας. Ἐφόρει δὲ ἔνδυμα ἀπὸ τριχῶν καμήλου ὑφασμένον καὶ δερματίνην ζώνην, ἐτρέφετο δὲ μὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Ἠρξάτο δὲ τοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τῶν λέξεων: «Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Οὕτω δὲ ὁ Ἰωάννης προέτρπε τοὺς Ἰουδαίους νὰ μὴ ἐμμένωσιν ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ νὰ μετανοήσωσι καὶ ν' ἀρχίσωσι ν' ἀσκῶσι τὰς ἀρετάς· διότι ἐπλησίαζε νὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ.

Τότε ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν οἱ κατοικοῦντες οὐ μόνον τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀλλὰ καὶ τὰς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου χώρας καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας των. Ὅτε δὲ ὁ Ἰωάννης εἶδε πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων νὰ ἔρχονται εἰς τὸ βάπτισμά του μὲ κακὰς προθέσεις, εἶπε πρὸς αὐτούς: Γεννήματα ἐχιδνῶν, ἦτοι πονηροὶ καὶ κακοὶ ἄνθρωποι, πῶς ἠδυνήθητε ν' ἀποφύγητε τὴν μέλλουσαν ὀργὴν καὶ τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ; Ἴνα ἀποφύγητε αὐτὴν, πρέπει νὰ μετανοήσητε ἀληθῶς καὶ νὰ ἐκτελέσητε ἀγαθὰ ἔργα, ἄξια τῆς μετανοίας.

Μὴ καυχᾶσθε, ὅτι εἰσθε τέκνα τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ, σεῖς ὀφείλετε νὰ δεῖξητε ἰδίας ἀρετάς.

Ὁ δὲ λαὸς, ἀκούων τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου, ἐσκέπτετο καὶ

ἠπόρει, μήπως οὗτος εἶνε ὁ περιμενόμενος Χριστός ; Τοῦτο δὲ νοήσας ὁ Ἰωάννης εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν σὰς βαπτίζω βάπτισμα ἐν ὕδατι, βάπτισμα, ὅπερ ἀπλῶς θὰ σὰς προπαρασκευάσῃ, ἵνα ὑποδεχθῆτε τὸν Χριστόν. Τὸ βάπτισμά μου εἶνε σύμβολον ἄλλου βαπτίσματος, τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι βαπτίσματος, ὅπερ θὰ κηρύξῃ ὁ Χριστός καὶ εἰς τὸ ὅποιον θὰ σὰς βαπτίσῃ, ἵνα καθαρισθῆτε ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν. Ὁ Χριστός εἶνε ἰσχυρότερός μου καὶ δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ λύσω τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων του».

Παρατηρήσεις.

Ἡ μετάνοια δὲν συνίσταται μόνον ἐν τῇ ὁμολογίᾳ καὶ ἀναγνώρισει τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀποβολῇ αὐτῶν καὶ τότε ἐπέρχεται ἡ βελτίωσις τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ οἱ παῖδες οἱ αὐθάδεις καὶ ἀπειθεῖς πρὸς τοὺς γονεῖς, οἱ ὀκνηροὶ καὶ ἀπρόσεκτοι ἐν τῷ σχολεῖν, οἱ ψευδόμενοι καὶ περιπίπτοντες εἰς πολλὰ ἄλλα ἁμαρτήματα, δύνανται νὰ σωθῶσιν, ἐὰν αἰσθανθῶσι πάσας τὰς κακίας καὶ ἀποβάλωσιν αὐτάς.

Ἐὰν Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ὅστις δὲν εἶχε γνωρίσει ἀκόμη τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐταπεινώθη ἐνώπιον αὐτοῦ τόσο, ὥστε εἶπεν, ὅτι «δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ λύσω τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων του», πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ δεικνύωμεν ταπεινοφροσύνην πρὸς τὸν Σωτῆρα, ὃν ἐγνωρίσαμεν ἐκ τῶν παθημάτων καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

§ 11. Βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.

(Μαθ. Γ'. 13—17).

Ὅτε ὁ Ἰωάννης ἐκήρυττεν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐβάπτιζεν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἦλθε καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἄγων τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν Ἰουδαίαν πρὸς αὐτόν, ἵνα βαπτισθῇ. Ὁ Ἰωάννης ἐκπλαγεῖς ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ Ἰησοῦ ἐζήτησε νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν λέγων· ἐγὼ ἔχω χρεῖαν νὰ βαπτισθῶ ὑπὸ σοῦ καὶ σὺ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· Ἄφες τώρα, διότι ἡμεῖς πρέπει νὰ ἐκπληρώσωμεν πᾶσαν ἐντολήν, ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τότε ἀφίνει αὐτὸν ὁ Ἰωάννης. Ἀφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβη ἐκ τοῦ ὕδατος, ἠνοίχθησαν αἱ δύο

ρανοὶ καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατέβη ἐπ' αὐτὸν ὡσεὶ περιστερὰ καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἠκούσθη λέγουσα· αὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα».

Παρατηρήσεις.

Ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Ἰησοῦς κηρύσσεται υἱὸς αὐτοῦ ἀγαπητός, ἀπευθύνεται πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, πρὸς πάντας τοὺς αἰῶνας, διδάσκουσα, ὅτι μόνον ἐν τῷ Χριστῷ, ἐν ᾧ ὁ Θεὸς ἠδόκησεν ἦτοι ὄν ὁ Θεὸς ἠγάπησεν, ἔγκειται ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. ✓

§ 12. Ὁ Ἰησοῦς πειράζεται ὑπὸ τοῦ Διαβόλου.

(Ματθ. Δ'. 1—11).

Μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κειμένην ἔρημον τῆς Ἰουδαίας, ἵνα πειρασθῆ ὑπὸ τοῦ Διαβόλου. Ὁ Ἰησοῦς διέτριψεν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ 40 ἡμέρας, χωρὶς νὰ φάγῃ τίποτε, ὕστερον δὲ ἐπεινάσεν. Ἐλθὼν δὲ ὁ Διάβολος λέγει πρὸς αὐτόν· ἐὰν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διατάξον, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι γίνωσιν ἄρτοι. Ὁ Ἰησοῦς ἀποκρινόμενος πρὸς αὐτὸν λέγει· εἶνε γεγραμμένον ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῆ μόνον μὲ ἄρτον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλον μέσον, ὅπερ ὁ Θεὸς, ὡς παντοδύναμος, δύναται νὰ διατάξῃ. Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν λέγει εἰς τὸν Διάβολον, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει μυρίους τρόπους, δι' ὧν φροντίζει περὶ τῆς σωματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἐφρόντισε καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἰουδαίων, οὓς ἔθρεψεν οὐχὶ μὲ ἄρτον, ἀλλὰ μὲ μάννα. Ὁ Θεὸς ἀρκεῖ νὰ διατάξῃ καὶ δύναται νὰ διαθρέψῃ τὸν ἄνθρωπον διὰ παντὸς μέσου, τὸ ὁποῖον θέλει. Δὲν εἶνε λοιπὸν μόνος ὁ ἄρτος πρὸς διατροφήν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Διάβολος ἀποτυχὼν ἐν τῷ πρώτῳ πειρασμῷ ἐπεχείρησεν ἐκ δευτέρου νὰ πειράσῃ τὸν Ἰησοῦν, ἀναβιβάσας αὐτὸν εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τοῦ ναοῦ καὶ εἰπὼν· ἐὰν σὺ εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ρίψθητι κάτω ἐκ τοῦ ὕψιστου τούτου σημείου, καὶ δὲν θέλεις πάθει τίποτε· διότι ἡ Ἁγία Γραφή λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ διατάξῃ τοὺς ἀγγέλους νὰ σὲ σηκώσωσιν εἰς τὰς χεῖράς των, ἵνα μὴ

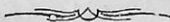
κτυπήσης εἰς λίθον τὸν πόδα σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτόν· δὲν πρέπει νὰ δοκιμάζῃς τὸν Θεόν, ἂν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν.

Ὁ Διάβολος πειράζει ἐκ τρίτου τὸν Ἰησοῦν ἀναβιβάσας αὐτὸν εἰς ὄρος ὑψηλὸν καὶ δείξας εἰς αὐτὸν πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν καὶ τὰ πλούτη αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ὑπόσχεται νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἐὰν πέσῃ καὶ προσκυνήσῃ αὐτόν. Τότε ἀπαντᾷ εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ὑπαγε, Σατανᾶ. Προσκύνησις καὶ λχτρεία ἀνήκουσιν εἰς μόνον τὸν Θεόν. Τότε ὁ Διάβολος ἀφῆκε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἄγγελοι προσήλθον καὶ ὑπηρετοῦν αὐτόν.

Παρατηρήσεις.

Καθὼς ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὸ βάπτισμα ὑπέστη πειρασμούς, δύναται καὶ ἕκαστος τῶν βαπτιζομένων νὰ περιπέσῃ εἰς τοιοῦτους, τοὺς ὁποίους ὁμοῦς ὀφείλει γενναίως νὰ ὑπομένῃ. Ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει νὰ ἐπέρχωνται εἰς τοὺς βαπτιζομένους πειρασμοί, ἵνα οὗτοι κατανοήσωσιν, ὅτι διὰ τοῦ βαπτίσματος ἰσχυρότεροι γενόμενοι δύναται νὰ καταβάλωσιν αὐτούς.

αὐτὸν Ἰησοῦν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Δημόσιος βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀρχόμενος μετὰ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ καὶ τελευτῶν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ (30—33 μ.Χ.)

§ 13. Οἱ δώδεκα μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ.

(Ἰω. Α'. 35—52. Ματθ. Δ'. 18—22. Θ'. 9. Ἰ'. 1—4).

Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὸν πειρασμὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἔνθα ἠκολούθησαν αὐτὸν οἱ πρῶτοι μαθηταί, οἵτινες ἦσαν ὁ Ἀνδρέας καὶ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστής. Ὁ Ἀνδρέας εὕρισκε τὸν ἀδελφόν του Σίμωνα καὶ λέγει

πρὸς αὐτόν· εὐρήκαμεν τὸν Χριστὸν καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν Σίμωνα εἶπε· σὺ εἶσαι Σίμων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωνᾶ, θὰ ὀνομασθῆς Πέτρος. Ἄλλ' ἐνῶ οἱ τρεῖς οὗτοι ἠκολούθησαν κατ' ἀρχὰς τὸν Ἰησοῦν, ὡς μαθηταί, δὲν ἔπαυσαν ὁμῶς νὰ μετέρχωνται καὶ τὸ ἀλιευτικὸν ἔργον των εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. Παρήτησαν δὲ ὀριστικῶς τὸ ἔργον τοῦτο, ὅταν ὁ Ἰησοῦς περιπατῶν μίαν ἡμέραν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας διέταξε τοὺς τρεῖς εἰρημένους, ὡς καὶ τὸν Ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ν' ἀφήσωσι τὰ δίκτυα, εἰπὼν πρὸς αὐτούς· «δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων». Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα καὶ τὸ πλοῖον ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν.

Ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκει τὸν Φίλιππον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ Φίλιππος εὐρίσκει τὸν Ναθαναήλ, τὸν υἱὸν τοῦ Θολομαί ἤτοι τὸν Βαρθολομαῖον (ἡ λέξις Βάρ εἶνε ἑβραϊκὴ δηλοῦσα υἱόν, Θολομαί ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς) καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, εὐρήκαμεν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ ἤτοι Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν ὁ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρέτ δύναται νὰ προέλθῃ ἀγαθόν τι; Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ Φίλιππος, ἔρχου καὶ ἴδε. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, ἐν τῷ ὁποίῳ δόλος δὲν ὑπάρχει. Ὁ Ναθαναήλ λέγει πρὸς αὐτόν· πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· πρὶν ὁ Φίλιππος σὲ καλέσῃ, σὲ εἶδον εὐρισκόμενον ὑποκάτω τῆς συκῆς. Ἀπεκρίθη ὁ Ναθαναήλ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, διδάσκαλε, σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· πιστεύεις, διότι σοὶ εἶπον, ὅτι σὲ εἶδον ὑποκάτω τῆς συκῆς; Θὰ ἴδῃς μεγαλῆτερα πράγματα. Καὶ ἀληθῶς σὰς λέγω, ὦ μαθηταί μου, ὅτι ἀπὸ τοῦδε θὰ ἴδῃτε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄλλοτε ὁ Ἰησοῦς διερχόμενος τὴν Γαλιλαίαν εἶδεν εἰς τε-

λωνεῖον καθήμενον ἄνθρωπον, Ματθαῖον καλούμενον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, ἀκολούθει μοι. Οὗτος δὲ σηκωθείς ἠκολούθησεν αὐτὸν ὡς μαθητῆς καὶ ἀπόστολος. Μετὰ ταῦτα ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἄλλοι μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι οἱ ἐξῆς : Θωμᾶς, Ἰάκωβος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφαίου, Λεββαῖος (=Θαρραλέος ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς λέξεως λέμπ=καρδία) ὁ ὀνομασθεὶς Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Ζηλωτῆς καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης (Ἰσκαριώτης εἶνε ἑβραϊκὴ λέξις, σύνθετος ἐκ τοῦ ἴσχ=ἄνῆρ καὶ Καριώθ=πόλις, ἦτοι ἄνῆρ καταγόμενος ἐκ τῆς πόλεως Καριώθ). Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξελέξατο δώδεκα μαθητάς καὶ ἀποστόλους κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ.

Παρατηρήσεις.

Ἡ φράσις τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου ἔρχου καὶ ἴδε δεικνύει εἰς ἡμᾶς τὴν μόνην ἀσφαλῆ ὁδόν, ἣν βαδίζοντες δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸ σωτηριῶδες ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν, δυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν ὅτι τοῦτο εἶνε θεῖον, ὡς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς λέγει (Ἰω. Ζ'. 17) «ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γινώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ».

§ 14. Ἡ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐκδίωξις τῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων.

(Ἰω. Β'. 13—21).

Ὅτε ἐπλησίαζε τὸ Πάσχα, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς Καπερναοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ εὔρεν ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν τοὺς πωλοῦντας χάριν τῶν θυσιῶν βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς καὶ τοὺς ἀργυραμοιβοὺς ἀλλάσσοντας νομίσματα. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν βεβήλωσιν ταύτην τοῦ ναοῦ καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τοσοῦτον ἐξωργίσθη, ὥστε ποιήσας φραγγέλιον ἐκ σχοινίων ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ναοῦ πάντας τοὺς βεβήλους καὶ ἐμπορευομένους, εἰπὼν πρὸς αὐτούς· «ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ

ποιείτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου». Τότε οἱ Ἰουδαῖοι ἀπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ εἶπον· τί σημεῖον δεικνύεις εἰς ἡμᾶς, ὅτι σὺ ἔχεις τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ κάμνης ταῦτα ; Ὁ Ἰησοῦς εἶπε· καταστρέψατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐγὼ θὰ ἐγείρω αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι εἶπον· τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτη ᾠκοδομεῖτο, ὁ ναὸς οὗτος καὶ σὺ θὰ οἰκο-

Ὁ Ἰησοῦς διὰ φραγγελίου ἐκδιώκει τοὺς ἐμπόρους
ἐκ τοῦ ναοῦ.

δομήσης αὐτόν εἰς τρεῖς ἡμέρας ; Οὗτοι δὲν ἐνόησαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἰπὼν περὶ τῆς καταλύσεως καὶ ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ ἰδήλου τὴν τριήμερον ταφήν καὶ ἀνάστασίν του.

Παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰησοῦς ἐδίωξε τοὺς βεθῆλους καὶ ἐμπορευόμενους ἐκ τοῦ ναοῦ, ὑπομνήσας εἰς αὐτοὺς τὴν προφητικὴν ῥῆσιν τοῦ Ἡσαΐου ΝΖ'. 7· «Ὁ γὰρ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται» καὶ τοῦ Ἰερεμίου Ζ'. 11· «μη σπήλαιον ληστῶν ὁ οἶκός μου» πρὸς. καὶ Ματθ. ΚΑ'. 13.

§ 15. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεΐτις.

(Ἰω. Δ'. 3—42).

Μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ Ἰησοῦς ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν ὁποίαν διὰ τὴν φθᾶσιν ἔπρεπε νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ἐπαρχίας Σαμαρείας, ἣτις ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπαρχιῶν Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας. Ἦτο μεσημβρία, ὅτε κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὀδοπορίας ἔμεινεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας Σιχαρ πλησίον τοῦ φρέατος Ἰακώβ, ἵνα ἀναπαυθῆ. Οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον, ἵνα ἀγοράσωσι τροφάς.

Τότε γυνὴ Σαμαρεΐτις ἦλθεν, ἵνα ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος τοῦ Ἰακώβ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτὴν· δός μοι νὰ πῖω· διότι εἶχε σκοπὸν ν' ἀνοίξῃ μετ' αὐτῆς ὁμιλίαν καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν του. Ἡ Σαμαρεΐτις γνωρίζουσα, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οὐδεμίαν ἠθέλουν νὰ ἔχωσι σχέσιν με τοὺς Σαμαρείτας, ἐξεπλάγη μὲ τὴν αἴτησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· πῶς, ἐνῶ σὺ εἶσαι Ἰουδαῖος, ζητεῖς νὰ πῖης ὕδωρ παρ' ἐμοῦ, ἡ ὁποία εἶμαι γυνὴ Σαμαρεΐτις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν· ἂν ἐγνώριζες, τίς εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος σοὶ λέγει νὰ τῷ δώσης νὰ πῖη, τότε ἠθέλες τὸν παρακαλέσῃ νὰ σοὶ δώσῃ νὰ πῖης καὶ ἠθέλῃ σοὶ δώσῃ ὕδωρ ζῶν. Ἡ γυνὴ δὲν ἐνόησεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς λέγων ζῶν ὕδωρ ἐδήλου τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἐνόμισεν, ὅτι ὁμιλεῖ περὶ ἀπλοῦ ὕδατος, διὰ τοῦτο λέγει πρὸς αὐτόν· Κύριε, δὲν ἔχεις ἀντλήμα (κάδον), ἵνα ἀντλήσῃς ὕδωρ, διότι τὸ φρέαρ εἶνε βαθύ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· πᾶς, ὅστις πίνει ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ φρέατος τούτου, θὰ καταπαύσῃ στιγμαίως τὴν δίψαν τοῦ σώματός του, ἐν ᾧ, ἐάν τις πῖη ἐκ τοῦ ζῶντος ὕδατός μου, δὲν θὰ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐδῶ ν' ἀντλῶ.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἵνα δώσῃ εἰς τὴν Σαμαρεΐτιδα νὰ ἐνοήσῃ μετὰ τίνος ὁμιλεῖ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰς ἀμαρτίας της

καὶ ἵνα ἐξαναγκάσῃ αὐτὴν νὰ τὰς ὁμολογήσῃ, ὅπως δοθῆ εἰς αὐτὴν μετανοοῦσαν τὸ ζῶν ὕδωρ, λέγει πρὸς αὐτὴν· φώνησον τὸν ἄνδρα σου. Ἡ γυνὴ ὁμολογεῖ, ὅτι δὲν ἔχει ἄνδρα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς δίδει εἰς αὐτὴν νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι γνωρίζει πάντα τὰ μυστήρια τοῦ τε παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος πονηροῦ βίου της. Τότε ἡ γυνὴ παρετήρησεν, ὅτι ὁ ὁμιλῶν μετ' αὐτῆς δὲν ἦτο κοί

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις.

νός τις ἄνθρωπος, ἀλλὰ προφήτης. Εὐρίσχυμένη δὲ ἐνώπιον προφήτου ἄρχεται νὰ ὁμιλῇ περὶ θρησκείας καὶ νὰ ζητῇ νὰ μάθῃ, ὁποία λατρεία ἦτο ἀληθής, ἡ τῶν Σαμαρειτῶν ἢ ἡ τῶν Ἰουδαίων; Ἡμεῖς ἰσχυρίζομεθα, λέγει ἡ γυνὴ, ὅτι πρέπει νὰ λατρεύηται ὁ Θεὸς εἰς τὸ ὄρος τῆς Σαμαρείας Γαριζείν, σεῖς δὲ οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἐντεῦθεν λαβὼν ἀφορμὴν ὁ Ἰησοῦς διδάσκει αὐτὴν λέγων, ὅτι ἔρχεται ὁ χρόνος, καθ' ὃν δὲν θὰ γίνῃ πλέον συζήτησις περὶ

τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ λατρευῆται ὁ Θεός, οὐδὲ περὶ τῶν ὑλικῶν θυσιῶν καὶ σφαγίων, ἃς πρέπει νὰ προσφέρῃ τις εἰς τὸν Θεόν· διότι εἰς τὸ μέλλον θὰ ἰδρυθῆ νέα ἀληθὴς λατρεία, ἣτις εἶνε ἡ πνευματικὴ καὶ πᾶς ἄνθρωπος θὰ λατρεύῃ τὸν Θεόν ὅπουδ' ἂν γῆς καὶ ἂν εὐρίσκηται. Ὁ Θεός, ὡς πνεῦμα, εἶνε πανταχοῦ παρὼν καὶ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ θὰ εἶνε ἐκεῖνοι, ὅτινες θὰ ἀφιερῶσωσιν εἰς αὐτὸν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν των. Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν διδάσκων τὴν Ἰδρυσιν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς νέας ταύτης λατρείας λέγει· «Πνεῦμα ὁ Θεός καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν». Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· γνωρίζω, ὅτι ἔρχεται ὁ Μεσσίας ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, θὰ διδάξῃ ἡμᾶς ταῦτα. Λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ εἰμαι ὁ Μεσσίας. Ἡ Σαμαρεῖτις ἀκούσασα τοῦτο ἀφῆκε τὴν ὕδριαν της καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς συμπολίτας της, ὅτι συνήντησε τὸν προσδοκώμενον Μεσσίαν. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες ταῦτα ἐξῆλθον τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλὰ, πρὶν οἱ Σαμαρεῖται πλησιάσωσιν, οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐνεγκόντες ἐκ τῆς πόλεως τροφὰς προσεκάλουν τὸν διδάσκαλόν των νὰ φάγῃ, ἀλλ' οὗτος εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐμὸν βρῶμα εἶνε νὰ διδάξω ἐκείνους, ὅτινες ἔρχονται πρὸς ἐμέ, διότι ἐνετάλην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ πράξω τοῦτο. Οἱ ἐρχόμενοι Σαμαρεῖται εἶνε ὄριμοι πρὸς θερισμόν.

Ἐλθόντες δὲ οὗτοι καὶ ἀκούσαντες τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ ἐπίστευσαν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ μείνῃ πλησίον των. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

Παρατηρήσεις.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπεστρέφοντο τοὺς Σαμαρείτας· διότι οὗτοι δὲν ἔθεωροῦντο ὡς γνήσιος Ἰσραηλιτικὸς λαός, ἀλλ' ὡς μιγὰς, ἀποτελεσθεὶς ἐξ Ἰσραηλιτῶν καὶ ἐξ ἐθνικῶν, ἐλθόντων ἐκ τῆς Ἀσσυρίας εἰς τὴν Σαμαρειαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας Σαλμανασάρ· διὰ τοῦτο οἱ Σαμαρεῖται παρεδέχοντο μόνον τὴν Πεντάτευχον τοῦ Μωυσέως, τὰ δὲ λοιπὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς βιβλία ἀπέριπτον. Ἐνεκα τούτου μεταξὺ τῶν Ἰου-

δαίων καὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἀνεπτύχθησαν τοιαῦτα μίση, ὥστε οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν ἤθελον νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, προετίμων τὴν διὰ τῆς Περαιᾶς ὁδὸν καὶ ἀπέφευγον τὴν διὰ τῆς Σαμαρείας. Ἡ Σαμαρεία ἔκειτο μεταξύ Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας. Οἱ Ἰουδαῖοι θέλοντες νὰ ὑβρίσωσι τινὰ ἐκάλουν αὐτὸν Σαμαρείτην.

Ὁ Ἰησοῦς εἶπών· *Πνεῦμα ὁ Θεὸς* ἐδίδαξεν ἡμᾶς νὰ τελῶμεν τὴν λατρείαν μας ὅπου καὶ ἂν εἴμεθα εἴτε ἐν ἐρημίαις εἴτε ἐν ὄρεσιν εἴτε ἐν σπηλαίοις εἴτε ἐν ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς· διότι ὁ Θεὸς εἶνε πνευματικός.

§ 16. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Γαλιλαίας ὁμιλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. κεφ. Ε'. Σ'. Ζ'.).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπιστρέψας εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἤρξατο δημοσίᾳ νὰ διδάσκη καὶ νὰ θαυματουργῇ. Ὁ λαὸς θαυμάζων τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ ἔργα του παρηκολούθει αὐτὸν πανταχοῦ. Μίαν μάλιστα ἡμέραν ἐστενοχώρησαν αὐτὸν εἰς τινὰ πεδιάδα τῆς Γαλιλαίας τοσοῦτον, ὥστε ἀνέβη εἰς τὸ πλησίον τῆς πεδιάδος ταύτης κείμενον ὄρος καὶ ἐδίδαξε τὸν πλησιάζοντα λαὸν τὴν ὑφίστην· ἠθικὴν του διδασκαλίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας σήμερον στηρίζεται ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς. Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐν τῇ ὠραιότητι καὶ τελειότητι ταύτῃ διδασκαλίᾳ του ὠμίλησε περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν περιλήψει συνοψίζομεν :

α') *Πότε οἱ μαθηταὶ καὶ ὁπαδοὶ αὐτοῦ θὰ εἶνε εὐτυχεῖς καὶ πότε θὰ γίνωσιν ἀληθεῖς διδάσκαλοι τῆς κοινῆς.*

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν λέγει, ὅτι οἱ μαθηταὶ καὶ ὁπαδοὶ του θὰ εἶνε εὐτυχεῖς· ἐὰν δὲν εἶνε ὑπερήφανοι, ἀλλὰ ταπεινοί· ἐὰν βαθέως αἰσθάνωνται τὰ ἀμαρτήματά των καὶ ἀληθῶς μετανοῶσι δι' αὐτά· ἐὰν εἶνε ἡμεροὶ καὶ πραεῖς· ἐὰν δεικνύωσι πολὺν ζῆλον ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης· ἐὰν εἶνε ἐλεήμονες· ἐὰν εἶνε καθαρὸι τῇ καρδίᾳ· ἐὰν εἶνε συμβιβαστικοί. Προλέγει δὲ εἰς αὐτούς, ὅτι, ἂν καὶ θὰ ἔχωσιν αὐτὰς τὰς ἀρετάς, θὰ ὄνειδισθῶσι καὶ θὰ καταδιωχθῶσιν ὑπὸ τοῦ κόσμου· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ χάσωσι τὸ θάρρος των, πρέπει νὰ χαίρωσι διὰ τοὺς ὄνειδισμοὺς καὶ διωγμοὺς· διότι καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν προφήτας, οἵτινες οὐδὲν ἄδικον, οὐδὲν παρὰ νο-

μον ἔπραξαν, οἱ Ἰουδαῖοι κατεδίωξαν, ἐλίθασαν καὶ ἐφόνευσαν. Πρέπει νὰ καρτερήσωσιν εἰς τοὺς διωγμούς, βέβαιοι ὄντες, ὅτι ἡ ἀμοιβὴ των θὰ εἶνε μεγάλη, διότι θέλουσι τύχει τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς μαθητάς του λέγει, ὑποῖοι πρέπει νὰ εἶνε, ὅταν ἐμφανισθῶσιν εἰς τὸν κόσμον ὡς διδάσκαλοι, πρέπει δηλαδὴ νὰ εἶνε ἠθικοὶ καὶ ἀμεμπτοί, ὅπως ἡ διδασκαλία των καρποφορήσῃ. Ὁ βίος αὐτῶν πρέπει νὰ εἶνε ἐνάρετος, ἀγνός καὶ νὰ μὴ παρέχῃ ἀφορμὴν πρὸς κατηγορίαν. Ἐὰν ἀπολέσωσι τὴν ἠθικὴν δύναμιν καὶ τὸ ἠθικὸν κῦρὸς των ἐν τῇ κοινωνίᾳ, τότε θὰ καταπατηθῶσι καὶ θὰ καταφρονηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

δ') Ὁ Ἰησοῦς συμπληροῖ διατάξεις τιὰς τῆς νομοθεσίας τῶν Ἑβραίων καὶ πρῶτον τὰς περὶ φόνου καὶ διαλλαγῆς.

Ὁ Ἰησοῦς ἔχων ἐνώπιόν του μαθητάς καὶ ὀπαδοὺς Ἰουδαίους, οἵτινες ἴσως ἤθελον νομίσῃ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς διὰ τῆς διδασκαλίας του ζητεῖ νὰ καταργήσῃ τὴν νομοθεσίαν αὐτῶν, λέγει πρὸς αὐτούς· μὴ νομίσητε σεῖς οἱ Ἰουδαῖοι, οἵτινες ἀκροᾶσθε τῆς διδασκαλίας μου, ὅτι ἐγὼ ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα καταστρέψω τὴν νομοθεσίαν σας. Ἐγὼ δὲν ἦλθον νὰ καταστρέψω αὐτήν, ἀλλὰ νὰ συμπληρώσω καὶ καταστήσω αὐτήν πνευματικωτέραν καὶ τελειοτέραν. Οὕτω λ. χ. ἡ νομοθεσία σας τιμωρεῖ τὸν φόνον, ἐγὼ ὅμως, ὡς νομοθέτης, λέγω, ὅτι πρέπει νὰ τιμωρῆται ἡ ὀργή, ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ὁ φόνος. Οἱ ἄνθρωποι κινούμενοι ὑπὸ τῆς ὀργῆς φονεύουσι καὶ ἐγκληματοῦσιν. Οὐ μόνον δὲν πρέπει νὰ ὀργιζώμεθα, λέγει ὁ Χριστός, κατὰ τῶν ἀδελφῶν μας καὶ νὰ μισῶμεν αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ὀφείλομεν νὰ διαλλαττώμεθα μετ' αὐτῶν καὶ νὰ καταπαύωμεν τὰ πάθη μας.

γ') Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ ὄρκου, αὐτοδικίας καὶ περὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης.

Οἱ Φαρισαῖοι, οἱ διδάσκαλοι τῶν Ἰουδαίων, ἐδίδασκον τὴν συγχρῆν χρῆσιν τῶν ὄρκων οὐ μόνον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὀνόματα οὐρανοῦ, γῆς, Ἱεροσολύμων καὶ εἰς τὴν κε-

φαλήν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστός, ὡς νομοθέτης, καταπολεμεῖ τὴν χρῆσιν τῶν ὄρκων καὶ διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἐν γένει δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν ὄρκους. Ἐπίσης διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκδικώμεθα τοὺς ἐχθροὺς μας, ἀλλὰ νὰ εἴμεθα ἀνεξίκακοι καὶ ὑπομονητικοί. Συμβουλεύει δὲ ἡμᾶς νὰ μὴ ἀνθιστάμεθα εἰς τοὺς πονηροὺς καὶ κακοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νὰ ὑποχωρῶμεν εἰς αὐτούς. Προτρέπει ἡμᾶς νὰ δεικνύωμεν ἀγάπην καὶ πρὸς αὐτούς τοὺς ἐχθροὺς μας, ὅπως γίνωμεν ἀληθῆ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς φιλόστοργος πατήρ, ἀγαπᾷ ἀδιακρίτως πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς δικαίους καὶ τοὺς ἀδίκους. Ὅτι δὲ ὁ Θεὸς οὐδεμίαν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καταδεικνύει τοῦτο, ὅτι ἀνατέλλει τὸν ἥλιόν του διὰ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει διὰ τοὺς δικαίους καὶ ἀδίκους. Ὁ ἥλιος καὶ ἡ βροχὴ εἶνε ὕψιστα ἀγαθὰ, παρεχόμενα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακρίτως. Τοῦτο δὲ κάμνει ὁ Θεός, ἵνα καὶ οἱ πονηροὶ καὶ οἱ ἄδικοι ἄνθρωποι ἀπολαμβάνοντες τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ συνετισθῶσι καὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας.

δ') Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ ἐλεημοσύνης, προσευχῆς καὶ ῥηστείας.

Ἐπειδὴ οἱ Φαρισαῖοι, ὅταν ἔκαμον ἐλεημοσύνας, ἐπεδεικνύοντο πολὺ εἰς τὸν κόσμον, ὅπως ἐπαινεθῶσι καὶ ἀνταμειφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς Χριστός κατακρίνει τὰς τοιαύτας ἐλεημοσύνας καὶ συμβουλεύει ἡμᾶς, ὅταν ἐλεῶμεν τινά, νὰ μὴ ἐπιδεικνυώμεθα ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὅπως λάβωμεν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀνταμοιβήν. Ἐὰν πράττωμεν οὕτω, τότε ἄς μὴ περιμένωμεν τὴν ἀληθῆ ἐν τῷ μέλλοντι κόσμῳ ἀμοιβήν. Ἡ ἐλεημοσύνη πρέπει νὰ γίνηται ὄλως διόλου μυστικῆ καὶ τότε θέλει προσηκόντως ἐκτιμηθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός καταπολεμεῖ τὴν ἐπίδειξιν καὶ εἰς τὰς προσευχάς. Ἐπειδὴ οἱ Φαρισαῖοι ἠρέσκοντο εἰς μέρη καὶ εἰς πλατείας, ἔνθα πολλοὶ ἄνθρωποι συνηθροίζοντο, νὰ προσεύχωνται, ἔχοντες τὰς χεῖράς των ὑψουμένας εἰς τὸν οὐρανόν, ὁ Ἰησοῦς

Χριστός διδάσκει, ὅτι ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς ὀφείλει, ὅταν θέλῃ κατ' ἴδιαν νὰ προσεύχηται, ν' ἀποφεύγῃ τὴν ἐπίδειξιν καὶ ὀφείλει νὰ κλείηται εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπως ἐν τῷ κρυπτῷ προσεύχηται. Ὁ Ἰησοῦς ὑποβάλλει εἰς τοὺς κατ' ἴδιαν προσευχομένους χριστιανούς βραχὺν τύπον προσευχῆς, ὅστις περιλαμβάνει τὰ ὕψιστα καὶ ἀναγκαιότατα εἰς αὐτοὺς αἰτήματα. Ὁ δὲ τύπος τῆς προσευχῆς εἶνε τὸ Πάτερ ἡμῶν κλπ. Ἀφοῦ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδαξε περὶ τῆς κατ' ἴδιαν προσευχῆς, μεταβαίνει εἰς τὴν νηστείαν καὶ δεικνύει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ νηστεύωμεν. Ἐπειδὴ ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὅποιον καθόλου οἱ Ἰουδαῖοι ἐνήστευον, ἦτο λίαν ἐπιδεικτικὸς, διότι ἢ ἔκυπτον τὰς κεφαλὰς των, ἢ ἐνεδύοντο σάκκους, ἢ ἐπέθετον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των σποδόν, ἢ ἐκάλυπτον τὰ πρόσωπά των, κλαίοντες καὶ θρηνοῦντες· διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς λέγει· σύ, ὦ χριστιανέ, ὅταν νηστεύῃς, ὀφείλεις ν' ἀποφεύγῃς τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιδειξεις τῶν Ἰουδαίων, ὅτινες ἠλλοίουν τὰς φυσιογνωμίας των καὶ καθίσταντο ἀγνώριστοι. Ὁφείλεις νὰ περιποιῆσαι τὸ πρόσωπόν σου, νὰ φαίνῃσαι καθαρὸς, διότι ἡ νηστεία δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται, ὡς πένθιμον πρᾶγμα, ὡς οἱ Ἰουδαῖοι νομίζουσιν, ἀλλ' ὡς χροποῖόν καὶ χαρμόσουν. Ὁ χριστιανός, ὅστις νηστεύει, δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς δόξης καὶ ὑπολήψεως τῶν ἀνθρώπων, ἀρκεῖ ὅτι ὁ Θεὸς γνωρίζει τὴν καρδίαν του καὶ θέλει κρίνει αὐτὸν κατὰ τὰ ἔργα του.

ε') Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ φιλαργυρίας καὶ προνοίας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς λέγει ὅτι εἶνε μάταιον πρᾶγμα νὰ καταβάλλωσιν οἱ χριστιανοὶ πᾶσαν τὴν μέριμναν καὶ φροντίδα των εἰς τὸ ν' ἀποθησαυρίζωσι προσχαίρους, ματαίους καὶ ἐπιγείους θησαυρούς, οἱ ὅποιοι ἀφανίζονται, καταστρέφονται καὶ κλέπτονται. Οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσι ν' ἀποταμιεύωσιν ἐπὶ τῆς γῆς πνευματικὸς θησαυρούς ἢτοι ἀρετὰς, αἱ ὅποια δὲν ἀφανίζονται, οὐδὲ καταστρέφονται, οὐδὲ ἀρπάζονται ὑπὸ τῶν κλεπτῶν. Οἱ χριστιανοὶ ἔχοντες τοὺς πνευματικὸς θησαυρούς ἢτοι τὰς ἀρετὰς δύνανται νὰ τύχωσι τῆς αἰωνίου καὶ ἀφθάρτου ζωῆς, ἐν ᾧ, ἐὰν ἔχωσι τοὺς

ἐπιγείους θησαυρούς, δὲν δύνανται νὰ σωθῶσιν, ἐκτός ἐὰν κάμνωσι καλὴν καὶ ἀγαθὴν χρῆσιν αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Διότι ὁ Σωτὴρ μέμφεται ἐνταῦθα οὐχὶ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀποκτῶσι χρήματα, ἀλλ' ἐκείνους, οἵτινες εἶνε δούλοι τῶν χρημάτων καὶ τῶν ἐπιγείων θησαυρῶν, εἶνε πλεονέχται καὶ φιλάργυροι.

Διὰ τοῦτο παραγγέλλει ὁ Σωτὴρ τοὺς χριστιανούς νὰ μὴ φροντίζωσι μετ' ἀγωνίας περὶ τοῦ τί θὰ φάγωσι καὶ τί θὰ πῶσι καὶ τί θὰ ἐνδυθῶσιν. Ἡ μετὰ ἀγωνίας μέριμνα περὶ τῆς συντηρήσεως καὶ θεραπείας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ σώματος ὠθεῖ τοὺς χριστιανούς εἰς τὴν φιλαργυρίαν καὶ καθιστᾷ αὐτοὺς ὀλιγοπίστους. Ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε ζωὴν καὶ σῶμα, τὰ ὅποια εἶνε ὑπέρτερα ἀγαθὰ, φυσικῶ τῷ λόγῳ θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τροφὴν καὶ ἔνδυμα, τὰ ὅποια εἶνε εὐτελεῖ. Μὴ λοιπὸν μεριμνᾶτε, λέγει ὁ Σωτὴρ, τί θὰ φάγητε, ἢ τί θὰ ἐνδυθῆτε· διότι περὶ τοιούτων προσκαίρων καὶ φθαρτῶν μόνον οἱ περὶ τὰ ἐπίγεια καὶ σαρκικὰ ἀσχολούμενοι ἔθνηκοὶ καὶ εἰδωλολάτραι φροντίζουσι. Τοσούτῳ μᾶλλον δὲν πρέπει νὰ μεριμνᾶτε περὶ αὐτῶν, διότι ὁ οὐράνιος Θεὸς γινώσκει, τίνων ἔχετε ἀνάγκην, ἐπομένως ἡ μέριμνα καὶ φροντίς σας εἶνε περιττή. Σεῖς οἱ χριστιανοὶ ὀφείλετε πρῶτον νὰ ζητῆτε τὰ ἐπουράνια ἀγαθὰ, τὰ ὅποια εἶνε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ καὶ τότε θὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι εἰς τὰ ἐπουράνια ἀγαθὰ θὰ προστεθῶσι καὶ τὸ φαγητὸν καὶ τὸ ποτὸν καὶ τὸ ἔνδυμα. Μὴ φροντίσητε περὶ πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐριανὴν ἡμέραν, εἰς τὸ ἄλλο. Πρέπει ν' ἀρκεσθῆτε εἰς τὰς ταλαιπωρίας καὶ τοὺς κόπους, τοὺς ὁποίους καθ' ἐκάστην ὑποφέρετε. Ἐκάστη ἡμέρα ἄς σκέπτηται περὶ τῶν ἑαυτῆς πραγμάτων.

ς') Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ κατακρίσεως καὶ αἰτήσεως.

Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει ἡμᾶς νὰ μὴ κατακρίνωμεν καὶ κακολογῶμεν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, διότι καὶ ἡμεῖς θὰ κατακρίθωμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Δι' οὗ μέτρου μετρώμεν τὰ τῶν ἄλλων, διὰ τοῦ αὐτοῦ μέτρου θὰ μετρηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐν ᾧ εἴμεθα πλήρεις μεγάλων σφαλμάτων, κατακρίνομεν τοὺς ἄλλους διὰ μικρά

καὶ μηδαμινὰ σφάλματα. Διὰ τοῦτο ὀφείλομεν πρῶτον νὰ διορθώσωμεν τὰ σφάλματά μας καὶ τότε ἄς γίνωμεν διδάσκαλοι τῆς ἠθικῆς.

Ἄλλ' ὁ Σωτὴρ λέγει· πρὸς διόρθωσιν καὶ θεραπείαν τῶν σφαλμάτων μας ὀφείλομεν νὰ ζητῶμεν καὶ τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν διὰ προσευχῆς, ὡς λίαν ὀφείλομεν καὶ χρήσιμον εἰς ἡμᾶς. Τοιαύτη ζητούμενη βοήθεια δίδεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς λέγει ὁ Σωτὴρ· «αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ εὕρησεται· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται». Καθὼς οἱ πατέρες δίδουσιν εἰς τὰ ζητοῦντα τέκνα πᾶν ὅ,τι εἰς αὐτὰ συμφέρει πρὸς συντήρησιν αὐτῶν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ οὐράνιος πατὴρ χορηγεῖ εἰς ἡμᾶς τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ.

ζ) Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ ψευδοπροφητῶν.

Ὁ Ἰησοῦς λέγει εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ ὁπαδούς του, ὅτι, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ὀφείλουσι νὰ περάσωσι τὴν στενὴν πύλην καὶ νὰ πατήσωσι τὴν τεθλιμμένην ὁδὸν ἣτοι νὰ ὑποστῶσι θλίψεις καὶ βασάνους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, νὰ δεῖξωσιν αὐταπάρνησιν καὶ νὰ γίνωσι κύριοι τῶν σαρκικῶν παθῶν καὶ ἐπιθυμιῶν των, αἱ ὁποῖαι φέρουσιν εἰς τὴν ἀπώλειαν, εἰς τὴν κόλασιν. Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ὀφείλουσι ν' ἀποφεύγωσι τὰ εἰς αὐτὴν παρεμβαλλόμενα ἐμπόδια ὑπὸ τῶν ψευδοδιδασκάλων τοῦ κόσμου τούτου. Οἱ ψευδοδιδάσκαλοι, λέγει ὁ Ἰησοῦς, παρίστανται ὡς πρόβατα, ὡς ἀθῶοι καὶ ἡμεροὶ ἄνθρωποι, ἐνῷ ἐσωτερικῶς εἶνε λύκοι ἄρπαγες, ὑποκρίνονται τὴν εὐσέθειαν, ἐνῷ εἶνε φαῦλοι, καὶ αἰσχροὶ τὸν βίον. Τοὺς τοιοῦτους λοιπὸν ψευδοδιδασκάλους ὀφείλουσιν οἱ μαθηταὶ καὶ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ ν' ἀποφεύγωσιν, ἐὰν θέλωσι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Οἱ τοιοῦτοι ψευδοδιδάσκαλοι τῆς κοινωνίας εὐκόλως διακρίνονται, ἐὰν τις παρατηρήσῃ καὶ ἐξετάσῃ τὰ ἔργα αὐτῶν. Ἄλλὰ τὰ ἔργα αὐτῶν εἶνε σαπρά, οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶνε πονηροί· διότι δὲν δύναται δένδρον σαπρὸν νὰ κάμνη καλοὺς καρπούς, δὲν δύ-

νανται οί ψευδοδιδάσκαλοι ν' ἀποφέρωσι καλοὺς καὶ ὠφελίμους καρπούς. Οἱ ψευδοδιδάσκαλοι ὁμοιάζουσι μὲ τὰ ἄκαρπα δένδρα, μὲ τοὺς χειρίστους θάμνους ἤτοι τὰς ἀκάνθας καὶ τριβόλους, οἱ ὅποιοι οὐδὲν δύνανται νὰ παράγωσι καλόν. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Σωτῆρ, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ψευδοδιδάσκαλοι θὰ ὑποστῶσι τὴν τύχην τοῦ σαπροῦ δένδρου, ἤτοι θέλουσι ῥιφθῆ εἰς τὸ πῦρ τῆς αἰωνίου κολάσεως καὶ θέλουσι τιμωρηθῆ.

η') Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει περὶ ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς πίστεως.

Ὁ Ἰησοῦς ἐρχόμενος εἰς τὸν ἐπίλογον τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Γαλιλαίας ἑμιλλίας του λέγει, ὅτι πάντα, ὅστις ἀκούει καὶ πραγματοποιεῖ τὰς ἠθικὰς του διδασκαλίας, θὰ παρομοιώσῃ μὲ ἄνδρα φρόνιμον, ὅστις ἐκοδόμησε τὴν οἰκίαν του ἐπὶ τὴν πέτραν. Καθὼς δὲ ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος οἰκοδομεῖ οἶκον ἐπὶ στερεῶν θεμελίων καὶ δὲν φοβεῖται νὰ πέσῃ καὶ ἂν κατ' αὐτοῦ ἐπιπέσωσι ποταμοὶ καὶ βροχὴ ἢ πνεύσωσιν ἄνεμοι, οὕτω καὶ ὁ ἀληθῆς χριστιανός, ὁ ὅποιος οἰκοδομεῖ τὴν πίστιν του ἐπὶ τῆς ἀσφαλοῦς καὶ στερεᾶς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν πρέπει νὰ φοβῆται, μήπως αὕτη κλονισθῆ καὶ ἂν περικυκλωθῆ ὑπὸ πολλῶν κακῶν, δυστυχημάτων καὶ προσβληθῆ ὑπὸ πολλῶν συμφορῶν.

Ἐκεῖνον δὲ τὸν χριστιανόν, ὅστις ἀκούει μὲν τὰς ἠθικὰς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ δὲν πραγματοποιεῖ αὐτάς, διότι τὰς καταφρονεῖ, θὰ παρομοιώσῃ ὁ Σωτῆρ μὲ ἄνδρα μωρόν, ὁ ὅποιος ἐκοδόμησε τὸν οἶκόν του ἐπὶ τῆς ἄμμου, ὁ ὅποιος οἶκος κατέπεσεν, ὅταν προσέβαλον αὐτὸν βροχὴ καὶ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι. Τοῦτ' αὐτὸ θὰ πάθῃ καὶ ὁ χριστιανός ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἐστήριξε τὴν πίστιν του ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο θέλει κλονισθῆ, ὅταν περικυκλωθῆ ὑπὸ πολλῶν συμφορῶν καὶ δυστυχημάτων.

§ 17. Αἱ παραβολαί.

Ἐπειδὴ οἱ ὄχλοι εἶχον ποτὲ περικυκλώσει τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐστενοχώρουν αὐτὸν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἤναγκάσθη νὰ ἐμβῆ εἰς τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ εὕρισκόμενον πλοῖον. Ἀφ' οὗ

εισήλθεν εἰς τὸ πλοῖον, οἱ ὄχλοι εἶχον ἐκταθῆ καὶ καταλάβει τὴν ἀκτὴν, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀκούσωσι τὸν λόγον καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ὁ Σωτὴρ ἰδὼν συναθροισθέντα τὸν λαὸν ἤρξατο νὰ ὀμιλῆ πρὸς αὐτὸν πολλὰ διὰ παραβολῶν. Παραβολαὶ εἶνε ἀλληγορικαὶ διηγήσεις, ἐξ ὧν ὡς πόρισμα ἐξάγεται θρησκευτικὴ ἢ ἠθικὴ τις ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν θέλει τις νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν ἀπλοῦν λαὸν ζωηρότερον καὶ σαφέστερον. Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν μετεχειρίσθη τοιαύτας ἀλληγορικὰς διηγήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡμεῖς ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰς ἐξῆς :

α') Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως. (Ματθ. ΙΓ'. 1—25).

Ὁ Ἰησοῦς λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν εἰκόνα ἑνὸς γεωργοῦ, ὅστις ἐξῆλθεν, ἵνα σπείρῃ τὸν σπόρον του καὶ διηγεῖται τί συνέβη εἰς αὐτόν. Ἐν ᾧ ὁ γεωργὸς ἔσπειρε τὸν σπόρον του, τινὲς μὲν τῶν κόκκων ἔπεσον εἰς τὴν πεπατημένην ὁδὸν καὶ ἤλθον τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγον αὐτούς, τινὲς δὲ ἔπεσον εἰς τὸ πετρώδες ἔδαφος εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε πολὺ χῶμα καὶ ἐβλάστησαν χωρὶς νὰ γίνῃ ἰκκὴν ῥίζα δι' ἔλλειψιν χώματος καὶ ὑγρασίας καὶ διὰ τοῦτο ἐκάθισαν ἕνεκα τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου καὶ ἐξηράνθησαν, ἄλλοι δὲ τῶν κόκκων ἔπεσον εἰς τόπον, ἐνθα ὑπῆρχον ἄκανθαί, αἱ ὁποῖαι ἐμεγάλωσαν καὶ κατέπνιξαν αὐτούς, ἄλλοι δὲ τῶν κόκκων ἔπεσον εἰς γῆν καλὴν καὶ ἔδωκαν ἀφθόνους καρπούς καὶ ἄλλος μὲν κόκκος ἔφερεν ἑκατὸν κόκκους, ἄλλος δὲ ἐξήκοντα, ἄλλος δὲ τριάκοντα.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ προσελθόντες ἐρώτησαν αὐτόν, τί σημαίνει ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· ὑπάρχουσι τέσσαρες τάξεις ἀνθρώπων, εἰς τὰς καρδίας τῶν ὁποίων ῥίπτεται ὁ σπόρος ἢ τοῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν σπορέων, οἱ ὁποῖοι εἶνε αὐτὸς ὁ Χριστός, οἱ ἀπόστολοι αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ κήρυκες τοῦ εὐαγγελίου. Καὶ τὴν μὲν πρώτην τάξιν ἀποτελοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀκούουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἐννοοῦσιν αὐτόν. Οἱ τοιοῦτοι ὁμοιάζουσι μὲ τὴν ὁδὸν, εἰς τὴν ὁποίαν σπείρεται ὁ σπόρος, ἀλλὰ δὲν καρποφορεῖ· διότι, κα-

θώς ἡ πατουμένη ὁδὸς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἀνεπίδεκτος πρὸς καρποφορίαν, οὕτω καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων τούτων, εἰ καὶ δέχονται τὸν σπóρον τοῦ Θεοῦ, δὲν καρποφοροῦσι, διότι ὁ σπóρος ἀρπάζεται ὑπὸ τοῦ Διαβόλου ἢ τοι καταστρέφεται ὑπὸ τῶν πονηρῶν πράξεων τῶν ἀνθρώπων. Τὴν δὲ δευτέραν τάξιν ἀποτελοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀκούουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς δέχονται αὐτόν· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὁμοιάζουσι μὲ πετρώδη γῆν καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δι' ἔλλειψιν στερεᾶς πίστεως δὲν καρποφορεῖ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ καταστρέφεται, ὅταν ἐπέλθωσι κατ' αὐτῶν θλίψεις ἢ διωγμοί, ὡς καταστρέφεται καὶ ξηραίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸ φυτὸν, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει ἰκμαδα. Τὴν δὲ τρίτην τάξιν ἀποτελοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀκούουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὁμοιάζουσι μὲ τὴν ἀκανθώδη γῆν· διότι, καθὼς ἡ τοιαύτη γῆ, δεχομένη τὸν σπóρον, δὲν δύναται νὰ καρποφορήσῃ, ἐπειδὴ αἱ ἀκανθαὶ ἐμποδίζουσαι τὸν ἀέρα δὲν ἀφίνουσι τὸν σπóρον ν' ἀναπτυχθῇ, καταπνίγουσιν αὐτόν, οὕτω καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων τούτων, δεχόμεναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, δὲν καρποφοροῦσιν, ἐπειδὴ αἱ ὑλικάι μέριμναι καὶ φροντίδες καταστρέφουσιν αὐτόν. Τὴν δὲ τετάρτην τάξιν ἀποτελοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀκούουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν ἐννοοῦσι καὶ τὸν διατηροῦσιν. Οἱ τοιοῦτοι ὁμοιάζουσι μὲ τὴν καλὴν γῆν καὶ δύνανται νὰ καρποφορῶσιν ἀφθόως, ἀποφέροντες πᾶν ἔργον ἀγαθόν. ✓

β') Αἱ παραβολαὶ τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεως καὶ τῆς ζύμης.

(Ματθ. ΙΓ'. 31—33).

Ὁ Ἰησοῦς ἐδίδαξεν ἄλλην παραβολὴν λέγων, ὅτι ἡ βασιλεία του ἐπὶ τῆς γῆς ὁμοιάζει μὲ κόκκον σινάπεως. Καθὼς τὸ σίναπι φύεται ἐκ μικροῦ κόκκου καὶ γίνεται δένδρον, εἰς τὸ ὅποιον τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἔρχονται καὶ ἀναπαύονται εἰς τοὺς κλάδους αὐτοῦ, οὕτω καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς θὰ προέλθῃ ἐξ ὀλίγων πιστῶν καὶ ὁπαδῶν καὶ μετὰ ταῦτα θὰ αὐξηθῇ καὶ ἐξαπλωθῇ; ὥστε ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτῆς οἱ ἄνθρωποι

θά εὐρωσιν ἀνάπαυσιν καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν βασάνων καὶ τλαιπωριῶν. Ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἣτις ἀποτελεσθεῖσα κατ' ἄρχαζ ἐξ ὀλίγων πιστῶν ηὔξήθη, ἔγινε μέγα δένδρον, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου σήμερον ἀναπαύονται ἑκατομμύρια χριστιανῶν.

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἐδείξε διὰ τῆς εἰρημένης παραβολῆς, ὅτι ἡ βασιλεία του ἐπὶ τῆς γῆς θέλει διαδοθῆ, δεικνύει δι' ἄλλης παραβολῆς τῆς ζύμης, ὅτι ἡ βασιλεία του τόσην ἔχει ἰσχὺν καὶ δύναμιν, ὅσην καὶ ἡ ζύμη. Καθὼς ἡ ζύμη ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλη τὸ πολὺ ἄλευρον, οὕτω καὶ ἡ βασιλεία καὶ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἔχει τὴν ἰσχὺν, ὅταν εἰσχωρῆ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, νὰ μεταβάλη καὶ νὰ καθιστᾷ αὐτὰς χριστιανικάς. Ἡ δὲ ἱστορία ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, εἰσδύσασα εἰς λαοὺς ἔθνικους καὶ εἰδωλολάτρας, μετέβαλεν αὐτοὺς εἰς χριστιανικοὺς λαοὺς.

γ') Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων. (Ματθ. ΚΕ'. 1—13).

Ὁ Ἰησοῦς ἐδίδαξεν ἄλλην παραβολὴν λέγων, ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν του παρουσίαν θὰ ἔλθῃ αἰφνιδίως εἰς τὸν κόσμον καὶ θὰ ἐξέλθωσιν οἱ χριστιανοὶ ἐκ τοῦ κόσμου πρὸς ἀπάντησιν αὐτοῦ, ὡς ἐξῆλθον αἱ δέκα ἐκεῖναι παρθένοι, αἱ πέντε μωραὶ καὶ αἱ πέντε φρόνιμοι, ἐκ τοῦ οἴκου τῆς νύμφης πρὸς συνάντησιν τοῦ περιμενομένου νυμφίου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ νυμφίος ἐβράδυνεν, αἱ δέκα παρθένοι ἐκοιμήθησαν. Ὅτε δὲ περὶ τὸ μεσονύκτιον αἰφνιδίως ἤρχετο ὁ νυμφίος, τότε ἠκούσθη κραυγὴ λέγουσα, ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται. Αἱ πέντε μωραὶ παρθένοι δὲν εἶχον προμηθευθῆ ἔλαιον διὰ τὰς λαμπάδας των, διὰ τῶν ὁποίων ἐμελλον νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν ἐρχόμενον νυμφίον καὶ ἐζήτησαν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ν' ἀγοράσωσιν· ἀλλ' ἔπαθον συμφορὰν, διότι ἐλθὼν ὁ νυμφίος εἰς τοὺς γάμους ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ, ὅταν αὐταὶ ἠγόρασαν ἔλαιον καὶ ἐπιστρέψασαι ἔκρουον τὴν θύραν, δὲν τὰς ἐδέχθη λέγων, ὅτι δὲν τὰς γνωρίζει. Αἱ δὲ πέντε φρόνιμοι παρθένοι εἶχον λάθει μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ νυμφίος, ὑπέδεχθησαν αὐτὸν

μετὰ τῶν λαμπάδων καὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

Ὅ,τι λοιπὸν ἔπαθον αἱ πέντε μωραὶ παρθένοι, θὰ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, ὅτινες, ἐν ᾧ περιμένομεν νὰ ἔλθῃ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν ὁ νυμφίος Χριστός, δὲν φροντίζομεν νὰ προμηθεύωμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἔλαιον ἥτοι νὰ πράττωμεν ἔργα ἐλεημοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, τὰ ὅποια θὰ δεῖξωμεν, ὅταν ὑποδεχθῶμεν τὸν περιμενόμενον Χριστόν. Εὐτυχεῖς λοιπὸν εἶνε ἐκεῖνοι οἱ χριστιανοί, ὅτινες μιμοῦνται τὰς πέντε φρονίμους παρθέ-
 νους, πράττοντες ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πᾶν εἶδος ἀρετῆς καὶ ὄντες ἔτοιμοι νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν περι-
 μενόμενον Χριστόν καὶ νὰ εἰσέλθωσι μετὰ τοῦ νυμφίου εἰς τοὺς γάμους. Διὰ τῆς παραβολῆς λοιπὸν ταύτης διδασκόμεθα, ὅτι ὀφείλομεν νὰ γρηγορῶμεν καὶ νὰ προπαρασκευαζώμεθα εἰς ἀγαθὰ ἔργα, διότι δὲν γνωρίζομεν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς δευτέ-
 ρας παρουσίας, καθ' ἣν θὰ προσκληθῶμεν ὑπὸ τοῦ δικαίου χρι-
 τοῦ, ὅπως δώσωμεν λόγον τῶν πράξεών μας.

δ') Ἡ παραβολὴ τοῦ Σαμαρείτου. (Λουκ. Γ'. 25—37).

Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκετο, ὡς φαίνεται, ἐν τῇ συναγωγῇ, νο-
 μικός τις ἀναστὰς ἐν τῷ μέσῳ τῆς συναθροίσεως εἶπε πρὸς αὐτόν·
 Διδάσκαλε, τί νὰ πράξω, διὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰώνιον
 ζωὴν; Ὁ Ἰησοῦς ἐνοήσας τὸν πονηρὸν σκοπὸν τοῦ νομικοῦ καὶ
 μὴ θέλων νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ματαίαις συζητήσεις εἶπε πρὸς
 αὐτόν· τί εἶνε γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ; Σὺ, ὡς ἐρμηνευτὴς τοῦ
 νόμου, βεβαίως τὸ γνωρίζεις. Ὁ δὲ νομικός ἀπεκρίθη· «Ἀγαπή-
 σεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
 ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δια-
 νοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Ὁ δὲ Ἰησοῦς
 εἶπε πρὸς αὐτόν· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· οὕτω ποιεῖ καὶ κληρονομήσεις
 τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ὁ νομικός προβάλλει ἕτερον ζήτημα εἰς τὸν
 Ἰησοῦν λέγων· καὶ τίς ἐστὶ πλησίον; Τότε ὁ Ἰησοῦς, ἵνα δι-

δάξη τὸν νομικόν, τίς εἶνε ὁ πλησίον, διηγείται τὴν ἐξῆς παραβολὴν τοῦ Σαμαρείτου.

Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς Ἱεριχὼ καὶ καθ' ὁδὸν περιέπεσεν εἰς ληστὰς, οἱ ὅποιοι, ἀφ' οὗ τὸν ἐγύμνωσαν καὶ τὸν ἐπλήγωσαν, ἀνεχώρησαν, ἀφήσαντες αὐτὸν ἡμιθανῆ. Κατὰ τύχην δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐπέρασεν ἀπ' ἐμπρός του, χωρὶς νὰ τὸν πλησιάσῃ. Τὸ αὐτὸ δ' ἐπραξέ καὶ Λευΐτης, ὁ ὅποιος διήρχετο τὸν τόπον τοῦτον. Τρίτος δέ, ὅστις ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν αὐτὸν τόπον, ἦτο Σαμαρείτης, ὁ ὅποιος ἰδὼν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τετραυματισμένου Ἰουδαίου ἐλυπήθη καὶ καταβάς ἐκ τοῦ ζώου του ἐπλησίασεν αὐτόν, ἐκαθάρισε τὰς πληγὰς του καὶ ἐπέδεσεν αὐτάς. Γνωστὸν εἶνε, πόσον οἱ Ἰουδαῖοι ἐμίσουν καὶ ἀπεστρέφοντο τοὺς Σαμαρείτας, οὗς ἐθεώρουν ἀσπόνδους ἐχθρούς. Καὶ ὅμως ὁ ἄσπονδος οὗτος ἐχθρὸς τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τετραυματισμένου Ἰουδαίου Σαμαρείτης ἐδείχθη τόσον ἄκακος, ὥστε μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰς πρώτας περιποιήσεις θέτει ἐπὶ τέλος αὐτὸν εἰς τὸ ἴδιόν του κτήνος, ἀκολουθεῖ αὐτὸν πεζὸς καὶ ὁδηγεῖ αὐτὸν εἰς τι ξενοδοχεῖον. Μείνας δὲ χρόνον τινὰ μετ' αὐτοῦ καὶ βιαζόμενος ν' ἀναχωρήσῃ ἀφίνει εἰς τὸν ξενοδόχον χρήματα, ἵνα τὸν περιποιηθῇ καὶ ὑπόσχεται εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του νὰ τῷ πληρώσῃ πάσας τὰς δαπάνας.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς ἐτελείωσε τὴν παραβολὴν τοῦ Σαμαρείτου, ἐρωτᾷ τὸν νομικόν, τίς ἐκ τῶν τριῶν, ὁ Ἱερεὺς, ἢ ὁ Λευΐτης, ἢ ὁ Σαμαρείτης ὑπῆρξεν ἀληθὴς πλησίον τοῦ πληγωθέντος; Ὁ δὲ νομικὸς ἠναγκάσθη ν' ἀπαντήσῃ ὁ Σαμαρείτης. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· πῆγαινε καὶ σὺ καὶ πράττε ὁμοίως ἦτοι προσήνεχθητι πρὸς τοὺς ἐχθρούς σου ἀκάκως.

ε') Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου. (Λουκ. ΙΒ'. 13—21).

Ὁ Ἰησοῦς, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι ἡ ἀπόκτησις πλοῦτου δὲν ἐξασφαλίζει τὴν εὐδαιμονίαν καὶ ὅτι πολλάκις ὁ πλοῦτος εἶνε πηγὴ ἀνησυχιῶν, ἀναφέρει τὴν ἐξῆς παραβολὴν ἀνθρώπου τι-

νός πλουσίου εὐφώρησεν ἡ χώρα καὶ ἐσκέπτετο οὗτος καθ' ἑαυτὸν λέγων, τί νὰ κάμω, διότι δὲν ἔχω ποῦ νὰ συνάξω τοὺς καρπούς μου. Ἴδου λοιπὸν, ὅτι ὁ πλούσιος οὗτος περιέπεσεν ἀμέσως εἰς μερίμνας καὶ φροντίδας. Ἐκεῖνος μὲν ὁ πλούσιος δὲν ἀνησυχεῖ, ὁ ὁποῖος μεταχειρίζεται καλῶς τὸν πλοῦτόν του συμφώνως μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ ὁποῖος καθιστᾷ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εὐτυχεῖς. Ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς, ἀφ' οὗ ἐσκέφθη ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον, πῶς νὰ διαθέσῃ τὰ περισσεύματά του, ἀποφασίζει λέγων· τοῦτο θὰ κάμω· θὰ κατεδαφίσω τὰς ἀποθήκας μου καὶ θὰ οἰκοδομήσω μεγαλειτέρας καὶ θὰ συνάγω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννηματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου καὶ θὰ εἶπω τότε εἰς τὴν ψυχὴν μου· ψυχὴ ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ δι' ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἄφρων, ταύτην τὴν νύκτα ἀποθνήσκεις καὶ εἰς τίνα θὰ μείνωσιν ὅσα ἐσύναξας; Δὲν εἶνε λοιπὸν ἀφροσύνη καὶ μωρία νὰ μεριμνῶμεν καὶ ἀνησυχῶμεν περὶ τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν μας, ἐν ᾧ γινώσκομεν, ὅτι ὁ θάνατος δύνатаι ἐν ἐκάστη στιγμῇ νὰ κρούσῃ τὴν θύραν μας; Διατὶ οὐδεμίαν δίδομεν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ὁ ὁποῖος μᾶς διδάσκει νὰ μὴ ἐπιδιώκωμεν ὑλικούς θησαυρούς, ἀλλὰ πνευματικούς, ὁποῖοι εἶνε αἱ ἀρεταί; Κακὸν πρᾶγμα εἶνε ν' ἀποθνήσκῃ τις πλούσιος ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ πτωχὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· αὐτῶς ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν».

ς') Ἡ παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.

(Λουκ. Ις'. 19—31).

Ὁ Ἰησοῦς, ἵνα μᾶς διδάξῃ, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν μὲν εὐσεβῶν πτωχῶν ἀπολαμβάνουσιν ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν, τῶν δὲ φιλαργύρων πλουσίων καὶ ἀσεβῶν κακοδαιμονοῦσι, διηγεῖται τὴν ἐξῆς παραβολὴν τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.

Ἐπῆρχε, λέγει, πλούσιός τις, ὅστις ἐνεδύετο μεγαλοπρεπῶς καὶ βασιλικῶς καὶ ἔτρωγε πάντοτε εἰς πλουσιωτάτην τράπεζαν. Εἰς τὴν θύραν δὲ τοῦ πλουσίου τούτου ἔκειτο πτωχὸς τις, κα-

λούμενος Λάζαρος, πλήρης πληγῶν καὶ ἐζήτει νὰ τρώγῃ τὰ ψιχία, τὰ ὁποῖα ἐπιπτον ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου. Ἦτο δὲ ὁ πτωχὸς τοσοῦτον ἐξηντλημένος σωματικῶς, ὥστε δὲν εἶχε δύναμιν νὰ διώκῃ καὶ τοὺς κύνας, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο καὶ ἔλειχον τὰς πληγὰς του. Ὁ πλούσιος οὐδὲν ἔρριπτε βλέμμα οἴκτου πρὸς τὸν δυστυχῆ πτωχόν, ὅστις ἐκτάδην ἔκειτο εἰς τὴν θύ. αν του. Ὁ δὲ πτωχὸς Λάζαρος ἐδείκνυε μεγάλην ὑπομονὴν καὶ εἶχε τὴν ἐλπίδα καὶ πεποιθήσιν του εἰς τὸν Θεόν.

Συνέβη δὲ ν' ἀποθάνωσι καὶ οἱ δύο. Ἐνώπιον τοῦ θανάτου εἶνε ἴσοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πτωχοί. Ἄλλ' ὁ μὲν πτωχὸς Λάζαρος ἀνηνέχθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν οὐρανὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ὁ δυστυχὴς πλούσιος κατεκρημνίσθη εἰς τὴν κόλασιν. Ὁ πλούσιος ὦν ἐπὶ τῆς γῆς προσεῖχε μόνον εἰς τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς· διότι ἐνόμιζεν, ὅτι ταῦτα εἶνε αἰώνια. Ἀποθνήσκων δὲ αἰσθάνεται, ὅτι ὑπάρχει ἕτερος κόσμος καὶ βλέπει, ὅτι ζῆ ἐν τῇ αἰωνιότητι ὁ Ἄβραάμ καὶ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ Λάζαρος, τὸν ὁποῖον κατεφρόνει. Διὰ τοῦτο ἤρξατο φωνῶν αὐτὸν καὶ λέγων· «Πάτερ Ἄβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ». Ὁ πλούσιος ζητεῖ νὰ τύχῃ παρὰ τοῦ Ἄβραάμ μικρᾶς τιнос ἀναψυχῆς. Ἄλλ' ὁ ὁ Ἄβραάμ εἶπε πρὸς αὐτόν, ὅτι οὐδὲν ὀφείλει νὰ παραπονῆται, διότι αὐτὸς μὲν ἦτο εὐδαίμων ἐν τῷ ἐπιγείῳ κόσμῳ, ὁ δὲ Λάζαρος ἐδυστύχει, ἐν δὲ τῷ ἐπουρανίῳ κόσμῳ συμβαίνει τὸ ἐναντίον. Πρόσθετος δὲ, λέγει ὁ Ἄβραάμ εἰς τὸν πλούσιον, ὅτι μέγα χάσμα ὑπάρχει μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ὥστε οὐδεμίᾳ κοινωνίᾳ καὶ σχέσει δύναται νὰ ὑπάρχῃ. Τότε ὁ πλούσιος παρακαλεῖ τὸν Ἄβραάμ νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς πέντε ἐν τῷ κόσμῳ ζώντας ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι καὶ αὐτοί, ὡς φαίνεται, διῆγον τὸν βίον τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν διασκεδάσεων, ὅτι αὐτὸς ὑποφέρει ἐν τῷ Ἄδῃ, ὅπως μὴ καὶ αὐτοί, ἐρχόμενοι εἰς τὸν τόπον τῆς βασάνου, ὑποφέρωσι τὰ αὐτά. Ὁ δὲ Ἄβραάμ ἀπαντᾷ πρὸς αὐτὸν λέγων, ὅτι ἔχουσι τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τὰ συγγράμ-

ματα τῶν προφητῶν, τὰ ὁποῖα πραγματεύονται περὶ τοῦ με-
λοντος βίου καὶ ἄς τὰ ἀκούσωσι καὶ ἄς μετανοήσωσιν· ὄχι,
πάτερ Ἀβραάμ, λέγει ὁ πλούσιος· ἀλλ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν πο-
ρευθῆ πρὸς αὐτούς, θὰ μετανοήσωσιν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
Ἀβραάμ· Ἐάν δὲν ἀκούωσι τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τὰ
συγγράμματα τῶν προφητῶν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνα-
στηθῆ θὰ πεισθῶσι.

ζ') Ἡ παραβολὴ τοῦ βασιλέως. (Ματθ. ΙΗ'. 21—35).

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐπιθυμῶν ὠρισμένως νὰ μάθη παρὰ
τοῦ Χριστοῦ, ποσάκις ὀφείλει τις νὰ συγχωρῆ τὸν ἀδελφόν του
ἁμαρτάνοντα, ἐρωτᾷ αὐτὸν ἕως ἐπτάκις ἤτοι ἐπτά φορές; Ὁ
δὲ φιλόθρωπος Χριστὸς ἀπαντῶν εἰς τὸν Πέτρον λέγει ἕως ἐβδο-
μηκοντάκις ἐπτά ἤτοι κατὰ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ ὀφείλει τις
νὰ συγχωρῆ τὸν ἀδελφόν του ἁμαρτάνοντα, ἐάν οὗτος μετα-
νοήσῃ 490 φορές. Καὶ ἵνα δείξῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἄξιοι
μεγίστης τιμωρίας εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν συγχωροῦσι τοὺς ἁμαρ-
τάνοντας, ἀφ' οὗ αὐτοὶ συνεχωρήθησαν ὑπ' ἄλλων, διηγεῖται
τὴν ἐξῆς παραβολήν·

Ἐπῆρχε βασιλεὺς τις, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ λογαριασθῆ μὲ
τοὺς δούλους του, οἱ ὁποῖοι εἶχον δανεισθῆ χρήματα καὶ δὲν εἶ-
χον ἀποδώσει εἰς αὐτὸν τὰ δάνεια. Καὶ πρῶτον προσῆλθεν εἰς
δοῦλος, ὅστις ὤφειλεν εἰς τὸν βασιλέα 10,000 τάλαντα. Ἐπειδὴ
δὲ οὗτος δὲν εἶχε νὰ τὰ ἀποδώσῃ, ὁ κύριος αὐτοῦ διέταξε συμ-
φώνως μὲ τὸν Ἰουδαϊκὸν νόμον νὰ πωληθῶσιν, ὡς δούλοι, ὁ ὀφει-
λέτης, ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα του. Ἴνα δὲ μὴ πωληθῆ οὗτος
μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα τοῦ βασιλέως
καὶ παρεκάλει αὐτὸν νὰ φανῆ μακρόθυμος, λέγων, ὅτι θὰ πλη-
ρώσῃ πᾶν ὅ,τι ὀφείλει. Ὁ δὲ βασιλεὺς σπλαγχνισθεὶς ἀπέλυσε
τοῦτον τὸν δούλον καὶ ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν τὸ δάνειον. Οὗτος
ὅμως ὁ δούλος ἐξελθὼν συνήνητησεν ἓνα τῶν συνδούλων του, ὁ
ὁποῖος ὤφειλεν εἰς αὐτὸν 100 περίπου δραχμᾶς καὶ συνέλαβεν
αὐτὸν καὶ ἐστενοχώρει αὐτὸν ν' ἀποδώσῃ ὅ,τι ὤφειλεν. Ὁ σύν-

λος ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ δούλου καὶ παρεκάλει αὐτὸν νὰ φανῇ μακρόθυμος, ὑποσχόμενος νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν τὰ ὀφειλόμενα. Ὁ δὲ δούλος δὲν ἤθελεν, ἀλλ' ἔσυρεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν. Οἱ δὲ ἄλλοι δούλοι, ἀφ' οὗ εἶδον τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν παρὰ πολὺ διὰ τὴν πλεονεξίαν καὶ μνησικακίαν αὐτοῦ καὶ ἐλθόντες ἀνήγγειλαν τὰ πάντα εἰς τὸν βασιλέα. Τότε ὁ βασιλεὺς προσεκαλεσε τὸν κληρὸν δούλον καὶ ἤλεγξεν αὐτὸν διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν του καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς βασανιστάς, ἵνα τὸν βασανίσωσιν εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ βασιλεὺς τῆς παραβολῆς εἶνε ὁ ἐπουράνιος βασιλεὺς, ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος θὰ τιμωρήσῃ ἐκείνους, οἵτινες, ἐν ᾧ συγχωροῦνται ὑπὸ τῶν ἄλλων, δὲν συγχωροῦσι καὶ δὲν ἀφίνοσι τὰ παραπτώματα καὶ σφάλματα τῶν ἀδελφῶν των.

η') Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀπολωλὸτος προβάτου. (Λουκ. ΙΕ'. 1-7).

Ἐπειδὴ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς ἔβλεπον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὑπεδέχετο μετὰ χαρᾶς τοὺς τελώνας καὶ ἁμαρτωλοὺς καὶ συνέτρωγε μετ' αὐτῶν, ἤρχισαν νὰ γογγύζωσι κατ' αὐτοῦ. Πρὸς τούτους δὲ ἀπαντῶν ὁ Ἰησοῦς ἀναφέρει τὴν παραβολὴν τοῦ ἀπολωλὸτος προβάτου, διὰ τῆς ὁποίας διδάσκει αὐτοὺς, ὅτι ὁ Θεός χαίρει διὰ τὴν μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν τῶν ἁμαρτωλῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶνε ἄλλο ἢ ἀπολωλὸτα πρόβατα. Ἰδοὺ δὲ ἡ παραβολή· ὁ Χριστὸς λέγει, τίς ἄνθρωπος ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, ἀφ' οὗ ἀπολέσῃ ἓν ἐκ τούτων, δὲν ἀφίνει τὰ ἐννεήκοντα ἐννέα καὶ δὲν τρέχει νὰ εὔρη τὸ ἀπολωλός; Ἀφ' οὗ δὲ τὸ εὔρη, τί κάμνει; Τὸ θέτει εἰς τοὺς ὠμούς του καὶ τὸ φέρει εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ προσκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ γείτονάς του νὰ χαρῶσι μετ' αὐτοῦ, διότι εὔρεθη τὸ ἀπολωλός.

Τὸ αὐτὸ κάμνει καὶ ὁ Θεός, ὅταν ἴδῃ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπεπλανήθη τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ παρεδόθη εἰς τὰ πάθη καὶ εἰς τὰς ἐπιθυμίας του, τὸν προσκαλεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ μετανοήσῃ καὶ ὅταν ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησίν του, τότε ὁ Θεός χαίρει καὶ εὐχαριστεῖται διὰ τοῦτο. Καθὼς τὸ πρόβατον τῆς παραβο-

λῆς ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ βοσκῶ, σταματᾷ, στρέφει τὴν κεφαλὴν του, βλέπει, πόθεν ἔρχεται ἡ φωνή, ἡ ὁποία τὸ καλεῖ, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀποπλανώμενοι ὀφείλομεν νὰ στρέψωμεν τὴν κεφαλὴν μας καὶ νὰ θεωρῶμεν τὸν ποιμένα Χριστόν, ὀφείλομεν νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τῆς σκολιᾶς ὁδοῦ καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς αὐτὸν μετὰ χαρᾶς καὶ πεποιθήσεως. Ὁ Ἰησοῦς χαίρων δέχεται τὸν ἁμαρτωλὸν ὅταν μετανοήσῃ καὶ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. Ἡ δὲ χαρὰ τοῦ Ἰησοῦ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ μετάνοιαν ἐνὸς ἁμαρτωλοῦ εἶνε μεγάλη, ὡς τοιαύτη εἶνε καὶ ἡ τοῦ ποιμένου διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀπολωλὸτος προβάτου ἢ διὰ τὰ ἐννεήκοντα ἐννέα πρόβατα, τὰ ὁποῖα μένουσιν ἡσυχα. Ὁ Θεὸς χαίρει μᾶλλον δι' ἓνα ἁμαρτωλὸν ἢ διὰ ἐννεήκοντα ἐννέα δικαίους.

θ') Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. (Λουκ. ΙΕ'. 11—32).

Ὁ Ἰησοῦς, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς, ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένη παραβολῇ ἐδίδασκεν, ὅτι ὁ Θεὸς χαίρει διὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀναφέρει τὴν ἐξῆς παραβολήν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Θεὸς παρίσταται ὡς πατὴρ συγχωρῶν τὸν υἱὸν του μετανουῦντα διὰ τὰ ἁμαρτήματά του. Ἴδου δὲ ἡ παραβολή.

Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς καὶ ὁ νεώτερος εἶπε πρὸς τὸν πατέρα του νὰ τῷ δώσῃ τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς περιουσίας, ὁ δὲ πατὴρ διένειμεν αὐτὴν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν. Ὁ νεώτερος λαθῶν πᾶν ὅ,τι ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν ἀνεχώρησεν, ἀποκατασταθεὶς εἰς ξένην χώραν, ἔνθα ἤρχισε νὰ καταδαπανᾷ τὴν περιουσίαν του, ὅπως κορέσῃ τὰς ἀνηθίκους ἐπιθυμίας καὶ τέρψεις του. Ἀφ' οὗ κατεσπατάλησε πᾶν ὅ,τι εἶχεν, ἠναγκάσθη νὰ γίνῃ δοῦλος ἐνὸς τῶν κατοίκων τῆς χώρας ἐκείνης, ὁ ὁποῖος τὸν ἔπεμψε νὰ βόσκη χοίρους. Οὗτος ὁ υἱὸς ἐζήτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ εὔρε τὴν δουλείαν, αἱ τέρψεις του μετεβλήθησαν εἰς πικρίαν καὶ οὐδὲν ἔμενον εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του, εἰμὴ ἡ ἀποθάρρυνσις καὶ ὁ ἀπελπισμός. Ἀνόητος υἱὸς δὲν ἠθέλησε τὴν υἱϊκὴν ὑπακοὴν πρὸς τὸν πατέρα, ὁ ὁποῖος τὸν ἠγάπα, ἀλλ' ἐπροτίμησεν ἀντ' αὐτῆς τὴν δουλείαν σκληροῦ καὶ τυραννικοῦ κυρίου. Ὡς δοῦλος

ἐτρέφετο μὲ τὰ κεράτια, τὰ ὅποια ἔτρωγον οἱ χοῖροι. Ὁ ἀτυχὴς υἱός, αἰσθανθεὶς βαθέως τὴν ἀθλιότητά του καὶ τὴν φρικώδη θέσιν, ἐνθυμεῖται τὸν οἶκον τοῦ πατρός του. Λαμβάνει θάρρος νὰ πορευθῆ εἰς αὐτόν, διότι γνωρίζει τὴν φιλοστοργίαν του καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην του. Συναισθάνεται τὸ ἀμάρτημά του, τὸ ὅποιον θεωρεῖ ὡς ἔγκλημα κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἶνε ἑτοιμος νὰ τὸ ὁμολογήσῃ. Συναισθάνεται, ὅτι ἕνεκα τοῦ ἀμαρτήματός του ἐγένετο ἀνάξιός τῆς θέσεώς του, ὡς υἱοῦ καὶ ζητεῖ νὰ γίνῃ δούλος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός του.

Ὁ υἱός, ἅμα συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν, προέβη εἰς τὸ ἔργον καὶ σηκωθείς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα του. Ὁ δὲ πατὴρ, ἅμα εἶδε τὸν υἱὸν του ἐπιστρέφοντα καὶ μετανοοῦντα, εὐσπλαγχνίσθη καὶ δραμῶν ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλόν του καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Τότε ὁ υἱός εἶπε πρὸς τὸν πατέρα· «Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου». Ὁ δὲ πατὴρ εἶπε πρὸς τοὺς δούλους του· φέρετε τὴν καλλίστην στολὴν καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, δόσατε εἰς αὐτὸν ὑποδήματα καὶ δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρά του καὶ σπάξατε τὸν καλοθρεμμένον μύσχον, διότι οὗτος ὁ υἱός μου ἦτο νεκρωμένος ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας καὶ τώρα ἐσώθη ἀπ' αὐτάς καὶ ἀνέζησε, μετὰ ταῦτα δὲ ἤρχισαν νὰ διασκεδάζωσιν. Ὁ πρεσβύτερος υἱός ἐλθὼν ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἤκουσε μουσικὴν καὶ χοροὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός του καὶ μαθὼν, ὅτι ταῦτα γίνονται διὰ τὸν ἐπιστραφέντα νεώτερον ἀδελφόν του, ὠργίσθη καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ δὲ πατὴρ λέγει πρὸς τὸν ὠργισθέντα πρεσβύτερον υἱὸν του, ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραπονηθῆται, πρῶτον διότι διαρκῶς διαμένει μετ' αὐτοῦ καὶ δευτέρον, διότι ἅπανα ἡ περιουσία του ἀνήκει εἰς αὐτόν, ὡς τὸν μόνον γενικὸν κληρονόμον.

ε') Ἡ παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου.

(Λουκ. ΙΗ'. 10-14).

Ὁ Ἰησοῦς εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολὴν· δύο ἄνθρωποι ἀνέβησαν εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, ἵνα προσευχηθῶσιν. Ὁ εἰς ἧτο

Φαρισαῖος ἦτοι ἄνθρωπος, νομιζόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ εὐσεβής, καὶ δίκαιος, ὁ δὲ ἕτερος Τελώνης ἦτοι ἄνθρωπος πονηρὸς καὶ ἁμαρταλός. Τί ἐζήτει διὰ τῆς προσευχῆς τοῦ ὁ Φαρισαῖος ἐλθὼν εἰς τὸν ναόν; Ἐζήτει τὴν συγχώρησιν καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων του; οὐχί· ὁ Φαρισαῖος, κατεχόμενος ὑπὸ ἐγωΐσμου καὶ ὑπερηφανίας, ἐζήτει διὰ τῆς προσευχῆς του νὰ ὑβρίσῃ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, ὡς πλήρεις διαφόρων ἁμαρτημάτων καὶ τὸν Τελώνην ὁ ὁποῖος συμπροσηύχετο μετ' αὐτοῦ. Ἴδου λοιπὸν τί εἶπεν ἐν τῇ προσευχῇ του· «ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμί, ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχαῖ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω δις τοῦ Σαββάτου, ἀποδεικνύω πάντα ὅσα κτῶμαι». Ὁ δὲ Τελώνης, συναισθανόμενος τὰ ἁμαρτήματά του, δὲν ἐπλησίασε μετὰ ὑπερηφανίας, ὡς ὁ Φαρισαῖος, εἰς τὸν ναόν, δὲν ἐτόλμα νὰ ἀνυψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ συνείδησις ἔτυπεν αὐτόν, ἀναμιμνησκόμενον τοῦ ἁμαρτωλοῦ βίου του· διὸ ἔτυπτε τὸ στῆθος του καὶ ἔλεγεν· «ὁ Θεός ἰλάσθητί μοι τῶν ἁμαρτωλῶν». Ἡ ἔκφρασις αὕτη τοῦ Τελώνου εἶνε ἔκφρασις λύπης καὶ μετανοίας.

Ἐκ τῆς παραβολῆς ταύτης διδασκόμεθα, ὅτι προσευχόμενοι ὀφείλομεν νὰ καταπολεμῶμεν τὸν ἐγωΐσμόν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν μας καὶ νὰ μάθωμεν, ὅτι οὐδεὶς κατ' οὐδενὸς προσβλητικὸς λόγος πρέπει νὰ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στόματός μας· ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐμφανιζώμεθα ταπεινοὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ ἐγωΐσται καὶ ὑπερήφανοι· διότι, ὡς λέγει ὁ Σωτὴρ· «πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται».

§ 18 Τὰ θαύματα.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κηρύξας δημοσίᾳ ἐπὶ τῆς γῆς τρία ἔτη τὰς θείας ἀληθείας ἀπέδειξε τὴν θεότητά του οὐ μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας, ἣν κυρίως ἐδίδαξεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρου ὁμιλίαν καὶ εἰς τὰς παραβολὰς του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν θαυμάτων του, ὧν ὀλίγα παραθέτομεν ὧδε:

α') Τὸ ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας θαῦμα. (Ἰω. Β'. 1—11).

Τὸ πρῶτον θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶνε τὸ ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἔγινε γάμος, εἰς τὸν ὁποῖον προσεκληθήσαν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταί του. Καὶ ἐπειδὴ ἔλειπεν ὁ οἶνος, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, ὅτι οἶνος δὲν ὑπάρχει καὶ ὑπενόει διὰ τοῦ λόγου τούτου, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀξίζει νὰ θαυματουργήσῃ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ πρὸς αὐτὴν λέγων· γύναι· δὲν ἦλθεν ἀκόμη ἡ ὥρα νὰ θαυματουργήσω. Τότε ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγει εἰς τοὺς ὑπηρέτας· πράξατε, ὅ,τι θὰ σὰς εἴπῃ.

Ἐκεῖ δὲ πλησίον ὑπῆρχον ἕξ ὑδρίαι, αἱ ὁποῖαι ἐχρησίμευον, ἵνα οἱ Ἰουδαῖοι καθαρίζωνται καὶ νίπτωνται πρὸ καὶ μετὰ τὴν τράπεζαν, ὡς ἦτο παρ' αὐτοῖς συνήθεια. Φαίνεται δέ, ὅτι πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἐγένετο χρῆσις τῶν ὑδριῶν πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν κεναί, ἐπρόκειτο δὲ μετὰ τὸ φαγητὸν νὰ γεμισθῶσιν ἐκ νέου, ὅπως νιφθῶσι πάλιν. Ὁ Ἰησοῦς διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ γεμίσωσι τὰς ὑδρίας μὲ ὕδωρ καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Οἱ δὲ ὑπηρέται καὶ ὁ ἀρχιτρικλινὸς ἀντλήσαντες εἶδον, ὅτι τὸ ὕδωρ εἶχε μεταβληθῆ εἰς καλὸν οἶνον. Διὰ τοῦ πρώτου τούτου θαύματος ὁ Ἰησοῦς ἐφκνέρωσε τὴν δόξαν του καὶ οἱ μαθηταί του ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Παρατηρήσεις.

Ἡ παρουσία τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸν ἐν Κανᾶ γάμον μᾶς διδάσκει δύο τινὰ· πρῶτον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς θεωρεῖ τὸν γάμον ἀναγκαῖον, ἱερὸν καὶ ἅγιον καὶ δεύτερον ὅτι δὲν ἀποκρούει τὰς ἀθώας διασκεδάσεις.

β') Διατροφή τῶν πεντακισχιλίων ἀνθρώπων.

(Ματθ. ΙΔ'. 13-21. Μάρκ. ζ'. 30-41. Λουκ. θ'. 10-17. Ἰω. ζ'. 1—13).

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς εὕρισκετο εἰς παράλιόν τινα τόπον τῆς Τιβεριαίδος λίμνης, ἔμαθε τὸν θάνατον Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ὑπάρχον πλοῖον ἀπεκλιβάσθη εἰς ἔρημον τόπον, ὅστις ἔκειτο πλησίον τῆς πόλεως Βηθσαϊδά. Ὁ Ἰ-

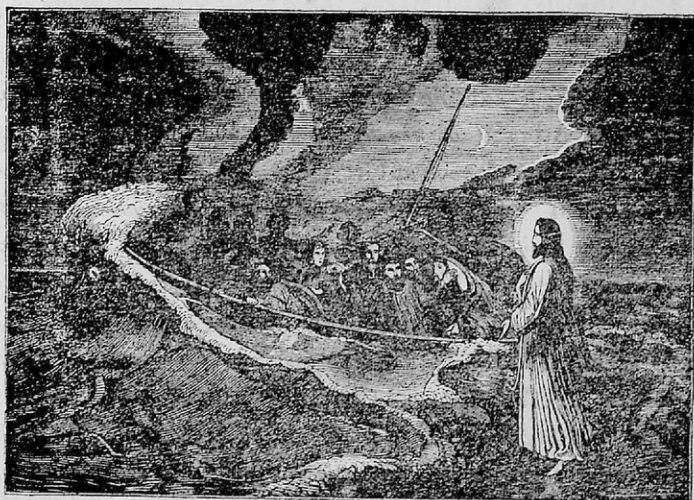
ησοῦς ἀνεχώρησε διὰ πλοίου, ἵνα μὴ τὸν ἀκολουθήσῃ ὁ ὄχλος· ὁ ὄχλος ὅμως ἐδραμεν ἐκεῖσε διὰ ξηρᾶς φέρων μαζύ του καὶ πολλοὺς ἀρρώστους πρὸς θεραπείαν. Ὁ Ἰησοῦς ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ἐρήμου τόπου εἶδε πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγγίσθη αὐτόν, φέροντα πολλοὺς ἀρρώστους, οὓς ὅμως ἐθεράπευσεν. Περὶ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου προσῆλθεν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ του, λέγοντες· ὁ τόπος εἶνε ἔρημος καὶ ἡ ἡμέρα ἤδη παρηλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰς κώμας καὶ ν' ἀγοράσωσι τροφὰς διὰ τὸν ἑαυτὸν τους. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτούς· δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ν' ἀπέλθωσι· δότε εἰς αὐτούς ὑμεῖς νὰ φάγωσιν. Οἱ δὲ μαθηταὶ λέγουσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν· ἡμεῖς ἐδῶ δὲν ἔχομεν εἰμὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθῦς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· φέρετέ μοι αὐτούς ἐδῶ. Διέταξε δὲ τὸν ὄχλον νὰ καθίσῃ εἰς τὰ χόρτα καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθῦς ἠύλόγησεν, ἀφ' οὗ πρότερον ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν εὐχαριστήριον προσευχὴν. Μετὰ ταῦτα κόψας ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς τοὺς ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθῦς, οἱ δὲ μαθηταὶ εἰς τοὺς ὄχλους καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν. Οἱ δὲ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι ἐσῆκωσαν ἐκ τῆς γῆς τὰ περισσεύματα τῶν κλασμάτων καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους. Οἱ δὲ φαγόντες ἦσαν ἄνδρες περίπου πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν. Οἱ ἄνθρωποι ἰδόντες τὸ θαῦμα, ὅπερ ὁ Ἰησοῦς ἐποίησεν, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν ἐννοήσας, ὅτι ὁ ὄχλος εἶχε σκοπὸν νὰ τὸν ἀνακηρύξῃ βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος μόνος, διὰ νὰ προσευχηθῇ.

Παρατηρήσεις.

Ὁ Θεὸς ἐν καιρῷ λιμοῦ οἰκονομεῖ τὰ πάντα· διὸ δικαίως ὁ προφήτης Δαβὶδ λέγει (Ψαλμ. 144, 15) σοὶ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν τροφήν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ.» Αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς λέγει· «ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς» (Ἰω. 5'. 48). Δίδει δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ παράδειγμα, ὅταν οἱ ἀδελφοὶ μας δυστυχῶσι καὶ ὑποφέρωσι, νὰ ἐρχώμεθα πρὸς αὐτοὺς ἄρωγοὶ καὶ βοηθοί.

γ') Ὁ Ἰησοῦς περιπατεῖ ἐπὶ τῆς θαλάσσης.
(Ματθ. ΙΔ'. 22—36. Μαρκ. ΣΤ'. 48—56).

Μετὰ τὸ θαῦμα τῆς διατροφῆς τῶν πεντακισχιλίων ὁ Ἰησοῦς ἀπεσύρθη εἰς τὸ ὄρος μόνος, ἵνα προσευχηθῆ, εἶπε δὲ εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὅτε δὲ ἔδυνεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆρχετο σκότος, ὁ Ἰησοῦς ἦτο μόνος ἐν τῷ ὄρει. Τὸ δὲ πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσῆλθον οἱ μαθηταὶ του, ἐν ᾧ εὕρισκετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς λίμνης, προσεβλήθη ὑπὸ τρικυμίας καὶ ἤρξατο κλυδωνιζόμενον. Ἀλλὰ

Ὁ Ἰησοῦς περιπατῶν ἐπὶ τῆς λίμνης.

περὶ τὸν βαθὺν ὄρθρον ὁ Ἰησοῦς ἀναχωρήσας ἀπὸ τοῦ ὄρους ἦλθε πρὸς τοὺς μαθητάς του περιπατῶν ἐπὶ τῆς λίμνης. Οὗτοι δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα εἰς τὴν θάλασσαν ἐταράχθησαν λέγοντες· ὅτι εἶνε φάντασμα καὶ ἀπὸ τὸν φόβον των ἐξέβαλον κραυγὴν. Εὐθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς λέγων· λαβετε θάρρος· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτόν· Κύριε, ἐὰν εἶσαι σύ, εἰπὲ νὰ ἔλθω πρὸς σὲ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ὁ δὲ εἶπεν· ἔλθέ. Καταβάς δὲ ὁ Πέτρος ἀπὸ τοῦ

πλοίου περιεπάτησεν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἵνα ἔλθῃ πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη καὶ ἐπειδὴ ἤρχισε νὰ καταβυθίζηται ἔκραξε λέγων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθύς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα του τὸν ἔπιασε καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· ὀλιγόπιστε, διατί πρῶτον μὲν ἔλαβες θάρρος, ὕστερον δὲ ἐδειλίασας; Ἄφ' οὗ δὲ καὶ οἱ δύο ἐμβῆκαν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ πλοίου ἐλθόντες προσεκύνησαν λέγοντες· « Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ ». Διαπεράσαντες δὲ τὴν λίμνην ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ, κειμένην ἐν τῇ δυτικῇ ὄχθῃ τῆς λίμνης ταύτης. Οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ τόπου ἐκείνου μαθόντες τὴν ἀφιξίν τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην καὶ ἔφερον εἰς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας. Παρεκάλουν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἵνα οἱ ἀσθενεῖς πιάσῃσι μόνον τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου του καὶ τῷ ὄντι ὅσοι ἐπικασαν αὐτὸ ἰεραπεύθησαν καὶ ἐσώθησαν.

Παρατηρήσεις.

Ὡς οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ὑφιστάμεθα πολλὰς τρικυμίας. Ἴνα μὴ καταποντισθῶμεν ὀφείλομεν τὴν πεποίθησίν μας νὰ ἔχωμεν πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ νὰ ἀναφωνῶμεν μετὰ θάρρους πρὸς αὐτόν· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς. Εἰς πάντα κίνδυνον ὀφείλομεν νὰ προστρέχωμεν πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα μᾶς σώζῃ ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς καταπαύει πᾶσαν τρικυμίαν καὶ πάντα ἄνεμον ἐναντίον καὶ φέρει νηνεμίαν, ὡς λίαν ὀρθῶς ὁ προφήτης Δαβὶδ (Ψαλμ. 106. 29) εἶπε· « καὶ ἐπέταξε τῇ καταγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὔραν, καὶ ἐσίγησαν τὰ κύματα αὐτῆς ». Ὁ Θεὸς ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸν εὐδιον καὶ ἀσφαλῆ λιμένα τῆς σωτηρίας.

δ') Ἰασις τοῦ λεπροῦ. (Ματθ. Η'. 1—4).

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Γαλιλαίας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶπε τὴν ὠραιοτάτην ἐκείνην ὁμιλίαν, τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, τὸν ἠκολούθησαν ὄχλοι πολλοί. Παρηκολούθησε δὲ αὐτόν καὶ εἰς λεπρός, ὅστις προσελθὼν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ προσκυνήσας αὐτόν εἶπε· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι νὰ μὲ καθάρῃς ἀπὸ πάσης ἀκαθάρτου νόσου, ἥτις κατα-

τρῶγει τὸ σῶμά μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὴν πίστιν του, ἐξέτει-
 νεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα καὶ εἶπε καθαρίσθητι καὶ εὐθὺς ἐκαθα-
 ρίσθη ἡ λέπρα αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ἀποφεύγων τὰς ἐπιδείξεις λέγει
 εἰς τὸν λεπρὸν νὰ μὴ εἴπῃ εἰς κανένα τὴν ἴασίν του καὶ παρα-
 πέμπει αὐτὸν εἰς τὸν ἱερέα, ὅστις ὄφειλε κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν
 νόμον νὰ παρατηρήσῃ, ἂν ἡ λέπρα αὐτοῦ ἰάθῃ καὶ ἐὰν ἐβλεπε
 τὴν ἴασιν αὐτῆς ὄφειλε νὰ προστάξῃ αὐτὸν νὰ προσφέρῃ τὸ δῶρον
 του εἰς τὸ θυσιαστήριον. Τὸ δὲ δῶρον ἀπετελεῖτο ἐξ ὀρνιθίων
 καὶ ἀμνῶν ἑνιαυσίω, ἐκ τριῶν δεκάτων σμιδάλεως καὶ ἐξ
 ὀλίγου ἐλαίου.

Παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰησοῦς παρεκίνησε τὸν λεπρὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἱερέα· διότι διὰ
 τῆς πιστοποιήσεως τούτου θὰ ἐβεβαιούτο, ὅτι ἐθεραπεύθη· διότι ἄλλως
 οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠδύναντο νὰ συναναστρέφωνται μετ' αὐτοῦ. Εἶπε δὲ εἰς
 τὸν λεπρὸν νὰ προσφέρῃ τὴν θυσίαν του εἰς τὸν Θεὸν εἰς ἔνδειξιν εὐγνω-
 μοσύνης πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις τὸν ἐθεράπευσεν. Ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει
 νὰ ἐνθυμῆται τὸν Θεόν, μόνον ἔταν νοσῆ, νὰ λησμονῇ δὲ αὐτόν, ὅταν
 ἀπαλλάσσεται τῆς ἀρρωστίας.

ε') Ἰασις τοῦ δούλου τοῦ ἑκατοντάρχου.

(Ματθ. Η'. 8—13. Λουκ. Ζ'. 1—10).

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν Καπερναοῦμ, προσῆλ-
 θεν εἰς αὐτὸν ἑκατόνταρχός τις, ἔθνικός, ὑπηρετῶν εἰς τὸν στρα-
 τὸν τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα, τετράρχου τῆς Γαλιλαίας. Ὁ δὲ
 σκοπὸς τῆς προσελεύσεως αὐτοῦ ἦτο νὰ παρακαλέσῃ τὸν Ἰησοῦν,
 ὅπως θεραπεύσῃ τὸν δούλόν του, κείμενον παραλυτικὸν ἐπὶ τῆς
 κλίνης καὶ βρασανιζόμενον δεινῶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτόν·
 ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος
 εἶπε· Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος, ἵνα εἰσέλθῃς ὑπὸ τὴν στέγην τῆς
 οἰκίας μου· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγον καὶ ὁ δούλός μου θὰ θερα-
 πευθῆ. Ἐὰν ἐγὼ ἄνθρωπος καὶ ὑπὸ ἐξουσίαν ὦν δύναμαι πολλὰ
 νὰ πράξω, πολλῶν δὲ μᾶλλον σὺ Θεὸς ὦν καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἐξουσίαν.

Ὁ Ἰησοῦς ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους τοῦ ἑκατοντάρχου
 ἰθαύμασε καὶ εἶπε εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτόν· σὰς διαβεβαίω,

ὅτι οὐδὲ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔχει τὰς περὶ ἐμοῦ μαρτυρίας τῶν Γραφῶν, εὗρον τοσαύτην πίστιν. Σας λέγω δέ, ὅτι πολλοὶ ἔθνικοι καὶ εἰδωλολάτραι ἀπὸ τῶν διαφόρων ἀπομεμακρυσμένων χωρῶν θὰ γίνωσι πιστοὶ ὀπαδοὶ μου καὶ θὰ μετάρχωσι τῶν λαμπρῶν δείπνων τῆς βασιλείας μου καθήμενοι πλησίον τῶν πατριαρχῶν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, οἱ θεωρούμενοι υἱοὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐὰν δὲν πιστεύσωσιν εἰς ἐμέ, θὰ ἐκβληθῶσιν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τὸν ἑκατόνταρχον· Ὑπαγε καὶ ἄς γίνῃ ὡς ἐπίστευσας. Καὶ ὁ δούλος τοῦ ἑκατόνταρχου ἰάθη ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ διὰ τῆς μακρόθεν ἐπ' αὐτοῦ ἐπε-νεργησάσης θείας δυνάμεως τοῦ Ἰησοῦ.

Παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰησοῦς προλέγει, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ θεωρούμενοι λαὸς τοῦ Θεοῦ, θὰ τιμωρηθῶσι διὰ τὴν σκληρὰν καὶ ἀγνώμονα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς αὐτὸν διαγωγὴν των καὶ θὰ ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ ἐθνικῶν λαῶν, οἵτινες θὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὡς προσῆλθεν ὁ ἐθνικὸς ἑκατόνταρχος. καὶ θὰ γίνωσι τέκνα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς εἰς ἄλλην περίστασιν λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· «ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς» (Ματθ. ΚΑ'. 43). Τοῦτο δὲ ἐπιμαρτυρεῖ ἡ ἱστορία.

ς') Ἰασις παραλυτικοῦ.

(Ματθ. Θ'. 2—8. Μαρκ. Β'. 1—12. Λουκ. Ε'. 17—26).

Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἦτο εἰς τὴν Καπερναοῦμ διδάσκων εἰς τινα οἰκίαν, ἣτις ἦτο πεπληρωμένη ὑπὸ ἀπείρου κόσμου, ἔφερον πρὸς τὸν Ἰησοῦν παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης κείμενον καὶ βασταζόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἀνθρώπων, ἵνα θεραπεύσῃ αὐτόν. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰσαγάγῃσι τὸν ἀσθενῆ διὰ τῆς θύρας ἕνεκα τῆς συρροῆς τοῦ πλήθους, ἀνέβησαν εἰς τὴν στέγην καὶ χαλάσαντες μέρος αὐτῆς κατεβίβασαν τὴν κλίνην, ἐφ' ἧς κατέκειτο ὁ παραλυτικὸς, ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ. Οὗτος ἰδὼν τὴν πίστιν οὐ

μόνον τοῦ ἀσθενοῦς, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι τὸν ἔφερον, εἶ-
πεν εἰς τὸν παραλυτικόν· Ἔχε θάρρος, τέκνον· ἀφείωνται σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου. Ἀκούσαντες οἱ παρόντες Φαρισαῖοι καὶ Γραμμα-
τεῖς τὸν λόγον τοῦτον εἶπον καθ' ἑαυτούς, ὅτι οὗτος βλασφημεῖ
κατὰ τοῦ Θεοῦ, διότι ὁ Θεὸς μόνος δύναται νὰ συγχωρῇ ἁμαρ-

Κατάβασις τοῦ παραλυτικοῦ.

τίας. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν εἶπε· διατί σεῖς
διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις σας πονηρὰ κατ' ἐμοῦ ; Τί εἶνε
εὐκολώτερον νὰ εἶπη τις εἰς τὸν πάσχοντα ; συγχωροῦνται αἱ
ἁμαρτίαι σου, ἢ ἔγειραι καὶ περιπάτει ; Διὰ νὰ γνωρίσητε δὲ ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ συγχωρῇ
ἁμαρτίας, τότε λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν· Ἐγειραι ἄρον σου τὴν

κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκον σου. Ὁ παραλυτικὸς ἐγερθεὶς καὶ λαβὼν τὴν κλίνην διήλθεν ἔμπροσθεν πάντων, οἵτινες ἰθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγον, ὅτι ποτὲ δὲν εἶδομεν τοιοῦτο γεγονός.

Παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι τὸ νόσημα τοῦ παραλυτικοῦ προήλθεν ἐξ ἡθικοῦ ἀμαρτήματος καὶ διὰ τοῦτο συγχωρεῖ αὐτὸ πρῶτον. Ἴνα δὲ ἤμεθα τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὑγιεῖς, ἀνάγκη πᾶσα ν' ἀποφεύγωμεν πᾶσαν ἀμαρτίαν.

ζ') Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός. (Ἰω. θ'. 1—38).

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἠρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· Διδάσκαλε, τίς ἤμαρτεν οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· οὔτε οὗτος ἤμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγεννήθη τυφλός, διὰ φανερωθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἔκαμε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ ἔχρισε μὲ αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ καὶ νίψαι. Ἀπῆλθε λοιπὸν καὶ ἐνίφθη καὶ ἐπέστρεψε βλέπων.

Οἱ γείτονες καὶ πάντες, ὅσοι ἐγνώριζον τὸν τυφλόν, ἰδόντες αὐτὸν ὑγιᾶ, ἔλεγον· δὲν εἶνε οὗτος, ὅστις καθήμενος ἐζήτηι ἐλεημοσύνην; ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι οὗτος εἶνε, ἄλλοι δέ, ὅτι ὁμοῖος μὲ ἐκεῖνον εἶνε. Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν, ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἐπειτα ἔλεγον πρὸς αὐτόν· πῶς ἠνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ σου; Ὁ δὲ διηγήθη εἰς αὐτούς, πῶς ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐθεράπευσεν. Ἐν ἡμέρᾳ δὲ Σαββάτου ἐγένετο ἡ θεραπεία αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ὁ ποτὲ τυφλὸς φέρεται πρὸς τοὺς Φαρισαίους, οἵτινες τὸν ἠρώτησαν, πῶς ἀνέβλεψεν. Διηγήθη δὲ καὶ εἰς τούτους τὸ γεγονός. Τότε τινὲς τῶν Φαρισαίων ἔλεγον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶνε ἐκ τοῦ Θεοῦ, διότι δὲν τηρεῖ τὸ Σάββατον. Ἠρώτων δὲ τὸν θεραπευθέντα, πῶς ἐθεώρει τὸν Ἰησοῦν, οὗτος δὲ ἀπεκρίθη, ὅτι εἶνε προφήτης. Καὶ ἐπειδὴ

οἱ Φαρισαῖοι θεώρουν τὸν Ἰησοῦν ὡς ἄνθρωπον ἀμαρτωλόν, διότι δὲν ἐφύλαττε τὸ Σάββατον, ὁ θεραπευθεὶς τυφλὸς ἀπέκρουσε τὴν κατηγορίαν αὐτῶν εἰπών· ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀκούει ἀμαρτωλοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ' ἕάν τις εἶνε θεοσεβὴς καὶ ἐκτελῇ τὸ θέλημα αὐτοῦ, τοῦτον ἀκούει. Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου δὲν ἤκουσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ ἐκ γενετῆς. Ἄν οὗτος δὲν ἦτο παρὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν ἠδύνατο νὰ κάμνη τίποτε. Οἱ

*Ἱασις τοῦ τυφλοῦ.

Ἰουδαῖοι ὀργισθέντες διὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ ποτε τυφλοῦ ἐδίωξαν αὐτόν. Εὐρών δὲ ὁ Ἰησοῦς αὐτόν καθ' ὁδὸν εἶπε· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη· τίς εἶνε, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν· ἐκεῖνος εἶνε, ὃν ἔχεις ἰδεῖ καὶ ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ μετὰ σοῦ. Ὁ δὲ ποτε τυφλὸς ἀπεκρίθη· πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτόν.

Παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του· ἀγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ

φῶς τῆς ζωῆς» (Ίω. Η'. 12). Ὁ τυφλὸς τοῦ εὐαγγελίου οὐ μόνον σωματικῶς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς βλέπει φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ κόσμου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ διανοίγονται καὶ κηρύττει τὸν Ἰησοῦν κατ' ἀρχὰς προφήτην, εἶτα ἀναμάρτητον καὶ τελευταῖον υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες ἐν τῷ σκότει τῆς ἁμαρτίας δυνάμεθα νὰ φωτισθῶμεν καὶ νὰ τύχωμεν πάντων τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν καὶ τότε θὰ ὁμολογήσωμεν τὸν χορηγὸν καὶ δοτῆρα αὐτῶν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

η') Ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ ἄρχοντος Ἰαείρου.

(Ματθ. Θ'. 18 καὶ 19. 25—26. Λουκ. Η'. 41. Μάρκ. Ε'. 22).

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν ὀριστικῶς τὸν τελῶνην Λευὴν μαθητὴν του, τὸν ἐπικληθέντα Ματθαῖον, οὗτος προσεκάλεσε τὸν διδάσκαλόν του εἰς τὴν οἰκίαν του, ἵνα δειπνήσῃ. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἦλθε μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν του εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ματθαίου, ἵνα δειπνήσῃ. Εἰς τὸ δεῖπνον δὲ τοῦτο ἦσαν προσκεκλημένοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι τελῶναι. Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς συνέτρωγε μετὰ τῶν τελωνῶν τούτων, ἔρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ματθαίου μαθηταὶ τοῦ ἀσκητικοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, οἵτινες παρεπονῶντο, διατι ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ του δὲν ἐνήστευον, ἀλλ' ἔτρωγον. Φαίνεται δέ, ὅτι, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγένετο τὸ δεῖπνον, ἦτο ἡμέρα νηστείας. Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ὠμίλει πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰωάννου περὶ νηστείας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ματθαίου ἀρχισυναγωγὸς τις ὀνόματι Ἰάειρος, ὅστις πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἡ θυγάτηρ του πρὸ ὀλίγου ἀπέθανε καὶ παρεκάλει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Ἰησοῦς, ὅπως ἐπιθέσῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν χεῖρά του καὶ ἀναστήσῃ αὐτήν. Ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὴν πίστιν τοῦ ἀρχισυναγωγοῦ, ἠγέρθη ἀμέσως ἀπὸ τῆς τραπέζης, ὅπου ἐκάθητο καὶ ἠκολούθησεν αὐτόν, παρηκολούθησαν δὲ καὶ οἱ μαθηταὶ του.

Εἰσελθὼν δὲ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰαείρου εἶδεν ἐν αὐτῇ τοὺς αὐλητάς, οἱ ὅποιοι ἐλάβανον μέρος εἰς τὰς κηδεῖας τῶν Ἰουδαίων, παρετήρησε δὲ καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος συγγενῶν καὶ φίλων νὰ κλαίῃ. Τότε εἰπὼν πρὸς αὐτοὺς νὰ ἐξέλθωσι λέγει, ὅτι τὸ κοράσιον δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ κοιμᾶται. Ἐχαρακτήρισε

δὲ τὸν θάνατον ὡς ὕπνον, ἵνα καθησυχάσῃ τοὺς ὑπερμέτρους θρηνοῦντας καὶ κλαίοντας. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξῆλθε τὸ πλῆθος ἐκ τῆς οἰκίας, ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς νεκρᾶς κόρης καὶ ἐκράτησε τὴν χεῖρά της καὶ ἀμέσως αὕτη ἠγέρθη. Ἡ φήμη δὲ αὕτη περὶ τῆς νεκραναστάσεως τῆς κόρης διεδόθη εἰς ὅλην τὴν χώραν τῆς Γαλιλαίας καὶ εἰς τὰ περίξ αὐτῆς.

Παρατηρήσεις.

Ἐὰν οἶα δὴποτε ὥρα καὶ στιγμή προσκαλούμενοι, ἵνα παράσχωμεν τὴν βοήθειάν μας, ὀφείλομεν νὰ φαινόμεθα πρόθυμοι, ἔχοντες ὑπόδειγμα τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις, ἐν ᾧ ἦτο προσκεκλημένος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ματθαίου καὶ ἐδείπνει, ἀμέσως ἠγέρθη ἐκ τῆς τραπέζης καὶ ἔδραμεν, ἵνα πράξῃ τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν συμβῇ εἰς ἡμᾶς δυστύχημά τι, ὀφείλομεν νὰ ζητῶμεν οὐ μόνον τὴν ἀνθρωπίνην βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν θείαν, ὡς ἐπραξεν ὁ ἀρχισυνάγωγος Ἰάειρος.

θ') Ἡ ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ χήρας τινὸς ἐν τῇ πόλει Ναὶν. (Λουκ. Ζ'. 11—17).

Ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο μετὰ μαθητῶν καὶ ὄχλου πολλοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας καλουμένην Ναὶν. Ἀμα δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως, εἶδε νεκρὸν ἐκφερόμενον καὶ συνοδευόμενον ὑπὸ πολλοῦ λαοῦ, μονογενῆ υἱὸν χήρας τινὸς, ἥτις ἔκλαιε καὶ ἐθήρηνει διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ της τέκνου. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὴν ἐσπλαγχνίσθη καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· μὴ κλαῖε. Καὶ πλησιάσας ἤγγισε τὸ φέρετρον, οἱ δὲ βαστάζοντες αὐτὸ ἑστάθησαν. Εἶπε δὲ εἰς τὸν νεκρὸν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ, παρέδωκεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν μητέρα του. Κατέλαβε δὲ φόβος ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες, ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη μετὰξὺ ἡμῶν καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεσκέφθη τὸν λαόν του. Τὸ ὑπερφυὲς θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ νεκροῦ ἐγένετο γνωστὸν ἀνά πᾶσαν τὴν Παλαιστίνην.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς ἐν Ναΐν.

Παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰησοῦς εἶπε ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ (Ἰω. ΙΑ'. 25) καὶ ἀπευθύνει πρὸς ἡμᾶς τοὺς λόγους, οὓς εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τῆς χήρας, ἐπιθυμῶν νὰ ἐγερθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας, εἰς ἣν εἴμεθα βεβουησμένοι καὶ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς ζῶντες βίον πνευματικὸν σύμφωνον πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καθ' ἐκάστην φωνεῖ πρὸς ἡμᾶς ὁ Ἰησοῦς· σᾶς λέγω, ἐγέρθητε ἐκ τοῦ βορβόρου τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παλῶν σας καὶ στῆτε πνευματικῶς.

ι') Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. (Ἰω. ΙΑ'. 1—44).

Ἐν Βηθανίᾳ, κώμῃ τῆς Ἰουδαίας, κατόκει ὁ Λάζαρος μετὰ τῶν δύο του ἀδελφῶν Μαρίας καὶ Μάρθας, ἧτο δὲ φίλος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐτυχε δὲ οὗτος ν' ἀσθενήσῃ βαρέως καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν ἀδελφαί του πρὸς τὸν Ἰησοῦν, διατριβόντα ἐν Περαιᾷ, λέγουσαι· Κύριε, ἀσθενεῖ ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶς. Ἀ-

κούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια δὲν εἶνε πρὸς θάνατον, ἀλλ' ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. Δὲν ἐπήγγεν ἀμέσως εἰς τὴν Βηθανίαν, ἔμεινεν ἀκόμη δύο ἡμέρας ἐν τῇ Περραΐᾳ, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του· ἅς ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τότε οἱ μαθηταὶ του εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν νὰ σὲ λιθοβολήτωσι καὶ σὺ θέλεις νὰ ὑπάγῃς εἰς αὐτούς; Ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν ἔχει κοιμηθῆ· ἀλλὰ θὰ ὑπάγω νὰ ἐξυπνήσω αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ του ἐνόμισαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁμιλεῖ περὶ ὑπνου, λέγει πρὸς αὐτούς· Λάζαρος ἀπέθανεν, ἅς ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν.

Ἡ Μάρθα, ἅμα ἤκουσεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, ἡ δὲ Μαρία ἔμεινεν ἐν τῷ οἴκῳ. Ἄμα ἡ Μάρθα εἶδε τὸν Ἰησοῦν εἶπε· Κύριε, ἐὰν ἦσο ἐδῶ, ὁ ἀδελφός μου δὲν θὰ ἀπέθνησκεν· ἀλλὰ καὶ τώρα γνωρίζω, ὅτι ὅσα ζητήσης παρὰ τοῦ Θεοῦ θὰ λάβῃς. Λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς· ὁ ἀδελφός σου θ' ἀναστηθῇ. Ἐκείνη δ' ἀπεκρίθη· γνωρίζω ὅτι θ' ἀναστηθῇ εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὴν· ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καὶ ἂν ἀποθάνῃ, θὰ ζήσῃ καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ δὲν θ' ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε· ἐγὼ ἔχω πιστεύσει, ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἀνεχώρησε καὶ ἐκάλεσε κρυφίως τὴν ἀδελφὴν τῆς Μαρίας λέγουσα· ὁ διδάσκαλος ἦλθε καὶ σὲ θέλει.

Ἡ Μαρία ἰδοῦσα τὸν Ἰησοῦν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα· Κύριε, ἐὰν ἦσο ἐδῶ, δὲν θ' ἀπέθνησκεν ὁ ἀδελφός μου. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὴν κλαίουσαν, ὡς καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς Ἰουδαίους, συνεκινήθη καὶ ἐταράχθη εἰπών· ποῦ ἔχετε θάψει τὸν Λάζαρον; Λέγουσι πρὸς αὐτόν· ἔρχου καὶ ἴδε. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐδάκρυσε καὶ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον, ὅπερ ἦτο σπήλαιον κεκλεισμένον διὰ λίθου. Λέγει δὲ ὁ Ἰησοῦς· σηκώσατε τὸν λίθον. Ἡ δὲ Μάρθα ἀποκρίνεται· Κύριε, ἥδη ὁ νεκρός ὄζει· διότι πρὸ

τεσσάρων ἡμερῶν ἀπέθανε. Λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς· δὲν σοὶ εἶπον, ὅτι, ἐὰν πιστεύης, θὰ ἴδῃς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; ἐσήκωσαν λοιπὸν τὸν λίθον. Ὁ Ἰησοῦς ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω εἶπε· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου καὶ ἐγνώριζον ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις, ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν παριστάμενον εἶπον ταῦτα, ἵνα πεισθῶσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἀφ' οὗ ἔλαμε

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.

τὴν προσευχὴν ταύτην πρὸς τὸν Θεὸν ἐκραύγασε μὲ φωνὴν μεγάλην· Λάζαρε, ἔλθε ἔξω. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἀποθανών. Πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἰδόντες τὸ θαῦμα τοῦτο ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν, τινὲς δὲ τούτων ἦλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ διηγήθησαν τὸ θαῦμα. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνεκάλεσαν συνέδριον καὶ ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσωσι τὸν Ἰησοῦν.

Παρατηρήσεις.

Ἐπειδὴ ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία ἔδειξαν κατὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἀδελφοῦ των Λαζάρου πίστιν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, διότι εἶπον αὐτῷ· Κύριε, ἐὰν ἦσο ἐδῶ, ὁ ἀδελφός μας δὲν θ' ἀπέθνησκε, διὰ τοῦτο

ὁ Ἰησοῦς ὑπόσχεται εἰς αὐτάς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ καὶ ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν, καὶ ἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται. Ἄνευ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει πανταχοῦ θάνατος, ἐν ᾧ δι' αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ ὑπάρχει πάντοτε ζωὴ. Ἐὰν καὶ ἡμεῖς πιστεύωμεν εἰς αὐτόν, θέλομεν ζῆ μετ' αὐτοῦ πνευματικῶς.

§ 19. Ἡ μέλλουσα κρίσις.

(Ματθ. ΚΕ'. 31—46).

Ὁ Ἰησοῦς προλέγει εἰς τοὺς ὄπαδούς του, ὅτι καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ περικυκλούμενος ὑπὸ τῶν ἀγγέλων θέλει ἐκ δευτέρου παρουσιασθῆ εἰς τὸν κόσμον, ὅπως κρίνῃ πάντας τοὺς ἀνθρώπους δικαίους καὶ ἀδίκους, οἱ ὅποιοι θὰ συναχθῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ θὰ δώσωσι λόγον τῶν πράξεών των. Ὁ Σωτὴρ, ὡς καλὸς ποιμὴν, θέλει χωρίσει κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων καὶ θέλει θέσει ἐκεῖνα μὲν ἦτοι τοὺς δικαίους ἐκ δεξιῶν, ταῦτα δὲ ἦτοι τοὺς ἀδίκους ἐξ ἀριστερῶν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σωτὴρ θέλει εἶπει πρὸς τοὺς δικαίους· ἔλθετε σεῖς, εὐλογημένα τέκνα τοῦ Πατρὸς μου, ἔλθετε σεῖς οἱ εἰς τὰ δεξιὰ ἰστάμενοι δίκαιοι, ἔλθετε καὶ κληρονομήσατε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἡ ὅποια ἄνωθεν ἀπεφασίσθη νὰ σᾶς δοθῇ, ὡς ἰδικόν σας κτῆμα· διότι ἐπέινασα καὶ ἐδώκατε εἰς ἐμὲ νὰ φάγω· ἐδίψησα καὶ με ἐποίησατε· ξένος ἦμην καὶ με ὠδηγήσατε εἰς τὴν οἰκίαν σας καὶ με ἐφιλοξενήσατε· γυμνὸς ἦμην καὶ με ἐνεδύσατε· ἡσθένησα καὶ μ' ἐπισκέφθητε· ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ ἦλθετε πρὸς με. Πρὸς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Σωτῆρος θ' ἀποκριθῶσιν οἱ δίκαιοι λέγοντες, ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον ἀγαθὸν ἔργον ἔπραξαν εἰς αὐτόν. Ἄλλ' ὁ Σωτὴρ θὰ εἶπῃ εἰς αὐτούς, ὅτι, ὅσα καλὰ ἔπραξαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἶπε ὡς νὰ τὰ ἔπραξαν εἰς αὐτόν τὸν ἴδιον.

Τοὺς δὲ ἀδίκους ἀνθρώπους ὁ Σωτὴρ θέλει θέσει κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν εἰς τὰ ἀριστερά του καὶ θέλει τιμωρήσει καὶ ἐξαποστείλει αὐτούς εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ· διότι οὐδὲν καλὸν ἔργον ἔπραξαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἀδικοὶ θέλωσιν ἀκούσει

παρὰ τοῦ Χριστοῦ τὸ ἀπορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπεινάσα γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ἕνος ἤμην, καὶ οὐ συνηγαγετέ με γυμνός· καὶ οὐ περιεβάλετέ με ἀσθενής καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με ;

Παρατηρήσεις.

Ὁ Ἰησοῦς συμβουλεῖ ἡμᾶς νὰ ὑποτηριζώμεν τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀνεπίστους, νὰ ἐπισκεπτώμεθα τοὺς πάσχοντες καὶ τοὺς ἀσθενεῖς, διότι εἶνε ἀδελφοί μας, Ἐὰν ἀκούσωμεν τὰς συμβουλὰς αὐτοῦ, τότε θὰ κληρονομήσωμεν τὴν ἡτοιμασμένην βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου

§ 20. Παραγγελίαι τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀποστόλους του.

(Ματθ. Ι'. 5 --42).

Ὁ Ἰησοῦς παραγγέλλει τοὺς μαθητὰς του νὰ κηρύξωσι τὸ εὐαγγέλιόν του πρῶτον εἰς τοὺς συμπολίτας των Ἰουδαίους, εἶτα δὲ εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη. Δίδει εἰς αὐτοὺς τὴν ἐξουσίαν νὰ θεραπεύωσι πᾶν εἶδος ἀσθενείας καὶ ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐπάγγελμά των τοῦτο δωρεάν, νὰ δέχωνται δὲ μόνον παρὰ τῶν ἀνθρώπων ὅ,τι ἀναγκαῖον εἶνε διὰ τὴν διατροφήν των. Παραγγέλλει αὐτοὺς νὰ μὴ συλλέγωσι χρυσόν, ἄργυρον καὶ χαλκόν, νὰ μὴ φέρωσιν ὁδοιπορικοὺς σάκκους, οὐδὲ νὰ λαμβάνωσι μαζὺ των δύο χιτῶνας, οὐδὲ νὰ ἔχωσι δύο ζεύγη ὑποδημάτων, οὐδὲ ῥάβδον. Λέγει εἰς αὐτοὺς· ὅταν εἰσέρχωνται εἰς κώμην ἢ πόλιν, πρέπει νὰ καταλύωσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀνθρώπου ἀξιολίμου. Ὁφείλουσι νὰ εἶνε πραεῖς κήρυκες τοῦ εὐαγγελίου, νὰ δεικνύωσιν πολλὴν φρόνησιν καὶ ἀκεραιότητα· διότι ἔχουσι νὰ παλαίσωσι πρὸς ἀνθρώπους πονηροὺς καὶ κακοποιούς. Θὰ εἶνε πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων. Ὁ κόσμος θὰ καταδιώξῃ καὶ θὰ κατηγορήσῃ αὐτοὺς ἐνώπιον τῶν ἡγεμόνων καὶ βασιλέων διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου, ἀλλὰ δὲν πρέ-

πει νὰ κποθαρρυνθῶσι καὶ στενοχωρηθῶσι· διότι ἐν ἐκείνη τῇ ᾠρᾷ θὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς ἄνωθεν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, τίνι τρόπῳ ἢ τί θὰ λαλήσωσι. Τὸ κήρυγμα αὐτῶν θὰ προκαλέσῃ εἰς τὸν κόσμον ἐπαναστάσεις καὶ ἐμφυλίους πολέμους· διότι οἱ ἄνθρωποι θὰ γίνωσιν ἀδελφοκτόνοι, παιδοκτόνοι καὶ πατροκτόνοι. Θὰ μισηθῶσιν ὑπὸ πάντων ὡς αἴτιοι καὶ δημιουργοὶ πολλῶν κακῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Πολλὰ κακὰ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ οικογενείᾳ ἕνεκα τοῦ κηρύγματος τοῦ εὐαγγελίου θὰ προκύψωσι· διότι ἄλλα μέλη τῆς οικογενείας θ' ἀσπασθῶσι τὸν χριστιανισμόν, ἄλλα μέλη τῆς αὐτῆς οικογενείας θὰ καταδιώξωσι αὐτόν. Ἐντεῦθεν θὰ προκύψωσιν ἐμφύλιοι σπαραγμοί, φόνοι καὶ ἄλλα κακὰ. Ἄλλ' ἐκεῖνος θὰ σωθῇ καὶ τύχη τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὁ ὁποῖος μέχρι τέλους ἐνεκαρτέρησεν ὁμολογῶν καὶ κηρύττων τὸν χριστιανισμόν· διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς λέγει· «ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσεται.» Ὁ Σωτὴρ ἐνθαρρύνει τοὺς μαθητὰς του λέγων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φοβῶνται τοὺς διώκτας καὶ κατηγοροὺς των, ἀλλὰ πρέπει νὰ δεικνύωσι θερμὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ τότε δύνανται νὰ εἶνε ἕξιοι μαθηταὶ καὶ ὀπαδοὶ του.

§ 21 Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. ΙΖ'. 1—13. Μάρκ. Θ'. 2—13. Λουκ. Θ'. 28—36).

Μετὰ ἕξ ἡμέρας ἀπὸ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὅστις ἀποκριθεὶς πρὸς τὸν Ἰησοῦν εἶπεν, ὅτι εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἐγένετο ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: Ὁ Σωτὴρ λαμβάνει μετ' ἑαυτοῦ τὸν Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, τοὺς τρεῖς μᾶλλον ἠγαπημένους καὶ προσφιλεῖς μαθητὰς του, καὶ ἀναβαίνει μετ' αὐτῶν εἰς ὄρος ὑψηλόν, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν ἦτο τὸ ὄρος Θαβώρ, ἕνα προσευχηθῆ. Διαρκούσης τῆς προσευχῆς, μετεμορφώθη ὁ Σωτὴρ ἤτοι ἡ μὲν μορφή τοῦ σώματος αὐτοῦ ἔμεινεν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔλαμψεν, ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκά, ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοῦ, ἐφάνησαν δύο ἄνδρες, Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, οἱ πρόδρομοι τοῦ Μεσσία, ἀναγγέλλοντες τὸν ἐν Ἱερο-
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

σολύμοις προσεγγίζοντα θάνατον αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἐμέλλε νὰ ἐπέλθῃ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ὁ Πέτρος, ὁ θερμότερος πάντων, βλέπων, ὅτι εὐρίσκεται ἐν μοναξίᾳ καὶ ἐν λαμπρᾷ θέσει μεταξύ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἡλίου, θέλων δὲ νὰ προφυλάξῃ τὸν Σωτῆρα ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμοις ἐπικειμένων κινδύνων καὶ τοῦ θανάτου, λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, καλὸν εἶνε νὰ μείνωμεν ἐδῶ· ἂν θέλῃς νὰ κάμωμεν ἐδῶ τρεῖς σκηνάς, μίαν διὰ σέ, μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν καὶ μίαν διὰ τὸν Ἡλίαν. Ἐνῶ ὁ Πέτρος ἐξηκολούθει νὰ ὁμιλῇ, νεφέλη φωτεινὴ ἔκρυψε τὰ πρόσωπα τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἡλίου καὶ ἐκ τῆς νεφέλης ἠκούσθη φωνὴ πρὸς τοὺς μαθητάς, τοὺς ἔξω τῆς νεφέλης εὐρισκομένους, λέγουσα· αὐτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε». Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ τὴν φωνὴν ταύτην ἔπεσαν πρηνεῖς καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ μεγάλου φόβου. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἠγγίσει τοὺς μαθητάς του καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ὑψώσαντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς των δὲν εἶδον ἄλλον τινά, εἰ μὴ μόνον τὸν Ἰησοῦν.

Καὶ ἐν ᾧ ὁ Σωτῆρ καὶ οἱ τρεῖς του μαθηταὶ κατέβαινον ἐκ τοῦ ὄρους Θαβώρ, ὁ Σωτῆρ εἶπεν εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ εἰπωσι εἰς κανένα πᾶν ὅ,τι εἶδον πρὸ τῆς ἀναστάσεώς του· οἱ δὲ μαθηταὶ βλέποντες, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀπαγορεύει εἰς αὐτοὺς νὰ εἰπωσι πρὸ τῆς ἀναστάσεώς του περὶ παντός, ὃ εἶδον, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐμφανίσεως τοῦ Ἡλίου, λέγουσι· διατί νὰ σιωπήσωμεν τὸ γεγονός καὶ ἰδίως τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἡλίου; διατί λοιπὸν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἡλίας πρέπει νὰ ἔλθῃ πρῶτον ὡς πρόδρομος τοῦ Μεσσίου; Τὸ γεγονός τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἡλίου πρὸ τοῦ Μεσσίου εἶνε γνωστὸν εἰς τὸν λαόν. Μήπως οἱ γραμματεῖς πλανῶσι καὶ ἀπατῶσι τὸν λαὸν κηρύττοντες εἰς αὐτὸν τὸ γεγονός τοῦτο; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· Ὁ Ἡλίας πρέπει νὰ ἔλθῃ πρῶτον καὶ θέλει ἀποκαταστήσει πάντα· ἀλλὰ σὰς λέγω, ὅτι ὁ Ἡλίας ἤδη ἦλθεν καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν, δὲν ἐπίστευσαν εἰς τοὺς λόγους

του, τὰ πάντα ἔπραξαν κατ' αὐτοῦ μετ' ἐμπαθείας καὶ μίσους καὶ ἐπὶ τέλους ὁ ἡγεμὼν ἀπέκτεινεν αὐτόν. Τότε οἱ τρεῖς μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐνόησαν, ὅτι ὠμίλει εἰς αὐτούς περὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Παρατηρήσεις.

Καθὼς ὁ Πέτρος ἐθεώρησεν καλὸν νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ὅπου ἦτο ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ οὐρανίῳ του δόξῃ, οὕτω καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ νομιζώμεν καλὸν πρᾶγμα τὴν διαμονὴν ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς, ἔνθα ὑπάρχει ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ του καὶ ἅπανα ἡ χορεία τῶν ἁγίων ἀνδρῶν. Θέλομεν δὲ ἐπιτύχει τὴν οὐρανίαν ταύτην διαμονήν, ἐὰν ὁ ἐπὶ γῆς βίος ἡμῶν εἶνε ἄγνος καὶ καθαρὸς καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν σύμφωνα πρὸς τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ θέλημα.

§ 22. Θάνατος Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

(Ματθ. ΙΔ'. 1—12. Μάρκ. ΣΤ'. 17—29, Λουκ. Θ'. 7—9).

Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Ἡρώδου, ἦτο τετράρχης τῆς Γαλιλαίας καὶ Περαιάς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του. Οὗτος συλλαβὼν τὸν Ἰωάννην ἔδεσεν αὐτόν καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν φυλακὴν· διότι ὁ Πρόδρομος ἤλεγχε τὸν Ἡρώδη Ἀντίπαν λέγων, ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτόν νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν Ἡρωδιάδα, γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του Φιλίππου, ζῶντος. Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον ὁ ἀδελφὸς ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του, ὡς σύζυγον, ἐὰν οὗτος ἀπέθνησκει ἄπαις καὶ ἄκληρος. Ἐλάμβανε δὲ αὐτὴν ὡς σύζυγον, ἵνα γεννήσῃ ἐξ αὐτῆς παιδίον καὶ τὸ καλέσῃ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του, ἵνα μὴ ἀπολεσθῇ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του. Ἀλλ' ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ πρᾶγμα ἦτο ὅλως διάφορον. Πρῶτον ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα Φίλιππος ἔζη, ἔπειτα καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ἐὰν δὲν ἔζη ὁ Φίλιππος, δὲν ἠδύνατο ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας νὰ λάβῃ τὴν Ἡρωδιάδα, τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ του, ὡς σύζυγον, διότι αὕτη δὲν ἦτο ἄπαις. Διὰ τοῦτο Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἤλεγχε τὸν παράνομον γάμον Ἡρώδου τοῦ Ἀντίπα μετὰ τῆς Ἡρωδιάδος, γυναικὸς τοῦ Φι-

λίππου. Φυσικῶ τῷ λόγῳ ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας καὶ ἡ Ἡρωδιάς ἐμίσουν τὸν Ἰωάννην καὶ ἤθελον νὰ τὸν φονεύσωσιν. Ὁ Ἡρώδης ὅμως ἐφοβεῖτο νὰ προβῆ εἰς τοιοῦτον ἔγκλημα, διότι ὁ λαὸς ἐτίμα τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

Ὅτε δὲ ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ τῶν γενεθλίων τοῦ Ἡρώδου, ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος, καλουμένη Σαλώμη, ἐχόρευεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ τετράρχου τόσον καλά, ὥστε ἤρρεσεν εἰς αὐτόν. Ὁ ἀσελγῆς τετράρχης Ἡρώδης εὐχαριστηθεὶς ἐκ τοῦ χοροῦ τῆς Σαλώμης ὠρκίσθη εἰς αὐτὴν νὰ δώσῃ ὅτι καὶ ἂν ζητήσῃ. Αὕτη δὲ κατὰ συμβουλήν τῆς μητρὸς τῆς ἐζήτησεν ἀμέσως ἐπὶ πίνακος (πιάτου) τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου. Ὁ Ἡρώδης ἐλυπήθη ν' ἀποκεφαλίσῃ αὐτόν, διότι ἔμελλε νὰ φονεύσῃ μέγαν ἄνδρα καὶ νὰ κινήσῃ τὸν ὄχλον ἐναντίον του. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχεν ὀρκισθῆ εἰς αὐτόν καὶ ἐνώπιον τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων καὶ ἐφοβεῖτο νὰ φανῆ ἰπίορκος, διὰ τοῦτο ἐξετέλεσε τὴν ὑπόσχεσίν του. Ἐπεμψε λοιπὸν καὶ ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ, ἔφερον δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ ἐνὸς πίνακος καὶ ἔδωκαν αὐτὴν εἰς τὸ κοράσιον, τὸ ὁποῖον τὴν ἔφερον εἰς τὴν μητέρα του. Τοῦτο ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου προσῆλθον καὶ ἔλαβον τὸ σῶμά του καὶ τὸ ἔθαψαν. Ἐλθόντες δὲ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν Ἰησοῦν τὰ συμβάντα.

Παρατηρήσεις.

Εὐτυχῆς εἶνε ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ὅστις, ὡς δίκαιος καὶ ἐνάρετος, κατεδιώχθη ἔχων ὑπ' ὄψει, ὅτι οἱ οὕτω καταδιωκόμενοι εἰσέρχονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Τοῦτο ὁμολογεῖ τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ὅστις λέγει: «μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης» ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. Ε'. 10). Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει ν' ἀποφεύγῃ τὰς κακὰς συναστροφάς, αἱ ὁποῖαι οὐδὲν κέρδος φέρουσι, τούναντίον παρέχουσιν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Οὕτω ὁ Ἡρώδης ζῶν ἐν κακαῖς συναστροφαῖς μετὰ τῆς Ἡρωδιάδος καὶ τοῦ κορασίου αὐτῆς ἐξετέλεσε μέγα ἔγκλημα ἀποκεφαλίσας τὸν Πρόδρομον. Ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ δεικνύηται ἐλαφρὸς εἰς τοὺς ὄρκους του, οὔτε νὰ ἐκτελῇ αὐτούς, ὅταν ἀντίκεινται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

§ 23. Θριαμβευτική εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα.

(Μαθ. ΚΑ'. 1—17. Μάρκ. ΙΑ'. 1—10. Λουκ. ΙΒ'. 29—44.

Ἰω. ΙΒ'. 12—19).

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Βηθανίας, ἵνα ὑπάγῃ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐστάθμευσεν εἰς μίαν κώμην, καλουμένην Βηθφαγῆ καὶ εὕρισκομένην πλησίον τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Ἐκ τῆς κώμης ταύτης ἀπέστειλε δύο μαθητάς του λέγων πρὸς αὐτούς: Ὑπάγετε εἰς τὴν ἀπέναντι κώμην καὶ θὰ εὑρῆτε ἐκεῖ μίαν ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσατε αὐτὰ καὶ φέρετε ἐδῶ εἰς ἐμέ. Καὶ ἐάν τις σὰς ἄμην παρατήρησιν, διατί λύετε καὶ λαμβάνετε αὐτὰ, εἶπατε εἰς αὐτόν, ὅτι ὁ Κύριος ἔχει ἀνάγκην τῶν ζώων τούτων καὶ μετ' ὀλίγον θὰ τὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῶν. Τοῦτο δ' ἐγένετο, ἵνα πληρωθῇ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου· αἶψατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πραῦς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου». Οἱ δύο μαθηταὶ πορευθέντες εἰς τὴν ἀπέναντι κώμην καὶ ποιήσαντες, ὡς διέταξεν αὐτούς ὁ Ἰησοῦς, ἔφερον πρὸς αὐτὸν τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸν πῶλον τὰ ἱμάτιά των καὶ ἐπάνω τῶν ἱματίων αὐτῶν ἐπεκάθισεν ὁ Ἰησοῦς.

Ὁ λαὸς, ἅμα εἶδεν, ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀφαιρέσαντες τὰ ἱμάτιά των ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸν πῶλον, εἰς δὲ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς, ἠθέλησε καὶ αὐτὸς νὰ δεῖξῃ τὸ πρὸς τὸν Σωτῆρα σέβας του, διότι εἶδε τόσα θαύματα αὐτοῦ καὶ μάλιστα τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου. Ἐν ᾧ λοιπὸν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἤρχετο εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐξῆλθεν ὁ λαὸς εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ. Καὶ ἄλλοι μὲν ἀφαιρέσαντες τὰ ἱμάτιά των ἔστρωσαν αὐτὰ εἰς τὴν ὁδόν, διὰ τῆς ὁποίας ἔμελλε νὰ διέλθῃ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους δένδρων καὶ ἐστρώννουν εἰς τὴν ὁδόν καὶ ἄλλοι ἔλαβον εἰς χεῖρας βαῖα φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ Σωτῆρος κρᾶζοντες· «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν ταῖς ὑψίστοις». Ὅτε ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς

τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅλη ἡ πόλις ἐτείσθη, λέγουσα, τίς εἶνε οὗτος ; Τὸ δὲ πλῆθος ἔλεγεν· «οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας». Ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερόν, οἱ παῖδες ἔκραζον· «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ». Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον· ἀκούεις, τί οὗτοι λέγουσιν ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· Ναί· δὲν ἀνεγνώσατε· «ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον». Μετὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε ἔξω τῆς πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βηθάναν καὶ διενύκτερευσεν, ἐκεῖ./

Ἰησοῦς ἔλεγε· Παρατηρήσεις. Πα

Ἡμεῖς ἐορτάζομεν τὴν θριαμβευτικὴν ταύτην εἴσοδον τοῦ Σωτῆρος εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων. Τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, τὰ ὅποια οἱ Ἰουδαῖοι ἔλαβον εἰς χεῖρας, ἐθεωροῦντο παρ' αὐτοῖς πρῶτον ὡς ἐορταστικὰ σύμβολα, ὡς λ. χ. ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι ἐτέλουσαν τὴν ἐορτὴν τῆς σκηνοπηγίας, ἐξήρχοντο ἔξω καὶ κατεσκευάζον σκηνάς, τὰς ὁποίας ἐστόλιζον μὲ κλάδους δένδρων καὶ φοινίκων. Δεύτερον ἐθεωροῦντο ὡς σύμβολα ἀφοσιώσεως, χαρᾶς καὶ εἰρήνης, ὡς λ. χ. οἱ Ἰουδαῖοι συνειθίζον τοὺς θριαμβεύοντας μετὰ τὴν νίκην καὶ φέροντας τὴν εἰρήνην νὰ ὑποδέχωνται μετὰ βαΐων φοινίκων, κινυρῶν, κυμβάλων, ὕμνων καὶ ψῶδων. Κατὰ ταῦτα ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὑπεδέξατο τὸν ἐν θριάμβῳ εἰς Ἱεροσόλυμα εἰσερχόμενον βασιλέα τῆς εἰρήνης μετὰ βαΐων φοινίκων, ὕμνων καὶ ψῶδων. Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὑπεδέξατο αὐτὸν προσφωνήσας διὰ τοῦ ὕμνου· «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ κ. τ. λ.» Ἡ λέξις Ὡσαννὰ εἶνε ἑβραϊκὴ, σύνθετος ἐκ τοῦ Χωσιὰ=σώζω, βοηθῶ, καὶ ἐκ τοῦ μορίου νά=δή, ὥστε Ὡσαννὰ δηλοῖ σῶσον δή, ὡς καὶ οἱ Ο ! μεταφράζουσιν αὐτὸ (ψαλμ. 117 στίχ. 25). Ὁ ὕμνος αὗτος εἶνε ὕμνος, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἄγγελοι ἐδοξολογοῦν τὸν Θεόν, ὅπως πέμψῃ εἰς τὴν γῆν τὴν σωτηρίαν καὶ βοήθειαν αὐτοῦ, ἥτις διὰ τοῦ Μεσσιου, μέλλοντος ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, θὰ ἐκηρύττετο εἰς αὐτήν. Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὑποδεχόμενος τὸν Ἰησοῦν, ὡς Μεσσίαν, προσεφώνησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου.

§ 24. Δεινὸς ἔλεγχος τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων.

(Μαθ. ΚΓ'. 1—39. Λουκ. ΙΑ'. 39—52. ΙΓ'. 34—35. Κ'. 45—47. Μάρκ. ΙΒ'. 38—40.)

Ὁ Ἰησοῦς μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ἠλεγξε δεινῶς τοὺς

Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του καὶ τοῦ λαοῦ περιγράψας τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν καὶ ἐλεεινότητα αὐτῶν, τὴν ὑπόκρισιν καὶ τὴν ψευδῆ δικαιοσύνην αὐτῶν. Εἶπεν, ὅτι τὸν μέγαν προφήτην καὶ ἀγιώτατον διδάσκαλον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, τὸν Μαυσῆν, διεδέχθησαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἱ φαῦλοι οὗτοι καὶ ἀνήθικοι διδάσκαλοι τοῦ Ἰσραήλ, οἱ ὑποκριταὶ καὶ διεφθαρμένοι οὗτοι ἄνθρωποι. Πάντα λοιπὸν ὅσα ἂν σὰς εἴπωσι νὰ τηρῆτε, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ πράττετε· διότι ἄλλα μὲν λέγουσι καὶ ἄλλα πράττουσιν. Ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἐκτέλεσιν σπουδαίων ἐντολῶν τοῦ νόμου, ἐν ᾧ αὐτοὶ οὐδὲν θέλουσι νὰ ἐκτελῶσι. Πᾶν ὅ,τι πράττουσι, τὸ πράττουσιν, ἵνα ἐπιδεικνύονται εἰς τὸν κόσμον. Φέρουσιν ἐπάνω των φυλακτῆρια πλατέα (ἤτοι φυλακτά), ἐπὶ τῶν ὀπίων ἦσαν γεγραμμένα διάφορα ῥητὰ τοῦ νόμου καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα (φούντας) τῶν ἱματίων των, ἵνα φαίνωνται εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι καὶ ἵνα πρωτεύωσι πανταχοῦ εἰς τὰ δεῖπνα καὶ εἰς τὰς συναγωγὰς. Ἀγαπῶσι τοὺς χαιρετισμοὺς καὶ τὰς προσαγορεύσεις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἵνα ἐλκύωσι τὴν προσοχὴν πάντων καὶ θέλουσι νὰ καλῶνται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων διδάσκαλοι.

Διὰ τὴν ὑπόκρισιν αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς ἐλέγχων αὐτοὺς λέγει· οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, οἵτινες καταβροχθίζετε τὰς περιουσίας τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν. Σεῖς δὲν εἰσέρχεσθε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀφίνετε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τοὺς ὑπακούοντας εἰς ἐσὰς, νὰ εἰσέλθωσιν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, οἵτινες τρέχετε, ἵνα προσηλυτίσητε καὶ κάμητε ἓνα καὶ μόνον ὄπαδὸν καὶ μορφώνετε αὐτὸν τοιοῦτον, ὥστε ὁ ὄπαδός σας γίνε-ται δολιώτερος καὶ ὑποκριτικώτερος ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμμα-τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, οἵτινες θέλοντες νὰ τηρῆτε τὸν νόμον διδάσκετε τὴν ἀποδεκάτωσιν τοῦ ἡδυσμοῦ, ἀνήθου καὶ κυμίνου, ἀλλὰ σεῖς παραβαίνετε τὰ βαρύτερα καὶ σπουδαιότερα παραγγέλματα τοῦ νόμου, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλεημοσύνην

καὶ τὴν πίστιν. Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, προσέχετε νὰ μὴ πέση κώνωψ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου τοῦ οἴνου καὶ ἐὰν πέση, καθαρίζεται αὐτό, ἵνα μὴ μιανθῆτε, δὲν προσέχετε ὅμως, ὅταν πρόκηται περὶ τινος σπουδαίου πράγματος ἦτοι ἀδιαφορεῖτε διὰ σπουδαῖα καὶ φοβερὰ ἀμαρτήματα, ὁμοιάζετε μὲ τάφους. ὅτινες ἐξωτερικῶς φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ εἶνε πλήρεις ὀστέων καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ σεῖς ἐξώθεν μὲν φαίνεσθε εἰς τοὺς ἀνθρώπους δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ εἶσθε πλήρεις ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ διαφύγητε τὴν μέλλουσαν καταδίκην σας; Εἶσθε υἱοὶ τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. Ἐφαρμόσατε τὸ προφητοκτόνον μέτρον τῶν πατέρων σας, διώκοντες καὶ φονεύοντες καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς μαθητάς μου, ἵνα ἐπὶ τέλους ἐπέλθῃ καὶ καθ' ὑμῶν ἡ θεία δίκη, ὡς ἐπῆλθε καὶ κατὰ τῶν πατέρων ὑμῶν. Μετὰ τὸν αὐστηρὸν ἔλεγχόν του πρὸς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους στρέφεται ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὴν μητρόπολιν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, λέγων, ὅτι κατ' αὐτῆς θὰ ἐπέλθῃ ἡ θεία τιμωρία. Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, λέγει, ἡ φονεύουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα νὰ συνάξω τὰ τέκνα σου, καθὼς συνάγει ἡ ὄρνις τοὺς νεοσσούς της ὑπὸ τὰς πτέρυγας της καὶ δὲν ἠθελήσατε. Ἀπὸ τοῦ νῦν ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

§ 25. Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

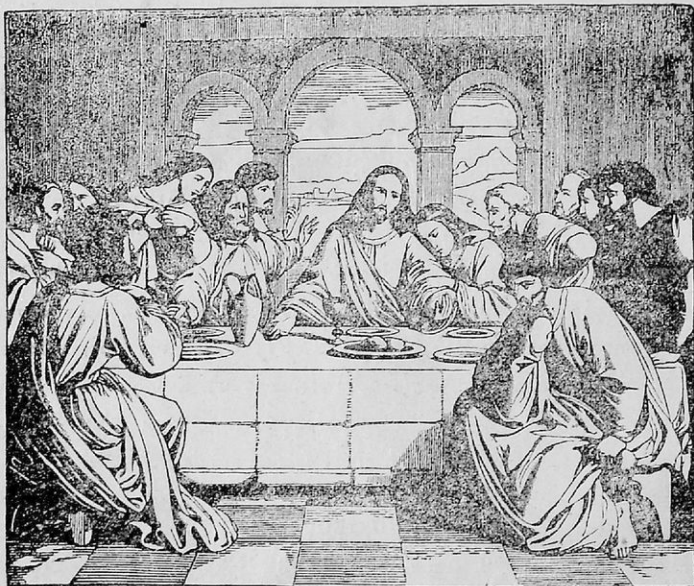
(Ματθ. ΚΖ'. 17—29. Λουκ. ΚΒ'. 7—38. Μάρκ. ΙΔ'. 12—25.

Ἰω. ΙΓ'. 21—29).

Ὅτε ἔφθασεν ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, ἡ καθ' ἡμᾶς μεγάλη Πέμπτη, προσῆλθον οἱ μαθηταὶ εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν ἠρώτησαν· ποῦ θέλει νὰ τῷ ἐτοιμάσωσι νὰ φάγῃ τὸ Πάσχα; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν καὶ θὰ συναντήσητε ἄνθρωπον, βαστάζοντα ὕδριαν ὕδατος· ἀκολουθήσατε αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἰσέλθῃ· εἰσέλθητε καὶ σεῖς καὶ ἀφ' οὗ εὔρητε τὸν οἰκοδεσπότην τῆς οἰκίας εἶπατε εἰς αὐτὸν νὰ σᾶς δεῖξῃ τὸ μέρος, ὅπου θὰ ἐτοι-

μάσητε τὸν δεῖπνον, ἵνα φάγω τὸ Πάσχα μεθ' ὑμῶν. Ἐκεῖνος θὰ σᾶς δείξῃ τὸ ἄνω πάτωμα οἰκίας, ἐκεῖ λοιπὸν ἐτοιμάσατε τὸν δεῖπνον. Οἱ μαθηταὶ ἀπελθόντες εὗρον πάντα, καθὼς προεῖπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἤτοιμασαν τὸν δεῖπνον.

Περὶ τὴν ἐσπέραν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. Ἐγείρεται ἐκ τῆς τραπέζης καὶ νίπτει τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ τοὺς σπογγίζει, παρέ-

Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

χων εἰς αὐτοὺς ὑπόδειγμα ταπεινοφροσύνης. Μετὰ ταῦτα ἐκάθισε πάλιν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἐν ᾧ δὲ ἔτρωγον, ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς μαθητάς του· εἰς ἀπὸ σᾶς θὰ με παραδώσῃ. Καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρχισαν νὰ λέγῃ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· μήπως εἶμαι ἐγώ, Κύριε; Τότε ὁ Ἰωάννης, ὁ ἠγαπημένος μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο πλησίον τοῦ διδασκάλου του, ἔπεσεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ τὸν ἠρώτησε, τίς εἶνε ὁ προδότης; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται· εἶνε ἐκεῖνος εἰς τὸν

ὅποιον ἐγὼ θὰ δώσω τὸ ψωμίον, ἀφ' οὗ τὸ ἐμβάψω ἐντὸς πινακίου. Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδει εἰς τὸν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· ὅ,τι μέλλεις νὰ κάμῃς, κάμε τὸ ταχύτερον. Ὁ Ἰούδας λαβὼν τὸ ψωμίον ἐξῆλθεν εὐθέως· ἦτο δὲ νύξ.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς λαβὼν τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκοψεν αὐτόν καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του εἰπών· λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου. Ἐπειτα δὲ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς λέγων· πῖετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφῃσιν ἁμαρτιῶν.

§ 26. Τελευταῖοι πρὸς ἀποχαιρετισμὸν λόγοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς του.

(Ἰω. ΙΓ'. 31. ΙΔ'.—ΙΣ').

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστικῆς δεῖπνου, ὁ Χριστὸς ἔδωκε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του πρὸς τοὺς μαθητάς του, ὡς φιλόστοργος πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα του, τὰς τελευταίας ὁδηγίας καὶ διδασκαλίας, διὰ τῶν ὁποίων ἀποχαιρετίζει αὐτοὺς. Λέγει πρὸς αὐτοὺς· ὅτι μετ' ὀλίγον ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν οὐράνιον του πατέρα· ἀλλ' ἀφίνει εἰς αὐτοὺς μίαν μεγάλην καιρὴν ἐντολήν, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, ἢ ὅποια εἶνε τὸ ἀληθὲς γνώρισμα τῶν μαθητῶν καὶ ὁπαδῶν του. Ζητῶν δὲ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ παρηγορήσῃ αὐτοὺς λέγει· «μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε». Δὲν πρέπει νὰ λυπηθῆτε, λέγει πρὸς αὐτοὺς, διότι δὲν θὰ σὰς ἀφήσω ὀρφανούς. Ἐὰν τηρήσητε τὰς ἐντολάς μου, θὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου νὰ σὰς δώσῃ καὶ ἄλλον παράκλητον, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὅποιον θὰ σὰς βοηθῇ, προστατεύῃ, παρηγορῇ, ἐνισχύῃ κατὰ πάσης ἐχθρικῆς δυνάμεως καὶ τὸ ὅποιον θὰ μένη πλησίον σας εἰς τὸν αἰῶνα. Σὰς ἀφίνω, ὡς κληρονομίαν, τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς μαθητάς

του ἐγέρθητε ἐκ τῆς τραπέζης (εἰς τὴν ὁποίαν ἐτελεῖτο ὁ μυστικός δεῖπνος) καὶ ὡς ἀναχωρήσωμεν ἀπ' ἐδῶ Πρὸς τοὺς ἐγερθέντας μαθητάς του ὠμίλησε πάλιν ὁ Ἰησοῦς ὄρθιος εἰπὼν τὰ ἐξῆς: Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινὴ καὶ σεῖς τὰ κλήματα. Καθὼς τὸ κλῆμα δὲν δύναται νὰ φέρῃ καρπὸν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν δὲν μείνῃ εἰς τὴν ἀμπελον, οὕτω καὶ σεῖς, ἐὰν δὲν ἐξακολουθήτε διαρκῶς καὶ πιστῶς νὰ κοινωνήτε μετ' ἐμοῦ, δὲν θὰ δυνηθῆτε οὐδένα καρπὸν νὰ φέρητε, οὐδὲν ἀγαθὸν ἔργον νὰ πράξητε. Ἀποχωριζόμενοι ἀπὸ τῆς κοινωνίας μου θὰ ξηρανθῆτε ὡς τὸ κλῆμα ἀποκοπτόμενον ξηραίνεται καὶ καταστρέφεται. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ μου καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ μου βασιλεύει ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος μισεῖ καὶ καταδιώκει. Ἀλλὰ σεῖς οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ παρηγορηθῆτε, διότι γινώσκετε ὅτι ὁ κόσμος ἐμὲ πρῶτον ἔχει μισήσει. Ὅφειλετε νὰ ἀντιτάξητε κατὰ τοῦ μίσους καὶ τῆς ἐχθρας τοῦ κόσμου μεγαλειτέραν ἐνέργειαν καὶ πίστιν. Θὰ ὑποστήτε φοβερά παθήματα καὶ θὰ κηρυχθῆτε οὐ μόνον ἀποσυναγωγοὶ ἤτοι ἀφορισμένοι καὶ ἀποκεκλεισμένοι τῆς κοινωνίας τῶν Ἰουδαϊκῶν συναγωγῶν, ἀλλὰ καὶ θὰ ὑποστήτε τὸν μαρτυρικὸν θάνατον. Τὰ τοιαῦτα παθήματα θὰ ὑποστήτε, ὅταν ἐγὼ ἀποχωρισθῶ ἀπὸ σᾶς. Παρατήρησα, ὅτι λυπεῖσθε διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν μου, ἀλλὰ δὲν σκέπτεσθε, ὅτι συμφέρει εἰς ἐσᾶς, ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. Συμφέρει, διότι μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου θὰ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς προστατεύσῃ κατὰ τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος σᾶς μισεῖ. Εἰς τὸν κόσμον θὰ ἔχητε θλίψεις καὶ στενοχωρίας, ἀλλὰ ἔχετε θάρρος, διότι ἐγὼ ἐνίκησα τὸν κόσμον.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοὺς τελευταίους τούτους λόγους πρὸς τοὺς μαθητάς του, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐδεήθη ὡς ἐξῆς: Πάτερ, ἔφθασεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου σὲ δοξάσῃ διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου του. Τὸ ἔργον ἐτελείωσα, τὸ ὁποῖον μοὶ ἔδωκας νὰ τελειώσω. Ἐφανέρωσα τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς μαθητάς καὶ ἀποστόλους μου. Ἐβύλαξαν τὸν λόγον σου καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σὺ με

ἀπέστειλας. Πάτερ ἅγιε, φύλαξον αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ, ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστί.

§ 27. Ὁ Ἰησοῦς ἐν Γεθσημανῇ, ἐνθα συλλαμβάνεται.
(Ματθ. ΚΖ'. 36—56. Μάρκ. ΙΔ'. 32—42. Λουκ. ΚΒ'. 39—53.
Ἰω. ΙΑ'. 1—11).

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς χωρίον ἧτοι εἰς ἀγρὸν, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπῆρχον ἐλαῖαι καὶ ἐπομένως ἐλαιοτριβεῖον (ὅπερ ἐβραϊστὶ ἐκκληῖτο Γεθσημανῇ), ὑπῆρχε δὲ ἐν αὐτῷ καὶ κῆπος. Ὁ Ἰησοῦς λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς τρεῖς προσφιλεστάτους μαθητάς του, Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, εἰσέρχεται βαθύτερον εἰς τὸν κῆπον καὶ ἤρχισε νὰ λυπῆται καὶ νὰ ἀδημονῇ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Περίλυπος εἶνε ἡ ψυχὴ μου μέχρι θανάτου. Μείνατε ἐδῶ καὶ ἀγρυπνεῖτε με ἐμέ. Ὁ Ἰησοῦς λυπεῖται καὶ ἀδημονεῖ ἐνταῦθα, ὡς ἄνθρωπος. Εἶχε δικαίον νὰ λυπῆται, ὅταν ἔβλεπε τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου, τὴν ἀχαριστίαν καὶ ἀγνωμοσύνην τοῦ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντος Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, τὴν ἄρνησιν τοῦ ἀποστόλου Πέτρον καὶ τὴν δειλίαν τῶν λοιπῶν ἀποστόλων. Προχωρήσας δὲ ὀλίγον εἰς τὸν κῆπον ἔπεσε κατὰ γῆς πρηνῆς καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχεται καὶ νὰ λέγῃ· Πάτερ μου, ἐὰν εἶνε δυνατὸν, ἄς παρέλθῃ ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν ἄς γίνῃ ὅχι ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Προσεύχεται ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐπιθυμεῖ ν' ἀπαλλαγῇ καὶ νὰ μὴ πῖν τὸ ποτήριον τῶν θλίψεων καὶ τοῦ θανάτου, ἐκτὸς ἐὰν εἶνε διατεταγμένον ὑπὸ τοῦ πατρὸς του Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ ὑπακούσῃ.

Ἐπιστρέψας δὲ ἐκ τῆς προσευχῆς πρὸς τοὺς μαθητάς του εὐρίσκει αὐτοὺς κοιμωμένους καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· δὲν ἠδυνήθητε νὰ ἀγρυπνήσητε μετ' ἐμοῦ μίαν μόνην ὥραν; Ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ πέσητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἀλλ' ἡ σὰρξ ἀσθενής. Ὁ Ἰησοῦς ἐπαναλαμβάνει δις τοὺς αὐτοὺς λόγους πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ μάλιστα τὴν τρίτην φορὰν μετὰ τινος εἰρωνείας λέγων· κοιμᾶσθε λοιπὸν καὶ

ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἔφθασεν ἡ ὥρα καὶ παραδίδομαι εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μου. Ἐγείρεσθε νὰ ὑπάγωμεν· ἰδοὺ ἔφθασεν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ μὲ παραδώσῃ.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε ταῦτα, ἔρχεται ὁ Ἰουδαῖος μετὰ συνοδείας στρατιωτῶν καὶ ὑπηρετῶν τῶν ἀρχιερέων, τῶν ὁποίων

✓ Προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν Γεθσημανῇ.

ἄλλοι μὲν ἐκράτουν φανούς καὶ λαμπάδας, ἄλλοι δὲ ἦσαν ὀπλισμένοι. Οἱ στρατιῶται ἦσαν Ῥωμαῖοι, οἵτινες συνάδεδυσαν τοὺς ὑπηρέτας πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῶν ἐν περιπτώσει, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς ἐλάμβανε μέρος ὑπὲρ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐμπόδιζεν αὐτοὺς νὰ τὸν συλλάβωσιν. Ὁ Ἰησοῦς δὲν περιμένει νὰ εἰσέλθῃ

ὁ Ἰούδας μετὰ τῆς συνοδείας του εἰς τὸν κῆπον, ἀλλ' ἐξεληθὼν ἐξ αὐτοῦ παρουσιάζεται μετὰ μεγαλοπρεπείας ἐνώπιον τοῦ πλήθους καὶ ἐρωτᾷ αὐτό· τίνα ζητεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· ἐγὼ εἰμι. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰούδας διὰ τοῦ φιλήματος, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἔδειξεν εἰς τὴν συνοδείαν του, τίς ἦτο Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος. Οἱ ὄπαδοὶ καὶ οἱ ἀκόλουθοι τοῦ Ἰούδα συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ εὐερέθιστος Πέτρος, ἰδὼν τὴν σύλληψιν τοῦ διδασκάλου του, μετεχειρίσθη τὴν μάχαιράν του καὶ ἔκοψε τὸ ὠτίον τοῦ Μάλχου, δούλου τοῦ ἀρχιερέως· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐπέπληξεν αὐτὸν εἰπὼν· βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην. Ὁραία συμβουλή τοῦ Ἰησοῦ, προτρέποντος τοὺς μαθητάς του νὰ μὴ μεταχειρίζωνται βία καὶ καταναγκαστικὰ μέσα, ὅταν πρόκηται νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰς ἀρχὰς καὶ διδασκαλίας αὐτοῦ!

§ 28. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ ἄρνησις τοῦ ἀποστόλου Πέτρου.

(Ἰω. ΙΗ'. 12—27. Μαθ. ΚΓ'. 57—75. Μάρκ. ΙΔ'. 53—72.
Λουκ. ΚΒ'. 55—71).

Οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συλλαβόντες τὸν Ἰησοῦν καὶ δέσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον πρῶτον ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Ἄννα, πενθεροῦ τοῦ Καϊάφα. Ἦτο δὲ ὁ Καϊάφας ἀρχιερεὺς τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ἠκολούθουν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως Ἄννα οἱ δύο αὐτοῦ μαθηταὶ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Πέτρος. Ὁ Ἰωάννης, γνωστὸς ὢν εἰς τὸν ἀρχιερέα Ἄνναν, κατάρθρωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας αὐτοῦ κατὰ τῶν συλλαβόντων τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλ' ὁ Πέτρος, ὡς ἄγνωστος, ἐστάθη ἔξω πλησίον τῆς θύρας τῆς οἰκίας. Τοῦτο δὲ ἰδὼν ὁ Ἰωάννης εἶπε εἰς τὴν θυρωρὸν νὰ εἰσαγάγῃ τὸν Πέτρον εἰς τὴν οἰκίαν. Αὕτη δὲ, ἐνῶ εἰσήγαγεν αὐτὸν, λέγει πρὸς αὐτόν· μὴ καὶ σὺ εἶσαι μαθητὴς τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Ὁ Πέτρος ἠρνήθη τοῦτο καὶ ἤλθε καὶ ἐθερμαίνεται μετὰ τῶν δούλων καὶ ὑπηρετῶν μὲ ἀνθρακιάν, διότι ἦτο ψύχος.

Ὁ ἀρχιερεὺς Ἄννας ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Χριστὸς ἐνόησεν, ὅτι ὁ Ἄννας τὸν ἠρώτα οὐχὶ διότι ἤθελε νὰ διδαχθῇ περὶ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ μόνον διότι ἤθελε ν' ἀκούσῃ τι ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ἰησοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν δίκην, διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἀπήτησεν, ὅτι δημοσίᾳ ἐκήρυττε τὰς ἰδέας του, ὡς καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ τῶ νᾶϕ τῶν Ἰουδαίων. Ἐὰν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ἐπεθύμει νὰ μάθῃ τι περὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς ἀκροατάς του, οἵτινες ἤκουσαν τοὺς λόγους του.

Οὕτω δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπαντήσας εἰς τὸν ἀρχιερέα Ἄνναν ἐραπίσθη ὑπὸ ἐνὸς τῶν ὑπηρέτῶν αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς αὐτόν· Οὕτως ἀποκρίνεσαι εἰς τὸν ἀρχιερέα ; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη ἂν κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ. Ἄν δὲ καλῶς, τί μὲ δέρεις ; Μετὰ τοῦτο ὁ Ἄννας ἀπέστειλε τὸν Ἰησοῦν δεδεμένον εἰς τὸν ἀρχιερέα Καϊάφαν. Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἀπεστέλλετο εἰς τὸν Καϊάφαν, ὁ Πέτρος εὕρισκετο ἀκόμη εἰς τὴν αὐλήν τοῦ Ἄννα, ἰστάμενος καὶ θερμαινόμενος. Ἐνταῦθα ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου ἠρνήθη τὸν Χριστὸν, εἰπὼν, ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν ἄνθρωπον καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Τότε ὁ Πέτρος, ἐνθυμηθεὶς ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν εἰς τὸν μυστικὸν δῆπνον, ὅτι, πρὶν φωνήσῃ ὁ ἀλέκτωρ, θὰ τὸν ἀρνηθῇ τρίς, ἐξῆλθε καὶ ἐκλαυσε πικρῶς.

§ 29. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα.

(Ματθ. ΚΣ'. 57—68).

Ὁ Ἰησοῦς δεδεμένος φέρεται ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως τοῦ ἔτους ἐκείνου Καϊάφα, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκίαν συνῆλθον οἱ ἀρχιερεῖς, γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ Συνέδριον τῶν Ἰουδαίων. Πάντες δὲ οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καϊάφα συνελθόντες ἐζήτησαν νὰ εὔρωσι δύο πρὸς ἀλλήλους συμφωνοῦντας μάρτυρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων νὰ στηριχθῶσι καὶ νὰ καταδικάσωσι τὸν Χριστὸν εἰς θάνατον· διότι κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νό-

μον ἀπητοῦντο τοῦλάχιστον δύο μάρτυρες, ἵνα στηρίζωσι κατηγορίαν κατὰ τινος. Καὶ ἦλθον πολλοὶ ψευδομάρτυρες· ἀλλ' ἡ μαρτυρία των δὲν ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου ὡς βάσιμος· διτι δὲν εὑρίσκοντο οὗτοι ἐν συμφωνίᾳ, ὡς ὁ νόμος ἀπῆτει.

Ἔσπερον δὲ προσελθόντες δύο μάρτυρες εἶπον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐκήρυττεν, ὅτι δύναται νὰ καταλύσῃ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν νὰ ἀνοικοδομήσῃ. Τότε σηκωθεὶς ὁ Καϊάφας εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· δὲν λέγεις τίποτε ἀκούων τὴν ὁμολογίαν τῶν δυο τούτων μαρτύρων; τί οὗτοι σοῦ καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα· ἀλλ' ὁ Καϊάφας βλέπων, ὅτι ὁ Ἰησοῦς σιωπᾷ, λέγει· σὲ ἀφίνω νὰ ὁμώσῃς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἂν ἦσαι ὁ Μεσσίας, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ναί· ἐγὼ εἶμαι. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἀρχιερεὺς ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του λέγων· ὅτι ἠκούσατε σεῖς τὴν βλασφημίαν τοῦ Ἰησοῦ· τίς ἡ ἀνάγκη μάρτύρων; Τί φρονεῖτε; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· εἶνε ἕνοχος θανάτου. Τότε τὸ Συνέδριον παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ δικαστηρίου, οἱ ὅποιοι τὸν ἐπέτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸν ἐρράπισαν καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτόν· προφήτευσον Χριστέ, τίς σὲ ἐκτύπησεν;

§ 30. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου.

(Ἰω. ΙΗ'. 28—ΙΘ'. 1—16).

Ὁ Πόντιος Πιλάτος ἦτο Ῥωμαῖος ἑπαρχος ἢ ἐπίτροπος τῆς Ἰουδαίας, τὸ δὲ ἑπαρχεῖον, ἔνθα κατόκει, ἐκαλεῖτο πραιτώριον. Ἄνευ δὲ τῆς γνώμης ἢ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ῥωμαίου ἑπαρχοῦ δὲν ἠδύνατο τὸ Συνέδριον τῶν Ἰουδαίων νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου· διὰ τοῦτο τὸ Συνέδριον παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Παλάτον, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι οὗτος δὲν θέλει προβῆ εἰς περαιτέρω ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ θέλει ἀρκεσθῆ εἰς τὸ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν. Ἄλλ' ὁ Πιλάτος ἐζήτησεν ὠριωμένην κατηγορίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ· διότι ἡ κατηγορία τοῦ Συνεδρίου, ὅτι ὁ Ἰησοῦς βλασφημεῖ κατὰ τοῦ Θεοῦ, ἀποδίδων εἰς ἑαυτὸν θεῖαν τι-

μὴν, δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ, ὡς βάσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Ῥωμαῖος ἔπαρχος στηριζόμενος ἤθελε συναίνεσθαι εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ. Ἦτο λοιπὸν ἀνάγκη νὰ παρουσιάσῃ τὸ Συνέδριον *πολιτικὴν κατηγορίαν* κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἡ ὁποία καὶ μόνη ἠδύνατο νὰ πείσῃ τὸν ἔπαρχον Πόντιον Πιλάτον, ὥστε νὰ συναίνεσθαι εἰς τὴν θανατικὴν καταδίκην αὐτοῦ.

Δὲν ἤργησε δὲ τὸ Συνέδριον τῶν Ἰουδαίων νὰ ἐγείρῃ πολιτικὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἣτις ἦτο ἡ ἀκόλουθος ὁ Ἰησοῦς κηρύττει ἑαυτὸν βασιλέα. Ἡ κατηγορία αὕτη εἶχε τοῦτο τὸ ἐπακολούθημα, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τῆς Ῥώμης, ἀποκηρύττει αὐτήν. Βεβαίως τοιαύτη κατηγορία ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς ἀνητυχίας τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχήν. Διὰ τοῦτο ὁ Πόντιος Πιλάτος ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν· *σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;* Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη εἰς τὸν Πιλάτον εἰπὼν· ἀφ' ἑαυτοῦ κάμνεις τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἢ ἄλλοι ὑπέβαλλον εἰς σὲ αὐτήν; Ὁ δὲ Πιλάτος λέγει· μήπως ἐγὼ εἶμαι Ἰουδαῖος; Ἐγὼ ἀναφέρω εἰς σὲ πᾶν ὅ,τι τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ ἀρχιερεῖς προβάλλουσι κατὰ σοῦ. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ· ἡ βασιλεία μου δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ἐγὼ δὲν εἶμαι βασιλεὺς ἐν κοσμικῇ ἐννοίᾳ, ἀλλ' εἶμαι βασιλεὺς καὶ ἰδρυτὴς πνευματικοῦ βασιλείου, ὁ Πιλάτος βλέπων τὴν ἀθωότητα τοῦ Ἰησοῦ ἐζήτηε ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· Ἐπειδὴ ἐν τῶν προνομίων τῶν Ἰουδαίων ἦτο καὶ τοῦτο νὰ τυγχάνῃ κατ' ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Πάσχα χάριτος εἰς τῶν εἰς θάνατον καταδικασμένων κακούργων, εἶπεν ὁ Πιλάτος εἰς τοὺς Ἰουδαίους· θέλετε ν' ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ἢ τὸν ἐν τῇ φυλακῇ κακούργον Βαραββᾶν; Πάντες δὲ ἐκραύγασαν κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ Πιλάτου καὶ ἐζήτησαν τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἰησοῦ, φωνάζοντες· σταύρωσον, σταύρωσον.

Ὁ Πιλάτος θέλων νὰ καταπραύνη τὴν ἐξέγερσιν τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐπέβαλεν εἰς αὐτὸν τὴν *ποινήν* τῆς *μαστιγώσεως*, προσπαθὼν νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου. Διέταξε δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας νὰ πλέξωσι στέφανον

ἐξ ἀκανθῶν, νὰ ἐπιθέσωσι τοῦτον εἰς τὴν κεφαλὴν του, νὰ ἐνδύσωσιν αὐτὸν πορφυροῦν ἱμάτιον καὶ μετὰ τοῦτο νὰ τὸν παρουσιάσωσιν εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Οἱ δὲ στρατιῶται ἔπραξαν ταῦτα. Τότε ὁ Πιλάτος λέγει πρὸς αὐτούς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος· ὁ Πιλάτος εἰπὼν τοῦτο ἐζήτηι νὰ πείσῃ τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιμένωσιν εἰς τὴν θανατικὴν καταδίκην ἐνὸς δυστυχοῦς ἀνθρώπου. Ἄλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἐρεθισθέντες ἐκραύγαζον· σταύρωσον, σταύρωσον. ἤρχισαν δὲ νὰ ἐκφοβίζωσι τὸν Πιλάτον, λέγοντες, ὅτι πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του τὴν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ πολιτικὴν των κατηγορίαν· διότι εἶνε ὑπήκοοι τοῦ Καίσαρος τῆς Ῥώμης. Ὁ Πιλάτος φοβηθεὶς τὰς κατηγορίας τῶν Ἰουδαίων κατ' αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμῶν νὰ εἶνε ἡσυχος καὶ ἀσφαλῆς εἰς τὴν θέσιν του ἐθύσασε τὸν ἀθῶον Ἰησοῦν παραδούς εἰς αὐτούς, ἵνα τὸν σταυρώσωσι.

§ 31 Ὁ Ἰησοῦς σταυροῦται ἐν Γολγοθᾷ μετὰ δύο ληστῶν.

(Μαθ. ΚΖ'. 32—43. Μάρκ. ΙΕ'. 21—32. Λουκ. ΚΓ'. 26—37.
Ἰω. ΙΘ'. 18—24).

Οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν ἐξῆλθον τῆς πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων καὶ διηυθύνοντο εἰς τόπον καλούμενον Γολγοθᾶ, ἵνα τὸν σταυρώσωσι. Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον αἱ θανατικαὶ ποιναὶ ἐξετελοῦντο ἐκτὸς τῶν πόλεων. Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν φερόμενος εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης ἐβάσταζε τὸν σταυρόν· ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ εὐρόντες καθ' ὁδὸν καὶ Σίμωνά τινα, ἀνθρωπον ἐργατικόν, καταγόμενον, ὡς φαίνεται, ἐκ τῆς Κυρήνης τῆς Λιβύης, ἠνάγκασαν, ὅπως καὶ αὐτὸς μεταφέρῃ τὸν σταυρόν.

Ἐλθόντες εἰς τὸν Γολγοθᾶ οἱ στρατιῶται ἔδωκαν εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ πῆ ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον κατὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν συνήθειαν, καθ' ἣν οἱ κατὰ δίκην μικρὸν πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς ἐλάμβανον ἀρωματῶδες τι ποτὸν, ὅπως ναρκῶνται καὶ γίνονται ἀναίσθητοι· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν ἤθελε

νά πῆ τοιοῦτό τι. Ἐπειτα ἐγύμνωσαν τὸν Ἰησοῦν καὶ λαβόντες οἱ στρατιῶται τὰ ἱμάτια του διένειμαν μεταξύ των καὶ ὕστερον ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡ ἡμέρα τῆς σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ ἦτο Παρασκευὴ καὶ ἦτο ἡμέρα ἐργάσιμος. Οἱ δὲ διαβαίνοντες ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν πόλιν ἄνθρωποι,

Ὁ Ἰησοῦς φέρων τὸν σταυρόν.

ὅταν εἶδον τὸν Ἰησοῦν σταυρούμενον ἐκίνουν τὰς κεφαλὰς των βλασφημοῦντες καὶ χλευάζοντες αὐτόν. Ἔλεγον δὲ πρὸς αὐτόν· σὺ, ὃ ὅποιος κηρηνίζεις τὸν ναὸν καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἀνοικοδομεῖς αὐτόν, σῶσον τὸν ἑαυτόν σου. Ἄν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καταβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὅμοιως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, γραμματεῖς καὶ πρεσβύτεροι ἐμπαίζοντες αὐτόν ἔλεγον· ἄλλως ἔσωσε,

τὸν ἑαυτὸν τοῦ δὲν δύναται νὰ τὸν σώσῃ. Ἄν εἶνε βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, ἅς καταβῆ τῶρα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ θὰ πιστεύσωσιν εἰς αὐτόν. Ἄφ' οὗ εἶνε υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἅς τὸν σώσῃ ὁ Θεός.

Ὁ Ἰησοῦς σταυροῦται ἐν τῷ μέσῳ δύο ληστῶν, τοῦ ἐνὸς ἐκ δεξιῶν καὶ τοῦ ἐτέρου ἐξ ἀριστερῶν. Εἰς δὲ τῶν σταυρωθέντων κακούργων ἐβλασφήμει τὸν Ἰησοῦν λέγων· ἂν εἶσαι ὁ Χριστὸς, σῶσον τὸν ἑαυτὸν σου καὶ ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἕτερος ἐπέπληττεν αὐτὸν λέγων· δὲν φοβεῖσαι σὺ ὁ ἔνοχος τὸν Θεὸν, ἀφ' οὗ εὐρίσκεσαι, ὡς καὶ ἐγὼ, ἐν τῇ αὐτῇ καταδίκῃ μὲ τὸν ἄθῳον Ἰησοῦν, τολμᾶς δὲ καὶ νὰ βλασφημῆς καὶ χλευάζῃς αὐτόν; οὕτω δὲ ἐπιτιμῆσας τὸν βλασφημῆσαντα κακούργον ἀνεγνώρισε τὸν Ἰησοῦν, ὡς Μεσσίαν καὶ ἐπέισθη, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ θὰ καταστήσῃ τοὺς ὀπαδοὺς του εὐτυχεῖς καὶ εὐδαίμονας· διὰ τοῦτο λέγει πρὸς αὐτόν· «μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου». Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν, ὅτι ὁ κακούργος οὗτος εἰλικρινῶς ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἀποκρίνεται· ἀληθῶς σοὶ λέγω, ὅτι σήμερον θὰ εἶσαι μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν παράδεισον.

Ἰσταντο δὲ πλησίον τοῦ σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ Σαλώμη, ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ, ἡ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ γυνὴ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἠγαπημένον του μαθητὴν Ἰωάννην λέγει πρὸς τὴν μητέρα του· Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱὸς σου. Ἐπειτα λέγει πρὸς τὸν μαθητὴν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης παρέλαβε τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν οἰκίαν του.

§ 32. Θάνατος καὶ ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Ἰω. ΙΘ'. 28—42. Ματθ. ΚΖ'. 48—66. Μάρκ. ΙΕ'. 36—47.

Λουκ. ΚΓ'. 44—56).

Μετὰ τοὺς εἰρημένους λόγους ὁ Ἰησοῦς εἶπε διψῶ. Εὐθὺς οἱ στρατιῶται ἐβάπτισαν ἐντὸς τοῦ σκεύους, κειμένου πλησίον τοῦ σταυροῦ καὶ πλήρους ὄξους, σπόγγον, τὸν ὁποῖον θέσαντες εἰς κάλαμον προσέφερον εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ. Λαβὼν δὲ ὁ

Ἰησοῦς τὸ ὄξος εἶπε· *τετέλεσται*· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνευμά του. Ὁ Ἰησοῦς εἰπὼν τὴν λέξιν *τετέλεσται* ἐσήμαινεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε εἶπεν, ὅτι τὸ ἔργον ἐτελείωσε τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ πατὴρ του, ἵνα κάμῃ, ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἐξετελέσθη, δηλ. ἐδίδαξε καὶ ἐπεσφράγισε καὶ διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τὰς ὑψίστας ἠθικὰς του ἀρχάς, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης ἔμελλε νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἀναπλάσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἄφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς ἤδη ἀπέθανεν, οἱ Ἰουδαῖοι ἤρχισαν νὰ φροντίζωσι, πῶς νὰ διατηρηθῶσι τὰ δικαιώματα τοῦ Σαββάτου. Ἡ σταύρωσις καὶ ὁ θάνατος ἔγιναν τὴν Παρασκευὴν, ἠκολούθει δὲ τὸ Σάββατον καὶ τὸ Σάββατον τοῦτο ἦτο μέγα. Πῶς λοιπὸν ἠδύναντο οἱ Ἰουδαῖοι ν' ἀρίσωσι νὰ κρέμανται τὰ σώματα αὐτῶν κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ ἱερὰν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Μωσαϊκὸς νόμος διέτασσε νὰ καταβιβαζῶνται καὶ θάπτωνται καὶ νὰ μὴ σήπωνται ἐπὶ τοῦ σταυροῦ; Διὰ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον νὰ συντριβῶσι τὰ σκέλη τῶν ἐσταυρωμένων, νὰ καταβιθασθῶσιν ἀπὸ τῶν σταυρῶν καὶ νὰ ἐνταφιασθῶσιν. Τότε οἱ στρατιῶται διαταχθέντες ἦλθον καὶ τῶν μὲν δύο ληστῶν τὰ σκέλη συνέτριψαν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀφῆκαν, χωρὶς νὰ συντριψῶσι τὰ σκέλη του, διότι εἶδον ὅτι εἶχεν ἀποθάνει. Ἄλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν ἐκίνησε διὰ τῆς λόγῃς του τὴν πλευρὰν τοῦ Ἰησοῦ καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

Ἐν ᾧ οἱ στρατιῶται ἔκαμνον ταῦτα, ἔρχεται ὁ Ἰωσήφ, ὁ καταγόμενος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, βουλευτῆς ἦτοι μέλος τοῦ συνεδρίου τῶν Ἑβραίων καὶ ὁπαδὸς τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ κρυπτῷ, πρὸς τὸν Πιλάτον, τὸν ὁποῖον παρακαλεῖ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ λάβῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Πιλάτος ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Ἰωσήφ νὰ τὸ παραλάβῃ. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ Νικόδημος, ἀρχὼν τῶν Ἰουδαίων, ὅστις ἔφερε μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ἦτοι ἀρωματικῆς ὕλης, τὰς ὁποίας ἐσκόρπισεν ἐντὸς τῶν ὀθονίων, διὰ τῶν ὁποίων περιτυλίχθη τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμφότεροι

λοιπόν, ὅτε Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος ἐτοιμάσαντες τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἐνεταφίασαν ἐντὸς καινοῦ μνημείου.

Κατὰ δὲ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἦτοι τὸ σάββατον οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων, φοβούμενοι, μήπως οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἔλθωσι τὴν νύκτα καὶ κλέψωσι τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ εἴπωσιν ὕστερον, ὅτι ἀνέστη, παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον νὰ κλείσῃ καλῶς τὸν τάφον καὶ νὰ θέσῃ φρουράν. Ὁ Πιλάτος εἶπε πρὸς αὐτούς· λάβετε τὴν φρουράν· ὑπάγετε, κλείσατε τὸν τάφον, ὡς γνωρίζετε. Οὗτοι δὲ πορευθέντες ἔκλεισαν τὸν τάφον καὶ θέσαντες εἰς τὴν θύραν αὐτοῦ λίθον, ὃ ὁποῖος ἐσφραγίσθη διὰ σφραγίδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς ἰδρύσεως καὶ ἐξαπλώσεως τῆς θρησκείας αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων.

§ 33. Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

Ἄργα κατὰ τὴν νύκτα τοῦ σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν ἦλθον εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ αἱ γυναῖκες, Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ ἡ Σαλώμη, φέρουσαι ἀρώματα, ἵνα βάνωσιν αὐτόν· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀναστῆ· Τὰ δὲ κατὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ συνέβησαν ὡς ἐξῆς : ἦλθεν ὁ ἄγγελος, καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ προσελθὼν εἰς τὸ μνημεῖον ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας αὐτοῦ καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ λίθου. Ἡ κατάβασις τοῦ ἀγγέλου συναδεδύθη ὑπὸ μεγάλου σεισμοῦ, ὅστις τόσον ἐτρόμαξε τοὺς φυλάσσοντας τὸν τάφον στρατιώτας, ὥστε οὗτοι ἔμειναν ὡς νεκροί. Ὁ ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ μνημείου καθήμενος ἄγγελος, ὅταν εἶδε τὰς ἐλθοῦσας εἰς τὸν τάφον μυροφόρους γυναῖκας πεφοβισμένας εἶπε πρὸς αὐτάς· σεῖς δὲν πρέπει νὰ φοβῆσθε, ὡς οἱ στρατιῶται, οἵτινες ἔμειναν λιπόθυμοι καὶ νεκροὶ ἐπὶ τῇ καταβάσει μου καὶ ἐπὶ τῇ θείᾳ μου.

Πρέπει νά χαίρητε γνωρίζω τόν σκοπόν, διὰ τόν ὁποῖον ἦλθετε Ἰησοῦν τόν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. Σᾶς ἀναγγέλλω λοιπόν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη καί ἔλθετε νά ἴδῃτε τόν τάφον αὐτοῦ κενόν. Καί σᾶς παραγγέλλω νά πορευθῆτε ταχέως εἰς τοὺς μαθητάς καί ἀποστόλους του καί νά εἴπητε εἰς αὐτούς, ὅτι ἠγέρθη ὁ

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν καί ὅτι πρέπει νά μεταβῶσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐνθα θέλουσιν ἴδει αὐτόν.

Αἱ μυροφόροι πορευόμεναι ν' ἀναγγείλωσιν εἰς τοὺς μαθητάς καί ἀποστόλους τοὺς εἰρημένους λόγους τοῦ ἀγγέλου συνητηθήσαν αἰφνιδίως μὲ τὸν Ἰησοῦν καί ἔνεκα τῆς συναντήσεως ταύτης

κατελήφθησαν ὑπὸ ἐκπλήξεως· διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν νὰ πέ-
σωσιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν.
Ὁ Ἰησοῦς θέλων ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεως λέγει·
μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε εἰς τοὺς μαθητὰς μου, ἵνα
ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου θὰ μὲ ἴδωσιν.

§ 34. Ὁ ἀναστὰς Ἰησοῦς ἐμφανίζεται ἐνώπιον δύο
ὄπαδῶν του εἰς Ἐμμαοὺς, ὡς καὶ ἐνώπιον τῶν
δέκα ἀποστόλων καὶ τῶν ὄπαδῶν των
ἐν Ἱερουσαλήμ.

(Λουκ. ΚΔ'. 13—35. Μάρκ. ΙΓ'. 12).

Ὁ Ἰησοῦς ἐφανερώθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεώς του
πρῶτον εἰς τὰς μυροφόρους γυναῖκας, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν· δεύ-
τερον εἰς τὸν ἀπόστολον Πέτρον καὶ τρίτον εἰς δύο ὄπαδούς του,
οἱ ὅποιοι μετέβαινον εἰς Ἐμμαοὺς, κώμην ἀπέχουσαν τῶν Ἱερο-
σολύμων ἐξήκοντα σταδίους καὶ εἰς τοὺς δέκα ἀποστόλους καὶ
μαθητὰς αὐτοῦ.

Ἐν ᾧ οἱ δύο οὗτοι καθ' ὁδὸν συνωμίλουν περὶ τῶν συμβάν-
των τῆς σταυρώσεως, ταφῆς καὶ ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ
τὴν ἡμιλίαν ταύτην καὶ συζήτησιν τοὺς ἐπλησίασεν αἴφνης ὁ
Σωτὴρ καὶ περιεπάτει μετ' αὐτῶν. Ἄλλ' οὗτοι δὲν τὸν ἀνεγνώ-
ρισαν καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· περὶ τίνος συζητεῖτε καὶ διατί εἶ-
σθε σκυθρωποί; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἰς, ὀνομαζόμενος Κλεόπας,
εἶπε πρὸς αὐτόν· εἶσαι σὺ ὁ μόνος ξένος ἐν Ἱερουσαλήμ, ὁ ὅποιος
δὲν ἔμαθες τὰ ἐν αὐτῇ συμβάντα κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας; Ὁ
δὲ Σωτὴρ εἶπε πρὸς αὐτούς· ποῖα; οὗτοι δ' εἶπον· ὅσα συνέβη-
σαν εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ὁ ὅποιος ἦτο ἀνὴρ προφή-
της, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον
παντὸς τοῦ λαοῦ, τὸν ὅποιον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν
παρέδωκαν, ἵνα καταδικασθῇ εἰς θάνατον καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
Ἡμεῖς ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἔμελλε νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ἰσραήλ·
ἐν τούτοις εἶνε ἡ τρίτη ἡμέρα σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγίναν. Καὶ
εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι γυναῖκες τινὲς ἐξ ἐκείνων, αἱ ὅποιαι ἦσαν

μεθ' ἡμῶν, μᾶς ἐξέπληξαν· διότι ἐλθοῦσαι λίαν πρῶτ' εἰς τὸ μνημεῖον καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμά του ἤλθον λέγουσαι· ὅτι εἶδον ἀγγέλους, οἱ ὅποιοι εἶπον εἰς αὐτάς, ὅτι ζῆ. Τινὲς τῶν ἡμετέρων ἐπορεύθησαν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ εὔρον τὸν τάφον κενόν, ὡς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, τὸν δὲ Σωτῆρα δὲν εἶδον ἐν αὐτῷ. Οἱ δύο λοιπὸν οὗτοι ὀπαδοὶ του διετέλουν ἐν ἀμφιβολίᾳ, τί νὰ πιστεύσωσι περὶ πάντων τούτων. Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· πόσον ἀνόητοι καὶ δύσκολοι εἴσθε εἰς τὸ νὰ πιστεῦητε πάντα, ὅσα οἱ προφῆται προεἶπον ! Δὲν ἔπρεπε κατὰ τοὺς προφήτας νὰ πάθῃ ὁ Χριστὸς πάντα ταῦτα, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν δόξαν του ; Καὶ ἀρξάμενος ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν ἐξήγει εἰς τοὺς δύο ὀπαδούς του τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

Ὅταν ἐπλησίασαν εἰς τὴν κώμην Ἐμμαοὺς, ὁ Ἰησοῦς προσεποιεῖτο, ὅτι πορεύεται μακρύτερον· οἱ δύο ἡμῶς οὗτοι ἐβίασαν τὸν Ἰησοῦν λέγοντες· μείνονε μετ' ἡμῶν, διότι πλησιάζει ἡσπέρα. Καὶ ἐδέχθη νὰ μείνῃ μετ' αὐτῶν. Οἱ δύο οὗτοι προσεκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν εἰς δεῖπνον καὶ ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἐστρώθη εἰς τὴν τράπεζαν μετ' αὐτῶν, ἔλαβε τὸν ἄρτον καὶ ἠλόγησεν, ἔπειτα κόψας αὐτὸν εἰς διάφορα τεμάχια ἔδιδεν εἰς αὐτούς. Τότε δὲ ἠνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο ὀπαδῶν του καὶ ἐγνώρισαν τὸν Ἰησοῦν· ἀλλ' οὗτος ἀμέσως ἐγένετο ἄφαντος ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον οἱ δύο πρὸς ἀλλήλους· δὲν ἐθερμαίνεται ἡ καρδιά μας ἐσωτερικῶς, ὅτε ἐλάλει εἰς ἡμᾶς καθ' ὁδὸν καὶ ἐξήγει εἰς ἡμᾶς τὰς Ἀγίας Γραφάς ; Καὶ σηκωθέντες αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνθα εὔρον συνθηροισμένους τοὺς ἑνδεκα ἀποστόλους καὶ τοὺς ὄντας μετ' αὐτῶν, οἱ ὅποιοι (ἀπόστολοι καὶ οἱ μετ' αὐτῶν) ἔλεγον, ὅτι ὁ Κύριος ἀληθῶς ἀνέστη καὶ ἐφάνη εἰς τὸν Πέτρον. Καὶ οἱ δύο οὗτοι ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ ἀκούσαντες ταῦτα παρὰ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν μαθητῶν των διηγοῦντο καὶ αὐτοὶ, τί συνέβη εἰς αὐτούς καθ' ὁδὸν καὶ πῶς ὁ Σωτῆρ ἐγίνετο γνωστὸς κατὰ τὸ δεῖπνον ἐν τῇ ἀρτοκλασίᾳ. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ἐλάλουν, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐστάθη εἰς τὸ μέσον πάντων τῶν

συνηθροισμένων ἤτοι ἀποστόλων καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ταραχθέντες ἐπίστευον, ὅτι βλέπουσι πνεῦμα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· διατὶ εἴθε τεταραχμένοι ; διατὶ σκέπτεσθε ; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος· ψηλαφήσατέ με διὰ τῶν χειρῶν σας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν ἐπίστευον, διότι δὲν ἠδύναντο νὰ συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως καὶ χαρᾶς, εἶπε πρὸς αὐτούς· ἔχετε τι φαγώσιμον πρᾶγμα ἐδῶ ; Οὗτοι δὲ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν μέρος ὀπτοῦ ἰχθύος καὶ μέρος μελόπιπτας καὶ λαβῶν ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτῶν.

§ 35. Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν, ἐν δὲ τῇ Γαλιλαίᾳ εἰς πάντας τοὺς ἀποστόλους.

(Ἰω. Κ'. 19—29. Ματθ. ΚΑ'. 16—20. Ἰω. ΚΑ'. 1).

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἀνωτέρω ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς ἀποστόλους του, ὁ Θωμᾶς, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, δὲν ἦτο μετὰ τῶν δέκα τούτων ἀποστόλων, οἱ ὅποιοι, ἅμα εἶδον τὸν Θωμᾶν, εἶπον πρὸς αὐτόν· εἶδομεν τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Θωμᾶς εἶπεν· ἐὰν δὲν ἴδω εἰς τὰς χεῖράς του τὸν τύπον τῶν ἤλων (τῶν καρφίων) καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευράν του, δὲν θὰ πιστεύσω. Μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας ἦσαν συνηθροισμένοι ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς καὶ ἵσταται εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, ἐν ᾧ αἱ θύραι ἦσαν κεκλεισμέναι καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· Εἰρήνη ὑμῖν. Ἐπειτα λέγει εἰς τὸν Θωμᾶν· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ἐδῶ καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· ἐπειδὴ μὲ εἶδες, Θωμᾶ, ἐπίστευσας· εὐτυχεῖς εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι δὲν εἶδον καὶ ἐπίστευσαν.

Μετὰ ταῦτα οἱ ἔνδεκα ἀπόστολοι κατὰ παραγγελίαν τοῦ Ἰη-

σοῦ ἐπερεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος, ὅπερ εἶπεν εἰς αὐτούς ὁ διδάσκαλός των. Ἐκεῖ ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν προσεκύνησαν, τινὲς δὲ ἐδίστασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε πρὸς αὐτούς λέγων· ἐδόθη εἰς ἐμὲ πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Σὰς πέμπω πρὸς πάντα τὰ ἔθνη νὰ τὰ διδάξητε καὶ νὰ τὰ βαπτίσητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ νὰ τηρῶσι πάντα

Οἱ ἀπόστολοι ἀλιεύουσι πλῆθος ἰχθύων.

τὰ παραγγέλματά μου. Καὶ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόχων σας κηρύκων καὶ ποιμένων θὰ εἶμαι ὅλας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ἄλλην φορὰν ὁ Ἰησοῦς ἐφανερώθη εἰς ἑπτὰ αὐτοῦ μαθητὰς εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος, οἱ ὁποῖοι ἦλθον ἐδῶ, ἵνα ἀλιεύσωσιν· ἀλλὰ δὲν ἐπίασαν τίποτε καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Ὄταν δὲ ἐξημέρωσε, ἐφάνη εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Παιδιά, μήπως ἔχητε τίποτε προσφάγιον; Ἄπεκρίθη-

σαν εἰς αὐτόν· ὄχι. Οὗτος δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ρίψατε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ θὰ εὔρητε. Τὸ ἔρριψαν καὶ ἐπίασαν ἀναρίθμητον πλῆθος ἰχθύων. Τότε ὁ Ἰωάννης λέγει πρὸς τὸν Πέτρον, ὅτι ὁ Κύριος εἶνε. Ὅταν ὁ Πέτρος ἤκουσε τοῦτο, διεζώσθη τὸν ἐπενδύτην του· διότι ἦτο γυμνὸς καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ ἦλθον μὲ τὸ πλοιάριον εἰς τὴν ξηράν. Ἄμα λοιπὸν ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηράν, βλέπουσι φωτιὰν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν ὀψάριον· ἔκειτο δὲ πλησίον καὶ ἄρτος. Ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· Ἔλθετε καὶ γευματίσατε· λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ τὸ ὀψάριον καὶ δίδει εἰς αὐτούς.

§ 36. Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ.

(Λουκ. ΚΔ'. 50—53. Πράξ. Ἀπ. Α'. 1—12).

Ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ 40 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀναστάσεώς του ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, συνέτρωγε μετ' αὐτῶν καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ νὰ περιμένωσιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Λέγει δὲ πρὸς αὐτούς, ὅτι, ἅμα φωτισθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θὰ κηρύξωσι τὸ εὐαγγέλιόν του ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Ὁ Ἰησοῦς ἐδίδε τὰς παραγγελίας καὶ συμβουλὰς ταύτας διὰ τελευταίαν φορὰν ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Ἐλαιῶνος πλησίον τῆς Βηθανίας.

Ἄφ' οὗ ἔδωκεν αὐτάς, ἀνελήφθη τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀναστάσεώς του ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του καὶ νεφέλη ἀπέκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ ἠτένιζον εἰς τὸν οὐρανόν, δύο ἄνδρες, ἐνδεδυμένοι μὲ λευκὰ ἐνδύματα, ἐνεφανίσθησαν εἰς αὐτούς λέγοντες· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, διατὶ στέκεσθε ἀτενίζοντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀπὸ σας εἰς τὸν οὐρανόν, θὰ ἔλθῃ πάλιν εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον τὸν εἶ-

Ἡ Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

δετε πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Μετὰ τὴν ἀνάληψιν οἱ μαθηταὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ. ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ἐλαιῶνος καὶ συνήρχοντο εἰς ἰδιωτικὸν οἶκον, ἔνθα ἐτέλουν τὴν λατρείαν τῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἀναμένοντες καὶ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

§ 37. Ἡ Πεντηκοστή.

(Πράξ. Ἀπ. Β΄.),

Ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ καὶ ὄπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ ἦσαν κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως συνηγμένοι εἰς τὸν

ιδιωτικὸν οἶκον τῆς λατρείας καὶ προσευχῆς των, ἔγινεν αἰφνιδίως ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος, ὡς νὰ ἔπνεε βίαιος ἄνεμος καὶ ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον, ὅπου οὗτοι ἦσαν. Καὶ ἐφάνησαν εἰς αὐτοὺς διαμεριζόμεναι γλώσσαι, ὁμοιάζουσαι μὲ πῦρ, αἱ ὁποῖαι ἐκάθισαν ἐπὶ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν. Ἐπλήσθησαν δὲ Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι ξένας γλώσσας, καθὼς τὸ Πνεῦμα τοὺς ἔκαμε νὰ ὁμιλῶσι.

Τότε διέτριβον ἐν Ἱεροσολύμοις διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῆς γῆς. Ὅτε δὲ ἔγινεν ὁ ἦχος ἐκεῖνος, τὸ πλῆθος, ἀκούσαν τὸν ἦχον τοῦτον, ἔτρεξε καὶ ἰταράχθη, ἵνα ἴδῃ, τί ἦχος ἦτο. Ἐξεπλάγη δὲ, ὅταν εἰς ἕκαστος ἔβλεπε τοὺς ἀποστόλους νὰ λαλῶσι κατὰ τὴν ἰδίαν των διάλεκτον. Ἐθαύμαζον δὲ πάντες καὶ ἠπόρουσαν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· οὗτοι πάντες οἱ λαλοῦντες δὲν εἶνε Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν, ἕκαστος τῶν ἀποστόλων νὰ λαλῇ καὶ νὰ διηγῆται τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν διάλεκτον; Ἄλλοι δὲ χλευάζοντες τοὺς ἀποστόλους ἔλεγον, ὅτι ἦσαν μεθυσμένοι.

Τότε σταθεῖς ὁ Πέτρος μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων ὠμίλησε μεγαλοφώνως καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἱερουσαλήμ, μάθετε τοῦτο καὶ ἀκούσατε τοὺς λόγους μου· οὗτοι δὲν εἶνε μεθυσμένοι, ὡς τοὺς νομίζετε· διότι ἀκόμη εἶνε 9 π. μ. Τοῦτο εἶνε, ὅπερ ὁ προφήτης Ἰωὴλ εἶπεν, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ὁ Θεὸς θὰ πέμψῃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ φωτίσῃ πολλοὺς καὶ θὰ ἐνθουσιάσῃ, ὥστε νὰ γίνωσι κήρυκες τῶν μεγαλειῶν αὐτοῦ. Ἐπειτα ὁ ἀπόστολος Πέτρος κατακρίνει τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ὅστις τοὺς εὐηργέτησε διὰ πολλῶν καὶ διαφόρων σημείων καὶ θαυμάτων. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὴν ὁμιλίαν του συνεκινήθησαν καὶ εἶπον πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, τί νὰ κάμωσιν; ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη· μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτε εἰς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ· αἱ ἁμαρτίαι σας θὰ συγχωρηθῶσι καὶ θὰ λάβητε τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

τος. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἀσμένως ἀποδεχθέντες τὸν λόγον τοῦ Πέ-
 τρου ἑβαπτίσθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην περίπου τρισχίλιοι. Οὕτω
 δὲ ἦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησία, ἀποτελεσθεῖσα ἐξ ἰκανῶν χιλιά-
 δων χριστιανῶν, κατέστη ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία, ἡ
 ὁποία δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ κεντρικὴ ἐκκλησία.

§ 38. Διωγμὸς τῆς πρώτης ἐν Ἱεροσολύμοις χριστια-
 νικῆς ἐκκλησίας καὶ ὁ πρωτομάρτυς Στεφάνος.

(Πράξ. 'Απ. Β'. 42. Δ'. 18—32. Σ'. 9—Η').

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἐν Ἱεροσολύ-
 μοις ἦσαν τόσον συνδεδεμένοι μετ' ἀλλήλων, ὥστε ἐπόλουν ἐκου-
 σίως τὰ κτήματα καὶ τὰς περιουσίας των καὶ κατέθετον τὸ

Ὁ λιθοβολισμὸς τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου.

ἀντίτιμον αὐτῶν εἰς κοινὸν ταμεῖον. Καθ' ἐκάστην συνερχόμε-
 νοι εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων προσήχοντο, ἔπειτα μετέβαι-
 νον εἰς ἰδιωτικὸν οἶκον, ὅπου συνέτρωγον καὶ συνέψαλλον διὰ

διαφόρων ὕμνων καὶ αἰνῶν πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἦτο μία. Οἱ πρῶτοι οὗτοι χριστιανοὶ οὕτω φερόμενοι προσεῖλκυον πολλοὺς εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ καθ' ἑκάστην ἐπλήθυνον. Ταῦτα βλέποντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι ἤρχισαν νὰ καταδιώκωσι τοὺς κήρυκας τοῦ εὐαγγελίου, μεταξύ τῶν ὁποίων ἔπεσεν ὁ Στέφανος λιθοβοληθεὶς, ὁ πρῶτος μάρτυς τοῦ χριστιανισμοῦ.

Οὗτος πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἔκαμνε μεγάλα σημεῖα καὶ θαύματα εἰς τὸν λαόν. Αἱ συναγωγαὶ ἐπεμφαν τοὺς περιφημοτέρους τῶν διδασκάλους, ἵνα συζητήσωσι μετὰ τοῦ Στεφάνου περὶ τῆς διδασκαλίας του, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο ν' ἀντιστῶσι εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Τότε ἐκίνησαν τὸν λαόν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ ἐπιτεθέντες κατ' αὐτοῦ ἤρπασαν αὐτὸν καὶ ἔφερον ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου καὶ κατηγοροῦν αὐτὸν ὡς βλάσφημον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου.

Ὁ ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Στέφανον, ἂν ἡ κατηγορία αὕτη εἶνε ἀληθής· οὗτος δὲ ἀφηγεῖται τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ δεικνύει εἰς τοὺς δικαστὰς του, πόσον σέβεται τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Δεικνύει εἰς αὐτοὺς, πῶς ὁ Θεὸς ὠδήγησε τὸν λαόν του, ποῖα θαύματα ἔκαμνεν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὑπομιμνήσκει εἰς αὐτοὺς τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων των καὶ ἀποπερατοῖ τὴν ὁμιλίαν του λέγων, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἔγιναν προδόται καὶ φονεῖς τοῦ Δικαίου.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀκούσαντες ταῦτα δὲν ἠδύναντο νὰ κρατήσωσι τὸν θυμόν των καὶ ὤρμησαν κατ' αὐτοῦ· ἐκβαλόντες δὲ αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. Ὁ Στέφανος λιθοβολούμενος προσηύχετο, καὶ ἔλεγε· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Ἐπειτα γονυπετήσας ἔκραξε μεγαλοφώνως· Κύριε, συγχώρησον εἰς αὐτοὺς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

§ 39. Ἐξάπλωσις τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἀνά τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐκτὸς αὐτῆς διὰ τῶν ἀποστόλων ἢ τῶν μαθητῶν αὐτῶν.

(Πράξ. Ἀπ. Η'. 1—17. ΙΑ'. 19—27).

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ὁ Στέφανος ἐλιθοβολήθη, οἱ χριστιανοὶ τῶν Ἱεροσολύμων κατεδιώχθησαν καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ διασπαρῶσιν εἰς τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, ἔμειναν δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις μόνον οἱ ἀπόστολοι. Οἱ διασπαρέντες χριστιανοὶ διέδωκαν τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν Σαμάρειαν, Φοινίκην, Κύπρον καὶ Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Οἱ δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις διαμένοντες ἀπόστολοι ἀκούσαντες, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον διεδόθη ἀνά τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, εἰργάσθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἢ οἱ ἴδιοι ἐρχόμενοι, κηρύττοντες καὶ βαπτίζοντες ἐν αὐταῖς ἢ ἀποστέλλοντες μαθητὰς καὶ ὁπαδοὺς των.

Κατὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ κατὰ διαφόρους μεταγενεστέρως εἰδήσεις οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυξαν τὸ εὐαγγέλιον καὶ εἰς ἄλλας χώρας ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης.

α') Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον ἐν Ἀσίᾳ, ἰδίᾳ δὲ ἐν Βαβυλῶνι, ὡς γίνεται ὀρθρὸν ἐκ τῆς Α'. καθολικῆς ἐπιστολῆς του (Α'. Πέτρ. Ε'. 13). Μῦθος δὲ εἶνε, ὅτι ὁ Πέτρος μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ὑπέστη ἐν αὐτῇ μαρτυρικὸν θάνατον.

β') Ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου, λέγεται, ὅτι ἐκήρυξεν ἐν τῇ Σκυθίᾳ, Καππαδοκίᾳ, Γαλατίᾳ, Βιθυνίᾳ, Εὐξείνῳ Πόντῳ, Θράκῃ, Βυζαντίῳ, Μακεδονίᾳ, Ἀχαΐᾳ καὶ ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν Πάτραις τῆς Ἀχαΐας.

γ') Ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ ἀπόστολος Ἰωάννης ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἰδίᾳ δὲ ἐν Ἐφέσῳ. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰάκωβος, ὁ καὶ ἀπόστολος, δὲν ἐξῆλθε τῆς Παλαιστίνης, διότι ἐμαρτύρησεν ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως Ἡρώδου Ἀγρίππα ἐν ἔτει 42 μ. Χ. (Πράξεις Ἀποστόλ. ΙΒ'. 1).

δ') Ὁ ἀπόστολος Φίλιππος λέγεται, ὅτι ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον ἐν τῇ Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας, ἔνθα ὑπέστη καὶ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον.

ε') Ὁ ἀπόστολος Βαρθολομαῖος, οὗ τὸ κύριον ὄνομα ἦτο Ναθαναήλ, λέγεται, ὅτι ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον μέχρι τῶν Ἰνδιῶν.

ς') Ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς λέγεται, ὅτι ἐκήρυξεν ἐν τῇ Παρθία, Αἰθιοπία καὶ ἐν ταῖς Ἰνδίαις, ἔνθα ἐμαρτύρησεν.

ζ') Ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ ἀπόστολος Ματθαῖος λέγεται, ὅτι ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον ἐν τῇ Συρία, Παρθία, Μηδία καὶ Αἰθιοπία.

Δὲν εἶνε δὲ γνωσταὶ αἱ χῶραι, ἐν αἷς οἱ τέσσαρες ἀκόλουθοι ἀπόστολοι ἐκήρυξαν τὸ εὐαγγέλιον ἤτοι ὁ Ἰάκωβος, ὁ υἱὸς τοῦ Κλωπᾶ ἢ τοῦ Ἀλφαίου· ὁ Ἰούδας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰακώβου, ὁ καλούμενος Λεβθαῖος ἢτοι θαρραλῆος, Σίμων ὁ Κανανίτης ἢτοι ὁ Ζηλωτῆς καὶ ὁ Ματθίας, ὁ διδασκῆς τὸν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην.

§ 40. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

(Πράξ. Ἀπ. Η'. 1. Θ'. 1—25).

Εἰς τῶν τὰ μέγιστα ἐργασθέντων ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ εὐαγγελίου εἶνε ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἱεροσολύμοις παρὰ τοὺς πόδας τοῦ πολυμαθοῦς καὶ εὐσεβοῦς Γαμαλιήλ, ἀνδρὸς μετρίου καὶ φρονιμοῦ. Ὁ Παῦλος δὲν ἐξεπαιδεύθη μόνον πνευματικῶς, ἀλλὰ καὶ τὴν τέχνην τοῦ ῥάπτειν σκηνάς ἐξέμαθεν, ὡς ἦτο ἔθος εἰς τοὺς τότε Ἰουδαίους καὶ μάλιστα λογίους νὰ μανθάνωσι καὶ τέχνην τινὰ, ὥστε ἐν καιρῷ ἀνάγκης νὰ εἶνε ὑλικῶς ἀνεξάρτητοι· διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος καλεῖται *σκηνοποιός*. Ὁ Παῦλος ἦτο κατ' ἀρχὰς σφοδρὸς διώκτης τῆς νέας χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐλαβεν ἐπιστολάς παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τῶν Ἑβραίων, ἵνα ἔλθῃ εἰς Δαμασκὸν καὶ καταδιώξῃ τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους χριστιανούς καὶ φέρῃ αὐτοὺς δεδεμένους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐνῶ ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Δαμασκὸν, ἐξαίφνης περιέστραψεν αὐτὸν φῶς

οὐδὲν ἠδύναντο ν' ἀποδείξωσι κατὰ τοῦ Παύλου. Ὁ δὲ ἀποστολος παράτηρῶν, ὅτι, ἐν ᾧ ἦτο ἀθῶος, δικαιοσύνην δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ, ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Καίσαρος ἦτοι τοῦ αυτοκράτορος τῆς Ῥώμης. Ἔνεκα δὲ τῆς ἐπικλήσεως ταύτης πέμπεται ἐκ Καισαρείας εἰς Ῥώμην διὰ μέσου Σιδῶνος, Μύρων, Μελίτης, Συρακουσῶν, Ῥηγίου, Ποσιόλων, Ἀππίου Φόρου, Τριῶν Ταβερνῶν.

Οὕτω δὲ ὁ Παῦλος εἶδε τὴν Ῥώμην, εἰ καὶ οὐχὶ ὡς ἐλεύθερος κῆρυξ τοῦ εὐαγγελίου, ὡς ἐπιθύρει. Ἐπετράπη δὲ εἰς αὐτὸν νὰ κατοικήσῃ εἰς ἰδίαν μισθωθεῖσαν οἰκίαν καὶ νὰ φυλάσῃ αὐτὸν εἰς μόνος στρατιώτης. Ἡ φυλάξις αὕτη τοῦ Παύλου διήρκεσεν ἐπὶ δύο ὀλόκληρα ἔτη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀκωλύτως ὁ ἀποστολος ἐδέχετο πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πορευομένους, κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης τῆς παρρησίας.

Ὁ Παῦλος ἀπελευθερωθεὶς τῆς πρώτης ἐν Ῥώμῃ φυλακίσεως κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 63 ἔτους μ.Χ. ἐπιχειρεῖ τετάρτην ἀποστολικὴν ὁδοπορίαν, καθ' ἣν ἔρχεται εἰς τὰς χριστιανικὰς κοινότητας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μάλιστα εἰς τὴν Ἐφεσον, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφίκει ἐπίσκοπον τὸν Τιμόθεον. Ἐκ τῆς Ἐφέσου πορεύεται εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἐκ τῆς Μακεδονίας διὰ τῆς Ἐφέσου καὶ εἰς Κρήτην, ἔθα ἀφίκει ἐπίσκοπον τὸν Τίτον. Μετὰ ταῦτα διὰ τῆς Μιλήτου καὶ τῆς Κορίνθου μεταβαίνει εἰς Ἰταλίαν, ὅπου βεβαίως ἐκήρυξε καὶ ἐδίδαξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, εἶτα δὲ εἰς Ῥώμην, ὅπου συνελήθη καὶ ἤχη ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Νέρωνος. Ἀνακριθεὶς δὲ κτηδικάσθη εἰς θάνατον κατηγορηθεὶς ἐπὶ πολιτικῶ ἐγκλήματι ὅτι δηλαδὴ εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην νέαν θρησκείαν, ρευμένην ὑπὸ τῶν πολιτικῶν νόμων καὶ κατὰ συνέπειαν φρόνει ἐξ ἑαυτοῦ νόμους τούτους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίζετο ἡ ἐξουσία τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους. Ὁ μαρτυρικός θάνατος τοῦ ἀστόλου Παύλου ἐγένετο τῷ 67 μ. Χ.